

Univerzita Karlova v Praze
Filozofická fakulta
Ústav informačních studií a knihovnictví

Bakalářská práce

Světlana Formanová

Středisko vědeckých informací Psychiatrického centra Praha
- minulost, přítomnost, budoucnost

Center for Scientific Information of the Psychiatric Center Prague
- past, present, future

Praha 2015

Vedoucí práce: PhDr. Mgr. Marcela Buřilová

Poděkování

Mé poděkování patří paní PhDr. Mgr. Marcele Buřilové, vedoucí mé bakalářské práce za odborné konzultace, rady a podněty. Dále bych chtěla poděkovat vedoucí oddělení Střediska vědeckých informací, paní PhDr. Aleně Palčové, za umožnění práce v knihovně NUDZ, za podporu a inspiraci při psaní bakalářské práce.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury dalších odborných zdrojů.

V Praze dne, 12. 5. 2015

Světlana Formanová

Klíčová slova:

Výzkumný ústav psychiatrický, Psychiatrické centrum Praha, Národní ústav duševního zdraví, středisko vědeckých informací, knihovna, informační služby, bakalářská práce

Key words:

Psychiatric Research Institute Prague, Prague Psychiatric Center, National Institute of Mental Health, Information Centre Medical Library, information service, bachelor thesis

Abstrakt

Práce popisuje více než pětapadesátiletý vývoj informačního střediska Výzkumného ústavu psychiatrického/Psychiatrického centra Praha/Národního ústavu duševního zdraví. Všímá si změn a posunů v oblasti prostorového a materiálového vybavení, personálního zajištění, činnosti knihovny, poskytovaných informačních služeb a dalších činností informačního střediska v jednotlivých dekáдах vývoje. Na pozadí vývoje výzkumného programu instituce hledá zásadní milníky v rozvoji informačních služeb. V závěru navrhuje některé další směry činnosti, aby se středisko maximálně uplatnilo i v nových a aktuálně výrazně ekonomicky změněných podmínkách nové instituce – Národního ústavu duševního zdraví.

Abstracts

The thesis describes more than 50 years long development of the Information Center of the Psychiatric Research Institute / Prague Psychiatric Center / National Institute of Mental Health. It notices changes and shifts in the areas of spacial and material equipment, human resources, the library's activities, provision of information services and other activities of the Information Center during individual decades. It identifies essential milestones in development of information services against the background created by evolution of the Institute's research program. In the end, the thesis suggests certain other new lines of activities so that the Information Center can fully carry out its activity even in new and significantly different economic conditions of the new institution - National Institute of Mental Health.

Obsah

1	Úvod	9
2	Od počátků do konce šedesátých let.....	12
2.1	Vznik a prvotní rozvoj Výzkumného ústavu psychiatrického	12
2.2	Informační středisko	12
2.2.1	Prostorové a materiálové vybavení	14
2.2.2	Pracovníci	14
2.2.3	Uživatelé	15
2.2.4	Knihovna.....	15
2.2.5	Služby	16
2.2.6	Další činnosti	16
3	Sedmdesátá léta.....	17
3.1	Výzkumný ústav psychiatrický a státní plán technického rozvoje	17
3.2	Informační středisko	17
3.2.1	Prostorové a materiálové vybavení	17
3.2.2	Pracovníci	17
3.2.3	Uživatelé	17
3.2.4	Knihovna.....	17
3.2.5	Služby	18
3.2.6	Další činnosti	18
4	Osmdesátá léta	21
4.1	Výzkumný ústav psychiatrický – komplexnost řešených problémů	21
4.2	Informační středisko	21
4.2.1	Prostorové a materiálové vybavení	22
4.2.2	Pracovníci	23
4.2.3	Uživatelé	23
4.2.4	Knihovna.....	24
4.2.5	Služby	24
4.2.6	Další činnosti	26
5	Devadesátá léta	28
5.1	Psychiatrické centrum Praha – rozsáhlá reorganizace.....	28
5.2	Informační středisko	28
5.2.1	Prostorové a materiálové vybavení	29
5.2.2	Pracovníci	29
5.2.3	Uživatelé	29
5.2.4	Knihovna.....	30
5.2.5	Služby	30
5.2.6	Další činnosti	31
6	Nové století	34
6.1	Psychiatrické centrum Praha – granty, granty, granty.....	34
6.2	Informační středisko	35
6.2.1	Prostorové a materiálové vybavení	35
6.2.2	Pracovníci	36
6.2.3	Uživatelé	36
6.2.4	Knihovna.....	37
6.2.5	Služby	41
6.2.6	Další činnosti	43
7	Srovnání služeb knihovny PCP se standardy VKIS a s knihovnami jiných institucí v roce 2013	50

7.1	Standardy VKIS	50
7.1.1	Srovnání knihovny PCP s knihovnou Revmatologického ústavu a knihovnou Psychiatrické nemocnice Bohnice	51
7.1.2	Středisko informační a knihovnické služby Revmatologického ústavu (RÚ).....	51
7.1.3	Knihovna Psychiatrické nemocnice Bohnice (PNB)	52
7.1.4	Analýza statistických údajů vykazovaných za rok 2013	53
7.1.5	Informační středisko Psychiatrického centra Praha v roce 2014	55
8	Národní ústav duševního zdraví a informační středisko v roce 1	57
8.1	Nové cíle a výzvy NUDZ	57
8.2	Informační středisko	58
8.2.1	Prostorové a materiálové vybavení	58
8.2.2	Pracovníci	59
8.2.3	Uživatelé	59
8.2.4	Knihovna.....	60
8.2.5	Služby	61
8.2.6	Další činnosti	61
9	Závěr	63
10	Použité zdroje.....	66
11	Seznam použitých zkratk.....	71
12	Seznam příloh	72

1 Úvod

K výběru tématu mé bakalářské práce mě mj. vedla osobní zkušenost s prací knihovnice v odborné lékařské knihovně Psychiatrického centra Praha, kam jsem nastoupila v roce 2010 a postupně jsem se seznamovala jako elév s prací knihovníka v odborné, poměrně úzce specializované lékařské knihovně, ale i s dalšími informačními činnostmi a službami. Psychiatrické centrum Praha se v roce 2015 přetransformovalo do nové instituce – Národního ústavu duševního zdraví (NUDZ), který vyrůstá na základech dřívějšího Výzkumného ústavu psychiatrického (VÚPs) a posléze Psychiatrického centra Praha (PCP) a má ambici být velmi moderním výzkumným a klinickým pracovištěm oboru, srovnatelným se zahraničím. S tím se jistě změní nebo alespoň posune i činnost informačního střediska. I proto jsem si toto téma vybrala, abych se pokusila zachytit (cíleně zmapovat) a shrnout dosavadní hlavní milníky vývoje informačního střediska a především odborné knihovny předcházejících institucí za minulých 55 let vývoje (v tom vidím hlavní cíl své práce), neboť jde o poměrně bohatou historii svým způsobem unikátního a specifického pracoviště, které se jistě může chlubit mnoha činnostmi, výrazně přesahující rámec „klasické odborné knihovny“. V reflexi na nové skutečnosti vznikajícího ústavu i obecnější směry vývoje bych ráda alespoň naznačila možné další směřování tohoto pracoviště v nových podmínkách.

Ve své práci používám jako základní **empirický přístup**, který v sobě nese některé prvky projektu, zejména pokud jde o na závěr navrhované změny uplatnitelné v následujícím rozvoji a činnostech informačního střediska.

Při zpracování tématu jsem použila jako **obecnou metodu** předně **abstrakci** k zobecnění některých zjištěných údajů. Další mnou použitou obecnou metodou je **interpretace** – v práci se pokouším o porozumění vývoje činností informačního střediska v kontextu vývoje celé organizace a obecných trendů informační práce. Samozřejmě použitou obecnou metodou bylo i **studium literatury** a v některých málo případech i **kompilace**. Shromáždila jsem a prostudovala všechny dostupné dokumenty o VÚPs/PCP/NUDZ za celou dobu jejich existence a snažila se dohledat všechny zmínky o informačním středisku. Při shromažďování podkladů jsem využila i informace z řady interview, která jsem měla s pamětníky.

Jako speciální metody jsem použila k řešení vybraného tématu základní **systémovou analýzu** (částečně kauzální, kdy se snažím zjišťovat příčiny vzniku, nebo naopak zániku některých činností, a částečně systémovou, kdy se pokouším informační středisko popsat jako

system s vnějšími a vnitřními vztahy). Práce obsahuje i prvky **pozorování** – plánovaně a systematicky jsem sledovala v historických dokumentech vývoj a směřování informačního střediska jako celku i jeho jednotlivých činností, abych je mohla popsat a vysvětlit.

Práce je rozdělena do devíti kapitol. Těžiště je v popisu a analýze minulosti od roku 1961, kdy vznikl Výzkumný ústav psychiatrický, až do konce roku 2014, kdy se následně Psychiatrické centrum Praha transformovalo do Národního ústavu duševního zdraví.

Toto více než pětapadesátileté období jsem rozdělila do jednotlivých dekád a v každé na pozadí obecného popisu vývoje celé instituce popisuji vývoj informačního střediska, jeho činností a informačních služeb. Snažím se postihnout i otázky organizační, prostorového a materiálového vybavení, dalšího vzdělávání a jiných aktivit.

První kapitola představuje krátký úvod. Druhá kapitola je věnována dekádě 1961–1970 vzniku střediska VTEI ve Výzkumném ústavu psychiatrickém. Kapitola třetí se věnuje období a rozvoji v letech 1971–1980. Kapitola čtvrtá pojednává o přínosech střediska vědeckých informací v Psychiatrickém centru Praha, pokračovateli VÚPs (léta 1981–1990). Pátá kapitola popisuje období roků 1991–2001, kdy PCP oslavilo 50. výročí od založení. Poslední, šestá kapitola historického přehledu (léta 2002–2014) je zaměřena na snahu PCP o maximální rozvoj a využití svého potenciálu k tomu, aby se ústav stal vedle toho, že je vzorovým a de facto jediným svého typu v České republice, i pracovištěm minimálně srovnatelným s podobnými výzkumnými pracovišti v Evropě, ale i v dalších mimoevropských zemích. Tato snaha vyvrcholila úspěchem v grantové soutěži a získáním prostředků na realizaci projektu na vybudování moderního výzkumně a klinicky orientovaného centra – referenčního pracoviště pro oblast duševního zdraví v České republice – Národního ústavu duševního zdraví. Sedmá kapitola srovnává služby knihovny PCP se standardy VKIS a knihovnami Revmatologického ústavu a Psychiatrické nemocnice Bohnice. Osmá kapitola se tedy logicky věnuje aktuální situaci roku 2015 jak celého NUDZ, tak speciálně informačního střediska. V závěrečné deváté kapitole se pokouším analyzovat aktuální situaci informačního střediska a vytipovat některé možné směry jeho dalšího rozvoje.

Vzhledem k zaměření mé bakalářské práce je použita literatura v českém jazyce. Seznam zdrojů je uveden na konci práce. Zdroje jsou citovány podle normy ISO ČSN 690-2 a odkazy na citace v textu jsou upraveny podle Harvardského systému.

Velkou pozornost jsem věnovala i přílohám, abych mohla i obrazovým materiálem dokumentovat a doplnit svá zjištění, a dotvořit tak obraz vývoje informačního střediska.

Terminologická poznámka

Název oddělení, zabývajícího se informačním servisem ve VÚPs/PCP/NÚDZ, se v průběhu desetiletí mírně měnil, zaměření, funkce a úkoly však zůstávaly stejné nebo velmi podobné. Proto pro zjednodušení v textu používám běžně označení „informační středisko“, pouze na příslušných místech upozorňuji, jak se v daném období oddělení nazývalo oficiálně. Smíšeně používám i označení uživatel a čtenář, přestože tím mám stále na mysli uživatele jakýchkoli informačních služeb, včetně klasických knihovnických.

2 Od počátků do konce šedesátých let

Výzkumný ústav psychiatrický byl založen 1. ledna 1961. Jeden z organizačních a duchovních iniciátorů jeho vzniku, doc. Josef Prokůpek, ještě téhož roku napsal do časopisu Československá psychiatrie: „1. leden roku 1961 je významným dnem v historii české psychiatrie. Toho dne zahájil svou činnost Výzkumný ústav psychiatrický (VÚPs) v Praze. Jeho zřízení bylo stanoveno vyhláškou ministra zdravotnictví ze dne 26. 10. 1960 ve smyslu vládního usnesení č. 720 z 5. 8. 1960. Došly tím splnění dávné tužby psychiatrů a mile překvapení někteří, kdo pochybovali o relativně časném uskutečnění velkorysého plánu“. (Prokůpek, 1961, s. 73). Pro svou činnost dostal VÚPs dva pavilony v areálu psychiatrické léčebny v Praze 8 - Bohnicích. Měl k dispozici 100 lůžek pro pacienty, 80 zaměstnanců, z nichž 16 bylo lékařů. Prvním ředitelem byl jmenován MUDr. Lubomír Hanzlíček, DrSc., pozdější profesor psychiatrie na Lékařské fakultě hygienické (dnes 3. LF UK). Psychiatrie byla na této fakultě od počátku sedmdesátých let do osmdesátých let přednášena právě ve VÚPs.

2.1 Vznik a prvotní rozvoj Výzkumného ústavu psychiatrického

VÚPs byl vymezen jako rezortní ústav ministerstva zdravotnictví a zároveň jako metodologické centrum psychiatrického výzkumu v ČSSR. Pracovní náplň, organizace ústavu a koncepce výzkumu byly určeny účastí ústavu na řešení čtyř komplexních úkolů státního plánu výzkumu a úkolů rezortního výzkumu Nejzávažnější poruchy a onemocnění psychická: Prevence a terapie neuróz, Psychopatie, Studium vlivu farmak na vyšší nervovou činnost u lidí a farmakoterapie duševních poruch a Studium elektrické aktivity mozkové a osobnosti nemocných a psychogenních vlivů u hypertenzní choroby. Rezortní úkol představoval Výzkum biologických faktorů u schizofrenie.

Ve druhé polovině šedesátých let se rozšířila pedagogická činnost ústavu a vznikla zde výnosem ministerstva školství klinická základna psychiatrické kliniky Lékařské fakulty hygienické UK a ředitel ústavu se stal jejím přednostou.

2.2 Informační středisko

Středisko vědeckých informací, jak vyplývá z grafického zobrazení organizační struktury VÚPs, od samého začátku organizačně podléhalo přímo řediteli (Příloha 1). Interně se nazývalo „Studijně-dokumentační oddělení“ a po překonání prvních startovacích fází se skládalo z několika organizačně nijak striktně neoddělovaných částí: odborná knihovna,

literární dokumentace, archiv a fotolaboratoř. Prvním vedoucím byl JUDr. Ing. Liboslav Skřivánek.

Počáteční podmínky byly velmi skautské: jeden pracovník u restauračního stolku bez zásuvek, uprostřed jedné místnosti s holými stěnami. Na stolku se hromadily požadavky nově vznikajícího výzkumného týmu na obstarání knih, časopisů, separátů a jiných vědeckých informací. Počet přijatých požadavků byl 1 500 ročně! Reprografie neexistovala, fotografickou laboratoř ústavu představoval jediný fotoaparát a jako temná komora sloužila stará skříň na šaty na chodbě. Kromě opravdového zápalu pro věc, obětavosti i pracovního nadšení chybělo prakticky všechno ostatní: moderní přístroje a zařízení, ale i odborná literatura z oboru, hraničních věd přírodních a věd společenských.

Pro kvalitní fungování dokumentačního střediska, poskytování hodnotných služeb k podpoře práce kolektivu výzkumníků byly stanoveny tyto úkoly:

- Pořízení vlastní evidence zahraničních časopisů a monografií z oboru psychiatrie, psychologie a z oblastí úzce hraničních, které již byly v ČSSR ve fondech ústředních vědeckých knihoven i ve specializovaných knihovnách vědecko-výzkumných rezortních i ČSAV.
- Systematické a koordinované doplňování fondu se zřetelem na uspokojení naléhavých požadavků výzkumného týmu vlastního ústavu a požadavků psychiatrického terénu.
- Maximálního využití získaných literárních materiálů bylo dosaženo pravidelným informováním co největšího počtu zájemců o všech nových přírůstcích knih, časopisů, o bibliografiích přírůstků přes anotované bibliografie, dokumentační záznamy, referátové výběry, souborné referáty z nejnovější světové literatury. Informační úkol pro terén plnil od roku 1963 ústavní bulletin „Zprávy“ Výzkumného ústavu psychiatrického.
- Dalšími úkoly bylo zlepšení reprografie, rozšíření referátových výběrů a literárních rešerší pro výzkum i terén.

Z naznačených úkolů je patrné, že se studijní oddělení začalo záhy profilovat jako oborové, které se svým tematickým záběrem při shromažďování informačního fondu a při strukturování informačních potřeb snažilo brzy po svém vzniku naplňovat funkce oborového informačního střediska.

Bylo to dáno především charakterem oboru, strukturou jeho pracovišť v celé tehdy Československé socialistické republice a především typologií uživatelů. Psychiatři pracovali v ambulancích tehdejších poliklinik, v lůžkových odděleních nemocnic, na psychiatrických klinikách a v psychiatrických léčebnách. Na těchto pracovištích byly z hlediska informačního zajištění ve smyslu vědeckých informací k dispozici pouze odborné knihovny – ve

specializovaných psychiatrických léčebnách vesměs se soustřeďující na odbornou psychiatrickou literaturu, v nemocnicích a na poliklinikách byly knihovny mnohaoborové (ve smyslu diverzifikace lékařských oborů a specializací), kde psychiatrie byla spíše popelkou v konkurenci „velkých“ oborů, jako jsou např. vnitřní lékařství, chirurgie, kardiologie, ortopedie atp. Součástí této struktury byly i psychiatrické kliniky na lékařských fakultách. Tyto knihovny poskytovaly klasické knihovnické služby. K tomu se přiřadil i VÚPs jako součást tehdy vznikající vědecko-výzkumné základny ministerstva zdravotnictví, kde se soustředili psychiatři a odborníci příbuzných oblastí se zájmem a cílem vytvořit vědecké pracoviště minimálně evropské úrovně. Součástí ústavu bylo i lůžkové oddělení, jehož výzkumné úkoly v oblasti klinické psychiatrie vyžadovaly spolupráci s mnoha dalšími pracovišti oboru v celé republice. Spolupráci dalších vědců a výzkumníků s kolegy psychiatriy z ostatních pracovišť oboru netřeba zmiňovat.

Od toho se pochopitelně odvozovala konkrétní činnost a služby informačního střediska. K jeho službám, které byly zacíleny interně na pracovníky vlastní instituce a které byly zmíněny výše, v průběhu krátké doby proto přibývaly služby zaměřené vně vlastního VÚPs, a to vydávání odborných publikací, které v tehdejší době v oboru chyběly.

2.2.1 Prostorové a materiálové vybavení

Jak již bylo zmíněno, prostorové a materiálové vybavení se vyvíjelo z velmi skromných poměrů postupně. Na rozdíl od jednoho stolu s židlí na samém začátku mělo informační středisko na konci první dekády podle informací pamětníků k dispozici jednu větší místnost (cca 30 m²) vzdušnou a světlou, vybavenou dřevěným stavebnicovým nábytkem s prosklenými skřínkami, sloužícími pro uložení knihovního fondu. Pro běžně docházející časopisy sloužily jednoduché registrační skříně. Skladištní prostory byly do výše téměř čtyř metrů „vestavěné“ skříně na chodbě, které byly poskládány z kancelářského nábytku, k přístupu do vyšších polic byl používán žebřík.

Vedoucí měl k dispozici samostatnou malou místnost s reprografií, respektive fotolaboratoří, kde se pořizovaly fotokopie článků a dokumentační fotografie k publikacím. Informačnímu středisku sloužily i dvě sklepní místnosti sice nijak malé, ale o to více nehostinné.

2.2.2 Pracovníci

Na začátku reprezentoval informační středisko pouze jeden pracovník, vysokoškolsky vzdělaný odborník, zemědělský inženýr a právník, který absolvoval i doplňkové knihovnické

vzdělání. S postupným nárůstem knihovního fondu přibyla i knihovnice, která byla absolventkou střední knihovnické školy. Ve fotolaboratoři pracoval specialista fotograf.

2.2.3 Uživatelé

Uživateli služeb informačního střediska byli v první řadě vědečtí pracovníci, kteří hlavně v počátcích měli velký hlad po odborné literatuře. Byli to nejen lékaři psychiatrii, ale i fyziologové, farmakologové, biochemici. K nim se postupně připojili i lékaři, kteří se věnovali léčebné péči – klinici, a v závěru šedesátých let, s rozvojem pedagogické činnosti v rámci Lékařské fakulty hygienické i pedagogičtí pracovníci.

S ohledem na strukturu pracovišť oboru a možnosti informačního zajištění jejich pracovníků, zvláště těch, kteří měli zájem i o vědeckou či výzkumnou práci, které tehdy nebyly nijak zvlášť uspokojivé, nebyli uživateli informačního střediska pouze pracovníci vlastní instituce, ale od samého počátku byly všechny postupně se rozvíjející činnosti a služby směřovány i pro externí spolupracovníky VÚPs či jen zájemce z řad odborníků. Jejich potřeby a požadavky následně přispěly k dalšímu profilování činnosti informačního střediska a jeho dalších služeb.

2.2.4 Knihovna

Odborná lékařská a psychologická knihovna byla od samého počátku stěžejní částí studijně-dokumentačního oddělení. Shromažďovala v rámci možností všechnu domácí literaturu z oboru působnosti ústavu a základní soubor světové literatury knižní i časopisecké. V roce 1961 začínala v jedné místnosti, po třech letech překročily její fondy 2 000 svazků monografií – a pravidelně docházelo 130 odborných časopisů – z toho 99 zahraničních, převážně z devizových oblastí. Celostátně nepříznivá situace při získávání zahraniční literatury prostřednictvím mezinárodní meziknihovní výpůjční služby Státní knihovny vedla k tomu, že byl cíleně budován a kompletován knižní a časopisecký fond, který mohl sloužit nejen ústavu samotnému, ale výhledově i ostatním psychiatrickým zařízením v ČSSR.

Doplňování fondů bylo hektické, knihy se sháněly v knihkupectvích, velmi mnoho po antikvariátech, další přivezli vědečtí pracovníci ze zahraničních cest. Zdá se, že v té době knihovna netrpěla nedostatkem finančních prostředků na nákup literatury. Přírůstky knihovního fondu v této době činily 5 234 svazků, počty výpůjček nejsou známy.

I dnes při zběžném pohledu na knihovní fond z té doby je vidět, že o něj bylo pečováno s péčí řádného hospodáře. Všechny časopisy byly svázány v pevné vazbě, mnohé knihy měly přebal z PVC, speciálně ušitý v terapeutických dílnách ústavu.

Katalog: První katalog, který pracovníci dokumentačního střediska zavedli, byl lístkový katalog jmenný a věcný. Standardně byly používány lístky mezinárodního formátu o rozměru 7,5 × 12,5 cm. Katalogizační lístky byly abecedně řazeny do několika kartonových krabic a uloženy v dosahu pracovníka dokumentačního střediska. Byly volně dostupné všem návštěvníkům knihovny. Katalogizační lístky pro jmenný katalog byly z papíru vyšší gramáže, lístky pro věcný katalog byly z papíru tenčího, protože se propisovaly přes tzv. kopírák, aby mohly být zařazeny pod více věcných hesel, která byla psána v pravém horním rohu lístku pod sebou. Heslo, pod kterým byl lístek v katalogu zařazen, bylo podtrženo.

2.2.5 Služby

Záhy po zřízení knihovny, respektive dokumentačního střediska, byly služby rozšířeny o zprostředkování meziknihovních výpůjček monografií a odborných časopisů, o službu literárně informační, poradní, rešeršní, dokumentační i fotodokumentační.

2.2.6 Další činnosti

Vydavatelství a edice „Zprávy“

Složitá situace na trhu s odbornými knihami, zejména drobnými publikacemi, a nedostatky v jejich distribuci vedly dokumentační středisko k tomu, že samo od roku 1964 začalo vydávat vlastní publikace. Zpočátku to byly pouze drobnější tisky, jako např. seznamy u nás (tehdy v československých odborných knihovnách) dostupných zahraničních časopisů a monografií, zprávy o činnosti ústavu, tenkrát jediné výzkumné instituce v oboru u nás, výsledky výzkumných projektů nebo rozsáhlé bibliografie ke zkoumaným tématům.

Začala tak dlouholetá tradice vydávání edice specializovaných psychiatrických publikací „Zprávy“. Financování vydání knih a příruček bylo hrazeno výhradně z finančních prostředků VÚPs.

3 Sedmdesátá léta

3.1 Výzkumný ústav psychiatrický a státní plán technického rozvoje

Události roku 1968 a následující vývoj ve společnosti poznamenaly i činnost VÚPs. Do zahraničí odešlo mnoho vynikajících vědeckých pracovníků, kteří tam dál šířili dobré jméno české vědy a psychiatrie. Nicméně vývoj ve VÚPs se nezastavil, jen se částečně přesměroval. V polovině sedmdesátých let se ve vědecké radě ministerstva zdravotnictví podařilo prosadit psychiatrii jako šestý klinický obor zařazený do výzkumu státního plánu technického rozvoje a VÚPs se stal koordinačním pracovištěm úkolu Faktory duševního zdraví v podmínkách socialistické společnosti. Kromě toho dále pracoval na úkolech rezortního plánu a nadále pokračovala spolupráce se stěžejním úkolem státního plánu základního výzkumu nervových a duševních onemocnění, kde VÚPs koordinoval hlavní úkol s názvem patogeneze duševních onemocnění.

3.2 Informační středisko

3.2.1 Prostorové a materiálové vybavení

Nové úkoly ústavu nijak nepoznamenaly rozmach střediska z hlediska rozšíření a vybavení prostor. Za zmínku snad stojí vyřešení pomalu se blížícího nedostatku skladových prostor vybudováním patra v místnosti vedoucího, kde byly skladovány starší ročníky časopisů a kam se opět stoupalo po žebříku.

3.2.2 Pracovníci

Pracovní kolektiv se v polovině sedmdesátých let rozšířil o jednoho pracovníka (pracovnici) se specializovaným středoškolským – knihovnickým vzděláním.

3.2.3 Uživatelé

V této době se ve VÚPs projevil výrazný vnější moment – zvýšená introdukce psychologických témat. To mělo za následek i podstatné „posílení“ skupiny uživatelů zaměřených tímto směrem a větší zájem o psychologická témata.

3.2.4 Knihovna

Po počátečním bouřlivém rozvoji knihovny došlo v sedmdesátých letech k mírné stagnaci, respektive stabilizaci. Knihovní fond se dál rozrůstal především o monografie a odborné časopisy. Zdrojem pro doplňování byl především nákup. Průměrný roční přírůstek byl 315 svazků. Sledovaná témata se kromě „klasických“ medicínských a tradičně biologicky

psychiatrických či epidemiologických výrazně rozšířila o psychologické otázky, především psychických zátěží, osobnosti, psychometrie, sociální psychiatrie, otázek rodinných vztahů.

Katalog knihovny nedoznal žádných podstatných změn, kromě toho, že přibývalo krabic, aby se do nich všechny katalogizační lístky vešly a aby se v nich dalo pokud možno pohodlně vyhledávat. Katalogizační lístky vykazovaly čím dál tím větší známky opotřebení a přibývalo na nich stále více „oslích uší“.

3.2.5 Služby

Z tohoto období se, bohužel, nedochovalo mnoho dokumentace, aby bylo možné jednoznačně identifikovat, jaké služby informační středisko poskytovalo. Nepochybně fungoval kompletní výpůjční servis, pokračovala fotografická dokumentace a konzultační služby.

Z dochovaných dokumentů (zpráv o činnosti ústavu) z tohoto období je patrné, že informační středisko již v té době zpracovávalo nějakým způsobem bibliografii ústavu, zřejmě na základě bibliografií jednotlivých pracovníků, tedy seznamy prací vzniklých v rámci řešení výzkumných úkolů. Tyto seznamy jsou součástí těchto zpráv. Podklady, ze kterých vznikly, nebo nějaká jiná podoba (např. kartotéční) se z té doby nedochovaly.

3.2.6 Další činnosti

3.2.6.1 Bibliografie čs. psychiatrie, psychologie, neurologie a oblastí hraničních

Bibliografická činnost však kromě seznamu prací pracovníků ústavu byla významnou součástí činnostního portfolia informačního střediska. Informační středisko zpracovávalo kompletní bibliografii čs. psychiatrie, psychologie a oblastí hraničních. V historických dokumentech se dochovaly lístkové kartotéky s bibliografickými záznamy knih a časopiseckých článků vydaných v Československé republice, respektive později ČSSR, které zaznamenávaly období padesátých let.

Koncem sedmdesátých let, konkrétně v roce 1979 vyšla v edici „Zprávy“ první oficiální knižní Bibliografie čs. psychiatrie, psychologie, neurologie a oblastí hraničních za období 1966–1970. Vyšla ve formátu A5 a měla 457 stran. V předmluvě se uvádí: „...*To, že jsou v bibliografii zahrnuty i četné práce z psychologie, neurologie a řady jiných pro psychiatrii okrajových oblastí má dva hlavní důvody. Za prvé je při vymezování tematické šíře nutno brát v úvahu současný charakter psychiatrie jako vědy dnes již ne výlučně medicínské, ale stojící na křižovatce řady vědních disciplín, zejména společenských. Druhým důvodem rozsáhlého zpracování literatury okrajových oblastí byla ta skutečnost, že většina z nich*

nebyla dosud dokumentograficky zpracovávána v žádné specializované informační instituci. Ani v rámci řešení problémů rozvoje československé soustavy VTEI a s tím souvisejícím vymezováním informačních gescí jednotlivých středisek v oblasti zdravotnictví nebyla dosud tato otázka vyřešena, a tak se tato bibliografie pokouší alespoň částečně zaplnit velkou mezeru.“ (VÚPs, 1979 – Zprávy 26)

Bibliografie čítá 5 882 záznamů monografií, sborníků, sborníkových statí a časopiseckých článků i záznamů nepublikovaných disertačních prací, prací k získání atestací II. stupně, cestovních zpráv, výzkumných zpráv, právních předpisů a rešerší zpracovaných rešeršním oddělením Ústavu vědeckých lékařských informací – ÚVLI (pozn. dnešní Národní lékařské knihovny).

Bibliografie je doplněna podrobnými rejstříky na celkem 65 stranách. Kromě autorského rejstříku je to i rejstřík věcný, u nějž byl uplatněn „postkoordinovaný princip s využitím některých prvků systematického pořádání“.

3.2.6.2 Adresář psychiatrů

K dalším aktivitám dokumentačního střediska směřujícím do oboru na jeho pracoviště a k jeho pracovníkům – psychiatrům bylo sestavení adresáře všech psychiatrů Československa. Podnětem k tomu byly připomínky psychiatrů z celé republiky k připravovanému edičnímu plánu a zkušenosti pracovníků dokumentačního střediska, že nejobtížnější je získávání přesných a spolehlivých dat v ČSSR (na rozdíl např. od naprosto jednoduchého získávání informací a dokumentů ze Světové zdravotnické organizace, s níž v té době bylo možné ještě bezproblémově spolupracovat, na rozdíl od doby, která přišla nedlouho potom). Vzhledem k tomu, že tehdy nebyl dostupný žádný adresář československých psychiatrů, bylo tenkrát rozhodnuto sestavit aktuální soupis vytvořený výhradně na základě autentických autobiografických údajů.

Adresář psychiatrů s názvem „Psychiatrii čeští a slovenští v roce 1972“ byl jakousi první „databází“ psychiatrů v papírové podobě. Dokumentační středisko VÚPs jej sestavilo a vydalo v roce 1972, dodatek k základnímu soupisu pak vyšel roku 1973. První vydání bylo v edici „Zprávy“ pod č. 22. Celý náklad byl určen pro vnitřní potřebu psychiatrických zařízení, psychiatrů, psychologů, ale také pro širokou obec lékařů prvního kontaktu a pro specialisty jiných oborů, kteří se při své práci setkávají s psychiatrickou problematikou. Podnětem k sestavení adresáře byly zkušenosti psychiatrů VÚPs i kolegů psychiatrů z celé ČSSR, které svědčily o nedostupnosti vzájemných kontaktů a o nedostatečném sdílení informací.

Sběr dat probíhal pomocí papírových dotazníků, rozesílaných poštou, vrácené, vyplněné, doplněné a opravené dotazníky byly přepisovány na psacích strojích, ofsetovým tiskem zpracovány do podoby paperbackové nebarevné knihy, prosté jakýchkoliv ilustrací. Pro snadnější vyhledávání v příručce byl vypracován odkazový rejstřík ženských příjmení a předmětový rejstřík.

Všichni psychiatři registrovaní v adresáři dostali jeden výtisk poštou zdarma. Kompletní zpracování, zajištění vydání i distribuce bylo zajištěno výhradně dokumentačním střediskem.

Kromě těchto dvou titulů v sedmdesátých letech informační středisko vydalo dalších 34 titulů. Počet titulů vydaných v letech 1971–1980 dosáhl 2,5násobku oproti období minulému a „Zprávy“ kromě aktuálnosti ve své době začaly získávat na historické hodnotě a oslovovat nejen úzkou psychiatrickou obec. Kromě zpráv o činnosti ústavu, adresáře psychiatrů či bibliografie čs. psychiatrie a speciálních bibliografií to byly i další typy odborných prací. Edice „Zprávy“ se v té době stala „barvou a rozměrem“ výjimečným střípkem v klasické mozaice činností odborné knihovny a posléze oborového informačního střediska pro psychiatrii ve VÚPs.

3.2.6.3 Psychiatrická encyklopedie

Dalším velkým vydavatelským počinem dokumentačního střediska VÚPs byla „Psychiatrická encyklopedie“, vycházela v rozmezí let 1977–1979 v edici „Zprávy“ pod číslem 28, autorem či sestavovatelem byl tehdejší ředitel VÚPs prof. MUDr. Lubomír Hanzlíček, DrSc. Slovník tvoří dvě části: část věcná – vlastní psychiatrický slovník naučný a část jmenná, která vyšla pod názvem „Významné postavy světové psychiatrie“. Dodnes je v našich krajích nepřekonané, fenomenální a zcela unikátní 14dílné dílo čítající bezmála 3 500 stran věcných hesel, stovek významných psychiatrů celého světa a všech dob a podrobného věcného rejstříku.

Publikace je opět určena pro vnitřní potřebu psychiatrů, psychologů, psychiatrických zařízení, specialistů setkávajících se s psychiatrickou problematikou a obvodních lékařů. Psychiatrická encyklopedie byla vhodná jako studijní materiál pro hlubší studium dějin psychiatrie. Pro snadnější orientaci byly obě části propojeny rejstříky jmennými i věcnými. Informační středisko se na jejím zpracování nepodílelo přímo, to skutečně byla práce výhradně prof. Hanzlíčka, ale zásluhu má na tom, že poskytlo mnoho podkladů a dohledalo mnoho literatury. Podílelo se i na jejím přepsání z rukopisů (tehdy ještě nebyly počítače) a zajistilo vydání.

4 Osmdesátá léta

4.1 Výzkumný ústav psychiatrický – komplexnost řešených problémů

Počátkem osmdesátých let byl jmenován do funkce ředitele VÚPs doc. MUDr. Jaroslav Gebhart, CSc. Za jeho působení došlo k reorganizaci a rekonstrukci celého ústavu, mj. vzniklo i první oficiální logo (Příloha 2).

Výzkumné úkoly první poloviny osmdesátých let vesměs přímo navazovaly na studie uskutečňované v dřívějších letech. V rezortním programu technického rozvoje byly řešeny tři hlavní úkoly, týkajících se skupin obyvatelstva vystaveného vysokému riziku, duševní poruchy, specifických otázek psychiatrického informačního systému a vyhodnocování psychiatrických služeb a léčebně preventivních programů. Kromě toho dostal ústav úkol zmapovat stav vědeckých výsledků dosažených ve světě do současné doby a trendy dalšího výzkumu, provést srovnání těchto světových výsledků s výsledky dosaženými v ČSSR a navrhnout další směry výzkumu. S tím byla spojena celá řada nejen vlastních vědeckých bádání, ale i mnohé organizační záležitosti. Ústav poprvé organizoval vědecké konference.

Na základě výsledků byly vytyčeny hlavní směry v psychiatrii pro druhou polovinu osmdesátých let, které znamenaly určitý obrat témat k „mozkové chemii“. Nebyla pochopitelně opomínuta ani psychiatrie sociální, a tak výzkum v té době skutečně respektoval bio-psycho-sociální přístup k duševnímu zdraví a duševním nemocem.

Stejně jako v minulosti bylo složení pracovních týmů ve VÚPs netradiční – komplexnost řešených problémů to vyžadovala a možná, že ji rozmanitá kvalifikační struktura vědeckých pracovníků naopak indukovala.

4.2 Informační středisko

V osmdesátých letech došlo v informačním středisku k mnoha změnám, spíše organizačního než věcného rázu. V roce 1982 bylo oficiálně vyhlášeno „Oborovým informačním střediskem VTEI pro psychiatrii a mentální hygienu“ (OBIS). Bylo jako jedno z prvních ve zdravotnictví a vůbec první pro klinický obor. Pověření touto funkcí s federální působností nebylo věcí náhodnou – vycházelo z důkladného posouzení dlouhodobé činnosti odborné knihovny, poskytovaných informačních služeb, materiálních, technických i kádrových.

4.2.1 Prostorové a materiálové vybavení

OBIS dostalo nové prostory, upravené do podoby, která byla v té době v rámci srovnatelných pracovišť rezortu ministerstva zdravotnictví reprezentativní. Celá knihovna se přestěhovala do prostornější a světlejší místnosti (cca 42 m²), ve které byly po vzoru knihovny na Psychiatrické klinice v Praze 2 na Karlově vystavěny regály až do stropu (výška 6 m!). Jenže na klinice byly vestavěny na míru kvalitní dubové regály a v „prvním patře“ k nim byl zkonstruován ochoz. Ve VÚPs po vzoru socialistické architektury byly regály poskládány z nábytkových skříněk typu „Universal“ a aby knihovník dosáhl i na ty nejvyšší police, měl k dispozici speciální žebřík zavěšený na kovové konzoli, který se posouval po celé délce stěn podle potřeby. Tehdejší nákupčí nábytku nerespektoval návrh pracovníků knihovny na zakoupení určitého rozměru skříněk, a tak při stěhování musely být knihy, které byly do té doby řazeny pouze podle přírůstkových čísel, rozděleny do 2 skupin (větší a menší), aby se knihy do nových skříní vešly, aniž by se zbytečně plýtvalo místem, kterého ani v nových prostorách nebylo nazbyt. Snad jedinou výhodou bylo to, že skřínky byly prosklené a knihy v nich tolik netrpěly (Příloha 3). Naproti tomu regály pro běžně docházející ročníky časopisů byly velmi hezké, praktické, určené přesně k tomuto účelu. Místnost knihovny sloužila příležitostně (spíše výjimečně) i jako zasedací místnost nebo místnost pro menší semináře či setkání. K tomu byla vybavena i mobilními „čtenářskými“ stoly, které bylo možno podle potřeby přeskupovat. Aby „nenechavci“ nebo roztržití vědečtí pracovníci omylem neodnesli nějaký volně přístupný časopis z regálu, byly v době konání takových akcí regály s časopisy zakryty shrnovací stěnou.

Pracoviště knihovníka také doznalo změn, bylo vybaveno novým speciálním knihovnickým nábytkem, jehož životnost ovšem nebyla příliš dlouhá.

Zároveň byly zrekonstruovány sklepní prostory pavilonu, ve kterém knihovna sídlila, a vybaveny pro knihovní sklad vhodnými regály, takže se velká část knih a časopisů, které byly v minulém období doslova rozstrkány po všech možných regálech a skříních, kde se zrovna uvolnilo místo, mohla vhodně umístit a uspořádat.

Od osmdesátých let už se nedá hovořit nejen o tmavé skříní pro fotografa, dokonce ani ne pouze o fotokomoře. V rámci tehdejších poměrně velkorysých plánů OBIS bylo postupně budováno vedle kvalitnější fotolaboratoře i reprografické oddělení, které bylo podle možností postupně vybavováno potřebnou technikou. Součástí plánů bylo i vybudování mikrofišové linky s kapacitou zhruba 10–15 titulů časopisů, které knihovna chtěla mít v plných textech a na mikrofiších by je mohla nabídnout i dalším knihovnám v oboru. K tomu byly zakoupeny i příslušné čtečky samozřejmě do knihovny a později na všechna oddělení, dokonce byl

připraven i přístroj na zpětné zvětšování, který umožňoval zhotovení přímo čitelné kopie na papíře z kteréhokoli políčka mikrofiše. Bohužel se v dochovaných dokumentech nepodařilo dohledat, zda se mikrofiše skutečně ve VÚPs vyráběly.

V oblasti výpočetní techniky se počítalo i s instalací vlastního terminálu pro spojení s bibliografickými databázemi tehdy vystavovanými v ČSSR, aby informační středisko mohlo postupně začít zpracovávat rešerše přímo na svém pracovišti za aktivní spolupráce koncových uživatelů.

4.2.2 Pracovníci

Spolu s kádrovými změnami v celém ústavu došlo i ke změnám v informačním středisku. Nové úkoly vyžadovaly i výrazné personální posílení. V polovině osmdesátých let v informačním středisku pracovalo 7 pracovníků, z toho byli 2 s vysokoškolským vzděláním, 4 se středoškolským a 1 pracovník se základním (reprografií). Tento stav se až na drobné výjimky nezměnil až do přelomu osmdesátých a devadesátých let. Do té doby se na různých pozicích v informačním středisku vystřídal dříve nevídaný počet 16 pracovníků. Většina z nich zde pracovala minimálně několik let. Počet žen byl vždy výrazně větší než počet mužů, i když se téměř vždy dařilo v kolektivu alespoň jednoho muže mít.

V roce 1983 došlo i k výměně na postu vedoucího informačního střediska. Dr. Skřivánka, zakladatele knihovny a studijního oddělení ve VÚPs, vystřídala dr. Alena Palčová.

4.2.3 Uživatelé

Jak již bylo zmíněno shora, VÚPs měl v osmdesátých letech velmi rozmanitou kvalifikační strukturu, takže i mezi uživateli informačního střediska byli lidé odborností dříve zde málo vídaných: kromě lékařů a psychologů to byli matematici, biochemici, genetici, fyziologové, toxikologové. Od roku 1982 byla bohužel od VÚPs oddělena funkce klinické základny Lékařské fakulty hygienické a psychiatrické kliniky, nicméně na skladbě uživatelů se to nijak zvlášť neprojevovalo. Dřívější pedagogové stejně zůstali pracovníky VÚPs, pouze přišli o své pedagogické nadúvazky, a ti studenti, kteří si dříve do knihovny VÚPs cestu našli, už ji většinou nezapomněli.

Navíc přibývali mnozí externí spolupracovníci – spoluřešitelé výzkumných úkolů z jiných institucí a také mnoho lékařů z bohnické léčebny, kde byl knihovní fond budován s jiným zaměřením a služby nebyly tak komplexní.

4.2.4 Knihovna

Při stěhování knihovního fondu do nové knihovny a skladiště, jak již bylo zmíněno výše, provedli pracovníci částečnou aktualizaci knihovního fondu, vyřadili literaturu zastaralou a nepotřebnou. Zároveň s tím provedli rekatalogizaci celého fondu. Dále byly nově zpracovány fondy výzkumných zpráv a obhájených disertací, cestovních zpráv pracovníků VÚPs a autoreferátů disertačních prací z oboru psychiatrie, které byly obhájeny na lékařských fakultách v celé ČSSR.

Se vznikem OBIS došlo i k určitým změnám ve strategii budování fondu primárních pramenů a jeho efektivního využívání: v zásadě byl sledován cíl programově budovat fond tak, aby zachycoval problematiku informační gesce ústavu komplexně, pokud se týkalo československé produkce a produkce zemí RVHP, a výběrově s ohledem na devizové možnosti ze zemí ostatních.

I když cíle to byly velkorysé, dostupná statistická čísla naznačují, že k velkému nárůstu průměrného počtu přírůstků v těchto letech nedošlo, pohyboval se kolem 280 svazků. I průměrný počet výpůjček v té době byl celkem stabilní (1 900 za rok) a nevykazoval žádný enormní nárůst oproti minulým obdobím.

Katalog: Při katalogizaci se postupovalo podle tehdy platných katalogizačních pravidel (Bibliografický záznam, norma ČSN 010195). Nové katalogizační lístky byly opět psány na psacím stroji, pro věcný katalog průpisem na tolik lístků, kolik bylo předmětových hesel. Kromě jmenného a předmětového katalogu knih vznikl samostatný katalog časopisů, kartotéka žádanek o separáty, kartotéka došlých separátů a kartotéka publikací a přednášek pracovníků ústavu.

4.2.5 Služby

Služby informačního střediska se v osmdesátých letech rozšířily. Kromě klasických knihovnických, o kterých jsem se zmínila v odstavci o knihovně, lze v tomto období hovořit o službách bibliograficko-informačních (BIS), rešeršních a reprografických.

4.2.5.1 Informační a konzultační

Pracovníci informačního střediska poskytovali informativní konzultace o využívání informačního fondu a službách OBIS i jiných informačních institucí, o účinných formách a metodách získávání a zpracování informací, eventuálně poskytovali i přímou pomoc při tvorbě osobních kartoték a budování příručních knihoven, o využívání informační technologie, spolupracovali při definování informačních požadavků, seznamovali se zásadami

ústního a písemného projevu včetně správného citování, pravidly stylistiky publikační etikou apod.

4.2.5.2 Bibliografie ústavu

O bibliografii ústavu (soupisu prací vzniklých v souvislosti s řešením výzkumných úkolů, nebo bibliografií jednotlivých pracovníků), kterou by zpracovávalo informační středisko, nejsou v dochované dokumentaci žádné zprávy. V osmdesátých letech nevycházely pravidelné zprávy o činnosti, kde by se tyto bibliografie daly dohledat. V databázi OBD, která byla zprovozněna později, se podařilo dohledat, že za roky 1983–1990 bylo vloženo 119 záznamů.

4.2.5.3 Rešeršní služby

Aplikací moderní výpočetní a spojové techniky se mnohonásobně zvětšilo množství sekundárních informací, v nichž bylo možné vyhledávat. Ve světě i u nás bylo k dispozici množství převážně dokumentografickýchází dat, které byly uloženy v databázových centrech na velkých počítačích. U nás bylo tímto centrem ÚVTEI-UTZ v Praze na Žižkově, které bylo v běžném provozu od roku 1986. Uživatel, který vlastnil potřebné technické zařízení (tj. terminál s obrazovkou a modulátor signálu přenosu dat – modem), mohl prostřednictvím telefonní sítě využívat zde uložené báze dat v dialogovém (on-line) režimu, zpracovávat rešerše na svém místně vzdáleném pracovišti. Báze dat byly vystavovány podle týdenního rozvrhu.

Mezinárodní telekomunikační síť a speciálně zřízená linie Moskva–Praha–Viedeň umožňovala i vstup doází uložených v zahraničních databázových centrech. Z jeho terminálového pracoviště byl zajištěn přístup do MCVTI v Moskvě a do systému DATASTAR v Bernu. Pro informační středisko VÚPs byly tyto databáze přístupné pouze prostřednictvím pověřeného rezortního pracoviště, kterým byl Ústav vědeckých lékařských informací (ÚVLI) v Praze.

Pro uživatele VÚPs byla nejdůležitější (z 12 tehdy v ÚVTEI dostupných) báze dat Excerpta Medica, která obsahovala anotované bibliografické záznamy z celé oblasti lékařských věd i praktického lékařství, včetně farmacie. Roční přírůstek činil cca 280 tisíc záznamů, v dialogovém režimu byly přístupné záznamy od r. 1982. Informační středisko zpracovávalo rešeršní požadavky pro všechny výzkumné skupiny (pro některé i více požadavků) a prostřednictvím ÚVLI dodávalo rešerše vytištěné v dávkovém režimu. Systém tehdy omezoval počet vytištěných záznamů na jeden dotaz na 50 (pravděpodobně za 1 týden).

Rešeršní služby v té době i z tohoto důvodu nebyly poskytovány externím uživatelům, aby mohly být prvořadě saturovány potřeby pracovníků VÚPs. Výjimkou byli pracovníci z okruhu řešitelů a spoluřešitelů výzkumných úkolů celého hlavního úkolu „biopsychosociální faktory duševního zdraví“, jehož koordinacním pracovištěm bylo VÚPs ve druhé polovině osmdesátých let.

4.2.5.4 Reprografické služby

V tomto období se podařilo zajistit již plnohodnotný reprografický servis. Informační středisko centralizovaně zhotovovalo kopie a rozmnoženiny studijních textů pro potřeby výzkumné práce i materiály pro provoz ostatních úseků ústavu. Vznikly také první zárodky budoucí grafické služby, protože v případě potřeby pracovníci informačního střediska zajišťovali i rýsování grafů a tabulek apod. pro prezentační účely vědeckých pracovníků.

4.2.6 Další činnosti

4.2.6.1 Bibliografie čs. psychiatrie, psychologie a oblastí hraničních za období

Na rozdíl od bibliografie ústavu však informační středisko pilně navázalo na zpracovávání bibliografie čs. psychiatrie a do roku 1990 vydalo další tři svazky podobné prvnímu, které obsahovaly záznamy za pětiletá období 1971–1975, 1976–1980 a 1981–1985, všechny tři bibliografie vyšly v edici „Zprávy“.

Jedním z cílů OBIS bylo i podchycovat veškerou zahraniční literaturu (zejména devizovou), která v té době byla v knihovnách ČSSR v **oborových souborných katalozích**. Na počátku tohoto snažení vznikl Soupis devizových monografií a časopisů v odborné knihovně VÚPs 1961–1982, opět vydaný v edici „Zprávy“. Na konci osmdesátých let informační středisko začalo pracovat na skutečném oborovém souborném katalogu devizových monografií, který v počátcích vznikal v lístkové podobě na podkladě pravidelných tištěných bulletinů ze Státní lékařské knihovny a Národní knihovny, na přelomu osmdesátých a devadesátých let pak došlo k jeho elektronizaci v programu CDS/ISIS.

4.2.6.2 Signály z psychiatrie

Dalším cílem OBIS v efektivním využívání dostupných informačních zdrojů bylo poskytovat aktuální tzv. obsahovou službu z nejdůležitějších a nejžádanějších zahraničních časopisů oboru bez ohledu na to, zda jsou ve fondu vlastní knihovny či nikoliv a později tištěné obsahy doplnit i plnými texty na mikrofiších.

Výběr časopisů pro tuto službu byl proveden na základě výsledků širokého průzkumu informačních potřeb a požadavků mezi téměř 800 psychiatry, uskutečněného v rámci shromažďování podkladů pro adresář psychiatrů v roce 1984.

Za tím účelem byl přetransformován informační bulletin Signály z psychiatrie, ve kterém byly původně publikovány drobné zprávy z výzkumných úkolů. Informační středisko využilo příhodného názvu již existujícího periodika a obnovilo jeho vydávání coby obsahového. Po vzoru Current Contents zde byly kopírovány obsahové stránky stěžejních zahraničních časopisů oboru dostupných v knihovně VÚPs, případně v knihovně ÚVLI (Příloha 12).

Bulletin byl určen psychiatrům pracujícím v „terénu“, tj. v psychiatrických léčebnách, nemocnicích, na klinikách, kde k těmto zdrojům nebyl obecně snadný přístup. Na základě obsahů bylo možné si ve středisku vědeckých informací objednat kopii plného textu.

4.2.6.3 Metodická práce

S rozvojem funkcí oborového informačního střediska došlo i na metodickou práci. Vzhledem k minimálním dřívějším zkušenostem se začínalo takřkajíc od nuly. V průběhu druhé poloviny osmdesátých let byl zmapován „terén“ lékařských knihoven psychiatrických léčeben. Všechny byly navštíveny, aby se zjistily podmínky, ve kterých pracují, požadavky a potřeby jejich uživatelů a možnosti dalšího rozvoje. Knihovníci byli následně informováni o možnostech spolupráce s informačním střediskem VÚPs, několikrát proběhlo i společné setkání ve VÚPs.

4.2.6.4 Vydavatelství

Kromě monografických publikací lze v tomto období zmínit zejména další publikace, na jejichž zpracování se informační středisko přímo podílelo, a to vydání nového Adresáře psychiatrů, pětijazyčného slovníčku psychiatrických termínů nebo překladu DSM III – Diagnostického a statistického manuálu duševních poruch Americké psychiatrické společnosti.

5 Devadesátá léta

5.1 Psychiatrické centrum Praha – rozsáhlá reorganizace

Na přelomu osmdesátých a devadesátých let došlo v ústavu v důsledku polistopadových změn k výrazným změnám. Do čela nastoupil prof. MUDr. Cyril Höschl, DRSc. FRCPsych., a vyměnilo se celé vedení, proběhla rozsáhlá reorganizace, změnila se struktura, hospodaření, zaměření, na vedoucí místa byly vypsané konkurzy a došlo k dalším personálním obměnám a celkovému omlazení. Změnil se název na Psychiatrické centrum Praha (PCP), logo zůstalo stejné.

Hlavními úkoly PCP se staly kvalitní, ukázková, vysoce odborná psychiatrická diagnostická a léčebná péče, psychiatrická výuka a výcvik zdravotnických a vědeckých pracovníků všech stupňů, vědecká a badatelská činnost v oblasti sociální, demografické, epidemiologické a biologické psychiatrie, sběr, zpracování a šíření odborných a vědeckých informací z psychiatrie a příbuzných oblastí a také činnost konzultační a posudková.

Velkou změnou v ekonomických poměrech bylo přearování PCP z rozpočtových organizací ministerstva zdravotnictví mezi příspěvkové v roce 1992. Znamenalo to mj. to, že i mnozí kliničtí pracovníci se museli více zapojit do výzkumné činnosti. Počet řešených grantů v jednotlivých letech se pohyboval kolem čísla 25.

Prof. Höschl byl v letech 1990–1997 rovněž děkanem 3. lékařské fakulty Univerzity Karlovy a díky tomu došlo k posílení akademického směřování PCP. Lékaři se pod jeho vedením podíleli nejen na výuce, ale také na přípravě a zavádění naprosto nového, u nás v té době ojedinělého curricula výuky medicíny. PCP také stálo u zrodu neurovědního programu na 3. LF UK, jehož výsledkem bylo zavedení části státní rigorózní zkoušky z neurobehaviorálních oborů. Ve druhé polovině devadesátých let se spolupráce se 3. LF začala promítat také do oblasti výzkumu. Tento trend vedl nakonec k získání významného projektu MŠMT nazvaného Centrum neuropsychiatrických studií.

Do činnosti PCP se také významně promítla aktivní činnost prof. Höschla v zahraničních akademických a odborných institucích. Přímým dopadem bylo navázání spolupráce s významnými mezinárodními institucemi a zvýšení produktivity vědecké práce v PCP.

5.2 Informační středisko

Informační středisko, dá se říci, že „těžilo“ ze všech změn, které v ústavu probíhaly od počátku devadesátých let velkou měrou. Bylo výhodou, že změna na postu ředitele opět

nevedla k žádným restrikcím činnosti, ba naopak „informatická osvícenost“ vedla k posilování jeho pozice a rozvoji mnoha činností. V polovině devadesátých let bylo pracoviště akreditováno k poskytování veřejných informačních služeb ve zdravotnictví a akreditaci každý rok úspěšně obhajovalo.

5.2.1 Prostorové a materiálové vybavení

Prostory informačního střediska se postupně zvětšovaly o kanceláře pracovníků a po skončení boomu přílivu nových pracovníků se ve druhé polovině devadesátých let postupně některé z nich začaly přeměňovat na příruční sklady, nebo se komfort pracovníků zvýšil v tom smyslu, že každý měl k dispozici svou vlastní místnost na rozdíl od doby nedávno minulé, kdy pracovníci seděli v místnostech po dvou.

Pokud jde o materiálové zabezpečení, zcela se ustoupilo od fotografických služeb. Pro kopírování byl zakoupen kvalitní vysokokapacitní přístroj. S postupem rozvoje výpočetní technologie bylo informační středisko pozvolna vybavováno osobními počítači a příslušným programovým vybavením.

5.2.2 Pracovníci

Ve druhé polovině devadesátých let se i díky postupující automatizaci mohl početní stav pracovníků stabilizovat na počtu pěti – jedním s vysokoškolským vzděláním a čtyřmi se středoškolským vzděláním (z toho jedna pracovnice měla specializované knihovnické středoškolské vzdělání).

5.2.3 Uživatelé

Počet uživatelů a jejich požadavků se nijak výrazně nezměnil. Menší nárůst bylo možné sledovat v kategorii vysokoškolských studentů, neboť prostorově přímo vedle knihovny vznikla z místnosti, kde byl dříve umístěn sálový počítač, tzv. modrá posluchárna, která sloužila ke znovuzavedené výuce studentů 3. LF UK. Modrá se jí říkalo proto, že původně ještě v sedmdesátých letech měla podobná místnost, ze které nakonec vznikla knihovna, modrý koberec – nová posluchárna ovšem žádné výrazné prvky modré barvy nenesla, nicméně pojmenování zůstalo. Díky těsnému sousedství tak knihovna získala některé nové „vědychtivé“ uživatele. V posluchárně se konaly i odborné semináře a konference určené nejen pro pracovníky ústavu, ale i širší odbornou veřejnost.

Pokud bychom sledovali ve statistických výkazech informačního střediska kolonku „počet uživatelů“, viděli bychom zde v tomto období čísla pohybující se kolem tisíce. Bylo to proto, že podle pokynů k vyplňování byl za uživatele považován každý, kdo v daném roce

využil jakékoliv služby pracoviště, a informační středisko v té době vydávalo a distribuovalo hodně publikací, takže každý, kdo si jakoukoli knihu objednal, stal se zároveň uživatelem.

5.2.4 Knihovna

Činnost knihovny zůstala v intencích minulého vývoje, nedošlo k žádným převratným změnám. Bohužel omezené příjmy organizace vedly ke snížení dotací na nákup literatury, a tak se výrazně snižoval počet nových přírůstků, v průměru na 127 jednotek ročně. Počet výpůjček zůstal relativně stabilní, průměrně 1 650 ročně.

Katalog: Velká změna přišla v polovině devadesátých let, kdy knihovna přešla k automatizaci, respektive k elektronickému katalogu. Zpočátku byl použit databázový systém CDS/ISIS, který sloužil převážně pro bibliografické účely, nicméně částečně se využíval i pro katalogizaci. Proto byl postupně od roku 1995 převáděn (přepisován) lístkový katalog do elektronické podoby. V dokumentaci se bohužel nepodařilo najít více informací.

5.2.5 Služby

5.2.5.1 Reprografické služby

V tomto období dosáhly poměrně velkého rozkvětu reprografické a grafické služby. Díky vybavení reprografického pracoviště kvalitní a výkonnou kopírkou, řezačkou papíru, snášečkou a větší sešívačkou bylo informační středisko centrálním pracovištěm celého ústavu pro kopírování a pořizování rozmnoženin všeho druhu pro potřeby celého provozu, dokázalo vyrábět i drobné brožury.

Rozvoj výpočetní techniky umožnil i vznik DTP pracoviště, které bylo schopno připravit vydávané publikace na daleko vyšší grafické úrovni než v letech předcházejících. Personální posílení reprodukční grafiky umožnilo poskytovat i poměrně dobrý grafický servis pro pracovníky ústavu při přípravě jejich publikací (kvalitní zpracování jejich obrazové dokumentace k publikacím, prezentace na kongresech a konferencích, k přednáškám). Zásluhou technického rozvoje zcela zanikla fotolaboratoř.

5.2.5.2 Rešeršní, bibliografické a konzultační služby

Rešeršní, bibliografické a konzultační služby se vyvíjely bez velkých zvratů, celkem rovnoměrně. Díky zavedení databázového systému CDS/ISIS začalo informační středisko systematicky zpracovávat bibliografii ústavu, evidovat veškeré publikace, které v rámci výzkumné, klinické i pedagogické činnosti vznikly.

5.2.6 Další činnosti

5.2.6.1 Vydavatelství

Vydavatelství v devadesátých letech doznalo velkého rozmachu. Kromě klasických monografií a řady příruček pro psychiatry i pacienty a několika skript pro studenty 3. LF je vhodné zmínit několik významných edičních projektů.

V devadesátých letech informační středisko zpracovalo a tiskem vydalo tři **adresáře psychiatrů ČR** (v letech 1995, 1996 a 1999).

Velkým projektem bylo postupné vydávání překladů **mezinárodní klasifikace nemocí (MKN-10)** – kapitoly F – Duševní poruchy a poruchy chování, kde vyšly postupně tři tituly s různým uživatelským zaměřením. Základní publikace této řady (Popisy klinických příznaků a diagnostická vodítka) se následně dočkala ještě dvou dalších vydání v letech 2000 a 2006. Velmi ambiciózním projektem byla řada publikací **Nobelova cena za fyziologii a medicínu**. Nobelova cena za vynikající vědecký objev v oboru fyziologie a medicíny je udělována každoročně od roku 1901, kdy byla Nobelova nadace ustavena podle závěti Alfreda Nobela. Každý laureát Nobelovy ceny, která je odevzdávána ve výroční den úmrtí A. Nobela (10. prosince) při slavnostním ceremoniálu v Koncertním sále ve Stockholmu, je povinen podat v přehledné přednášce celkové shrnutí výsledků své výzkumné práce s vysvětlením podstaty objevu a zhodnocením jeho významu. Tyto přednášky jsou pak spolu s přednáškami z dalších odměňovaných oborů (fyzika, chemie, literatura, mír) publikovány anglicky ve sborníku Les Prix Nobel, vydávaném každý rok Nobelovou nadací. Tato publikace obsahuje též autobiografie a fotografie laureátů spolu se záznamem proslovu člena příslušného Nobelova výboru, v němž jsou představeny osobnosti laureátů a zdůvodněno udělení Nobelovy ceny. Vědecké poznatky a úvahy obsažené v těchto „nobelovských“ přednáškách představují velice cenný a inspirativní materiál pro pracovníky v příslušném oboru, zvláště pokud se jedná o výzkumné výsledky z posledních let. Avšak i pohled na dnes již klasické objevy z dřívější doby, na metody a myšlenkové postupy jejich autorů je nesmírně zajímavý z hlediska vývoje a pokroku v biologických vědách během uplynulého století. Cílem projektu bylo postupné publikování českých překladů přednášek a životopisů laureátů Nobelovy ceny za fyziologii a medicínu. Edice byla realizována v jednotlivých svazcích, které obsáhly Nobelovy ceny vždy za období dvou až tří let, počínaje současností a s pokračováním jak směrem do minulosti, tak i do budoucnosti. Úvodní publikace edice byla věnována 100. výročí úmrtí A. Nobela, vzniku a současné organizaci Nobelovy nadace. Obsahovala seznam všech nositelů Nobelovy ceny ve všech kategoriích a zvláštní pozornost

věnovala českým laureátům Nobelovy ceny Jaroslavu Heyrovskému a Jaroslavu Seifertovi a historii opakovaně podávaných a bohužel neúspěšných návrhů na udělení Nobelovy ceny za literaturu Karlu Čapkovi. Další svazky byly překlady přednášek nositelů Nobelovy ceny za fyziologii a medicínu. Celkem bylo vydáno deset svazků z rozmezí let 1995–2007. Pak bylo vydávání dalších svazků z ekonomických důvodů zastaveno.

V tomto období se také PCP stalo součástí systému ISBN.

5.2.6.2 Propagace a prodej

S rozvojem vydavatelských aktivit se v devadesátých letech poměrně výrazně rozvíjela i propagace a prodej publikací. Byla vydána celá řada edičních plánů a informativních materiálů (Příloha 4).

Vzhledem k tomu, že vydávané publikace byly určeny relativně úzkému okruhu čtenářů, informační středisko je distribuovalo na základě konkrétních objednávek samo. Knihy nebyly určeny pro široký knižní trh.

Knihy byly zasílány poštou, bylo je však možné koupit si i v knihovně, kde byly pro tyto účely instalovány zvláštní police určené k prezentaci vydaných titulů.

Finanční podpory vydávání publikací i propagaci vydaných titulů se dostalo ve druhé polovině devadesátých let i díky tomu, že Psychiatrické centrum Praha (informační středisko) uspělo v řadě grantových soutěží, zejména v programu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR s názvem Program rozšiřování výsledků výzkumu a vývoje, kde získalo 9 projektů na podporu vydání publikací a 3 projekty na prezentaci svých vědeckých publikací, z toho dvakrát na Mezinárodním knižním veletrhu „Svět knihy“ (v letech 1997 a 1998) (Příloha 7).

5.2.6.3 Signály z psychiatrie

Informační bulletin Signály z psychiatrie také doznal určitých změn. Z čistě obsahového periodika typu Current Contents se posunul k prezentování zajímavých článků ze zahraničních časopisů z oboru včetně abstraktů a uvedení lokace, v které knihovně v ČR je možné dohledat plný text (Příloha 12).

5.2.6.4 Metodika

Metodická činnost v tomto období zcela ustoupila do pozadí, neboť celý systém oborových a základních informačních středisek po roce 1989 zanikl a všechna pracoviště, pokud splnila patřičná kritéria, byla postavena na úroveň veřejných knihoven akreditovaných

pro poskytování služeb ve zdravotnictví. Došlo ke změnám ve vlastnické struktuře jednotlivých institucí, k různému přístupu nových majitelů ke knihovnám apod.

5.2.6.5 Spolupráce s VOŠIS – praxe studentů

Devadesátá léta byla pro informační středisko také charakteristická poměrně úzkou spoluprací s Vyšší odbornou školou informačních služeb v Praze. Na základě vzájemné smlouvy v té době absolvovalo v informačním středisku svou odbornou praxi celkem 16 studentů, respektive studentek. Podle jejich reakcí i reakcí školy byly praxe vesměs hodnoceny velmi kladně a jako přínosné. I pro informační středisko byly praxe studentů podnětné, inspirující a přinášely nové impulzy do běžných činností.

Ze všech praktikantek nejvíce v informačním středisku zaujaly dvě studentky, které se po absolvování praxe v PCP ve svých závěrečných (diplomových) pracích věnovaly některým aspektům práce informačního střediska, konkrétně průzkumu informačních potřeb a požadavků vědeckých a pedagogických pracovníků v psychiatrii se zaměřením na interakci s informačním pracovníkem a informační potřeby a požadavky uživatelů vědeckých informací a způsoby jejich uspokojování, zejména sociálně psychologické interakce informačních pracovníků a uživatelů, na příkladu pracovníků vědy, výzkumu a pedagogiky v oboru psychiatrie. Obě vycházely z poměrně širokých průzkumů informačních pracovišť a uživatelů odborných informací v psychiatrii.

5.2.6.6 Výroční zprávy

Od devadesátých let přibyla informačnímu středisku další činnost, a to sestavování, redakční zpracování a zajištění výroby a distribuce zpráv o činnosti ústavu. V tomto desetiletí byly vydány dvě zprávy, a to za období let 1990–1995 a 1996–2000.

6 Nové století

6.1 Psychiatrické centrum Praha – granty, granty, granty

Na prahu páté desítky let trvání ústavu došlo ke dvěma zásadním událostem ve výzkumné činnosti. V první řadě PCP získalo v grantové soutěži výzkumný záměr Zjišťování příčin psychiatrické morbidity a zvýšení účinnosti preventivních a terapeutických postupů v péči o duševní zdraví obyvatel České republiky – nejprve na léta 1999–2004 a následně na období dalších sedmi let. Hlavním cílem výzkumného záměru bylo zjišťování, prevence a remediace rizikových faktorů, které ohrožují duševní zdraví jedince v různých stadiích jeho životního cyklu na různých úrovních – od biochemické až po sociální. K dosažení tohoto komplexního cíle výzkum v prvním období probíhal v oblasti psychiatrické demografie a epidemiologie, biopsychosociálního výzkumu rodiny, neuropsychologie, epidemiologie zneužívání a závislosti na návykových látkách, psychometricky, studia biochemie a patofyziologie mozku a psychofarmakologie. V další etapě byl výzkum etiopatogeneze, diagnostiky, léčby a epidemiologie společensky nejzávažnějších duševních poruch.

Druhou mimořádnou a přelomovou událostí bylo zřízení centra neuropsychiatrických studií (CNS) v roce 2000. Jeho hlavním cílem bylo studium neurobiologické podstaty nejzávažnějších duševních onemocnění – schizofrenie a afektivních poruch. Činnost a výsledky CNS byly po pěti letech hodnoceny velmi pozitivně a projekt byl prodloužen o dalších sedm let.

Kromě těchto projektů PCP realizovalo celou řadu dalších. Průměrně bylo každý rok 15–20 výzkumných projektů. K nejzajímavějším z pohledu „laické“ veřejnosti zřejmě patří projekt ITAREPS, který je programem prevence relapsu psychotických onemocnění, či AD centrum, které je uskupením osob z různých organizací se zájmem o výzkum, diagnostiku a léčbu Alzheimerovy nemoci a dalších neurodegenerativních onemocnění mozku.

Nemalých úspěchů dosáhla i klinická část ústavu, která se v projektu Nejlepší nemocnice ČR opakovaně umístila na předních místech žebříčku z pohledu spokojenosti pacientů.

Psychiatrické centrum Praha je i nadále klinickou základnou 3. lékařské fakulty Univerzity Karlovy. V magisterském stupni zajišťuje pro obor Všeobecné lékařství, v modulu Neurobehaviorální vědy výuku psychiatrie a vybraných témat psychologie v češtině i angličtině.

Do srpna roku 2009 bylo PCP spolupracujícím centrem Světové zdravotnické organizace (WHO) v oblasti duševního zdraví. Na regionální a celonárodní úrovni plnilo řadu úkolů. Podílelo se mimo jiné na standardizaci terminologie, léčebných, diagnostických a laboratorních postupů, propracování zásad kvalitní psychiatrické péče, kolaborativním výzkumu pod vedením WHO, a to jak ve fázi plánování, tak provádění, monitorování a vyhodnocení výzkumu a jeho uplatnění v praxi, výchově, výcviku a vzdělávání jak v psychiatrii jako klinickém oboru, tak v neurovědním výzkumu, koordinaci obdobných činností dalších center a institucí a poskytovalo informace, rady a konzultace v odborných, vědeckých a organizačních otázkách psychiatrie a péče o duševní zdraví.

Přelomový okamžik ve vývoji Psychiatrického centra Praha přišel na sklonku roku 2011, kdy PCP získalo grant z operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace (prioritní osa Regionální VaV centra) s názvem Národní ústav duševního zdraví (NUDZ). V rámci projektu v letech 2011–2015 má vzniknout špičkové výzkumné pracoviště inovativní medicíny včetně výstavby nové budovy v Klecanech.

6.2 Informační středisko

Nové století zastihlo informační středisko v relativně dobré kondici. Nedocházelo k žádným zásadním změnám.

Organizační začlenění v ústavu je stále optimální, vedoucí IS je podřízená přímo řediteli ústavu. Vnitřní struktura není nijak vyjádřená, nečlení se na žádné menší organizační celky (Příloha1).

6.2.1 Prostorové a materiálové vybavení

Prostory informačního střediska se oproti dřívějším letům nezměnily, respektive došlo ke zmenšení o jednu místnost, kterou bylo nutno uvolnit pro jiné účely. V důsledku toho byly spojeny některé příruční sklady a část fondu byla umístěna v místnosti určené pro reprografické práce.

Primární fond je stále rozmístěn v policové prosklené knihovně typu Universal, podél dvou stěn až do výše šestimetrového stropu. Na jedné stěně jsou knihy, při druhé stěně v nejvyšších policích je uložena část fond vázaných časopisů, pod nimi se nachází volný výběr časopisů. Knihy deponované v nejvyšších policích knihovny jsou přístupné jen z pětimetrového žebříku. Uprostřed knihovny je velký stůl pro cca 12 čtenářů a jedno pracovní místo u počítače pro přístup k internetu. Knihovnice sedí v levém rohu knihovny, zády ke čtenářům.

Depozitář knihovny se nalézá v suterénu pavilonu, kde se s postupujícím časem a stárnutím objektu a v důsledku stále více omezované údržby prostor podmínky pro knihy zhoršují (vlhko a prach). Nacházejí se zde knihy historického fondu, další část vázaných časopisů a starší ročníky nevázaných časopisů. V příručním skladu jsou uloženy a abecedně řazeny novější nevázané časopisy a v pracovně reprografie jsou nově uloženy lékařské a jazykové slovníky.

V průběhu minulých 15 let se s postupem elektronizace, automatizace a výpočetní techniky změnila i technická základna informačního střediska. Postupně všichni pracovníci získali vlastní počítače, reprografické pracoviště bylo vybaveno kvalitní velkokapacitní kopírkou. Grafické pracoviště bylo vybaveno plotterem HP designjet 500ps pro tisk plakátů a grafickými programy pro přípravu publikací. Pro evidenci publikací byl zakoupen databázový systém OBD společnosti DERS a pro knihovnu katalogizační systém Rapid Library a následně KpSYS.

6.2.2 Pracovníci

Ve středisku pracuje stabilně nejdříve 6, v závěru sledovaného období 5 lidí (1 VŠ a 4 SŠ).

Jsou vytvářeny takové podmínky, aby všichni měli možnost účastnit se dalšího vzdělávání, ať již ve formě účasti na různých odborných seminářích, obvykle pořádaných Národní lékařskou knihovnou (NLK) 2 pracovníci absolvovali e-learningové kurzy: Moderní knihovnicko-informační práce v lékařských knihovnách, Zdroje a služby pro nelékařské profese ve zdravotnických knihovnách, Vyhledávání odborných zdravotnických informací v režimech on-line a podpora hodnocení vědy v knihovnách a Vyhledávání vědeckých informací ve specializovaných databázích se zaměřením na zdroje pro EBM v prostředí NLK.

V závěru sledovaného období jeden pracovník dokončoval dálkové studium VOŠIS jako svou druhou střední školu a jedna pracovnice zahájila dálkové studium na FFUK (Ústav informačních studií: obor informační studia a knihovnictví).

6.2.3 Uživatelé

Struktura uživatelů ani jejich počet se v zásadě oproti dřívějšímu období nijak nemění. Vzhledem k tomu, že se jedná o menší a úzce specializovanou knihovnu, počet uživatelů není veliký. Uživateli knihovny jsou především pracovníci Psychiatrického centra Praha, zaměstnanci Psychiatrické nemocnice Bohnice a studenti psychiatrie 3. LF. Uživatelem se může stát fyzická nebo právnická osoba na základě návštěvy, předložení osobních dokladů (občanský průkaz), řádně vyplněného a podepsaného registračního lístku uživatele, jehož

součástí je i prohlášení uživatele, které zavazuje k dodržování výpůjčního řádu. Registrace je bezplatná. Knihovna nevydává průkazky do knihovny, pro realizaci výpůjčky stačí vyplnit přihlášku do knihovny a seznámit se s knihovním řádem. Každý uživatel je však zaregistrován, základní informace o uživateli jsou ukládány abecedně v papírové kartotéce, kde se pod příslušné jméno ukládá záznam o výpůjčce.

Všechny služby jsou poskytovány zdarma, kromě MVS (MMVS) – pouze za úhradu nákladů spojených s poskytnutím MVS (MMVS).

6.2.4 Knihovna

6.2.4.1 Primární informační zdroje

Knižní fond představuje zhruba 8 200 knihovních jednotek odborných publikací, učebnic a slovníků. Vyjma historického fondu jsou dostupné absenčně. Nejstarší kniha z historického fondu pochází z roku 1793 (Leidenfrost JG. Confessio quid putet per Experientiam didicisse de Mente Humana. Duisburgi ad Rhenum: Helwing, 1793. 302 s.) (Příloha 5).

Výpůjční lhůta je 1 měsíc, další prodloužení výpůjčky je možné po dohodě s knihovníkem. Roční přírůstek je cca 100 titulů knih zahraniční i domácí produkce.

Knihovna odebírá několik domácích i zahraničních časopisů. V archivu je uloženo 150 titulů vázaných i nevázaných odborných periodik, které souvisí se zaměřením výzkumu: psychiatrie, psychologie, alkoholismus a drogové závislosti, neurologie, farmakologie, psychoterapie atd.

6.2.4.2 Katalogizace

V roce 2004 byl pro účely katalogizace pořízen systém Kp-Win SQL 1,0. Katalogizuje se v něm podle katalogizačních pravidel AACR2 ve formátu MARC21. Kp-Win je integrovaný automatizovaný katalogizační systém společnosti KP-SYS, spol. s r.o. Dostupné jsou všechny knihovnické agendy, podporuje práci s tezaurem MESH, jednoduchá katalogizace všech běžných typů dokumentů pouhým „stahováním“ hotových záznamů prostřednictvím služby Z39.50.

Do Kp-Win SQL byly transformovány všechny již existující záznamy dříve zkatalogizované v systému CDS/ISIS a později Rapid Library. Export neproběhl zcela bez problémů a drobných chyb, takže je potřeba všechny záznamy postupně zkontrolovat. Dále je třeba do katalogu vložit i knihy, které nebyly dosud elektronicky zpracovány.

Katalogizaci provádí knihovnice sama, ale její záznam podléhá kontrole vedoucí IS, především se kontroluje kompletnost a správnost věcných hesel. Při věcné katalogizaci se používá především tezaurus MESH. Vzhledem ke specifčnosti oboru psychiatrie, který má poměrně velký průnik do společenských věd (psychologie, sociologie, demografie, filozofie) a k tomu, že MESH je především medicínsky zaměřen, pro ty oblasti, které nepokrývá detailně, jsou vytvářena vlastní hesla, eventuálně podrobnější popis klíčovými slovy.

Knihovna pokud možno přejímá záznamy ze souborného katalogu Národní knihovny České republiky a taktéž využívá záznamů ze souboru autorit NK ČR.

Při katalogizaci je vyplněn knižní lístek, který se vkládá do knihy.

Katalog: Z lístkového katalogu se zachovala pouze část autorská, s přechodem na elektronický katalog (r. 1994) se lítkový katalog přestal využívat.

Elektronický katalog – od r. 2010 knihovna používá i OPAC katalogizačního systému Kp-Win SQL 1,0., (r. 2010).

Administrativní přístup do systému pro knihovníky informačního střediska umožňuje současně dva přístupy. OPAC katalog je dostupný z interních stránek PCP, ale i z webových stránek organizace – části věnované IS.

V katalogu lze vyhledávat v rejstřících (podle názvů, hesel, autorit), dále je možno hledat podle druhu dokumentu, nebo podle jednotlivých bibliografických polí (název, autor, korporace, místo vydání, nakladatel, rok vydání, ISSN, ISBN a klíčové slovo). Pro podrobnější vyhledávání je určeno tlačítko „rozšířené vyhledávání“, kde lze vytvořit rešeršní dotaz, používat logické operátory A zároveň a NEBO, vyhledávat v autoritách nebo slovech v poli, tlačítkem „přidat řádek“ lze přidat další vyhledávací pole. Vyhledanou rešerši je možno seřadit podle autora, názvu, sestupně a vzestupně, podle roku vydání atd. Rešerši dále může uživatel uložit do schránky, vytisknout, odeslat na e-mail nebo si vybraný dokument přímo zarezervovat v knihovně. Vyhledaný záznam se zobrazí jako krátký katalogizační popis podle normy ISBD. Po rozkliknutí záznamu se objeví detail záznamu, včetně lokace a dostupnosti dokumentu, přírůstkových čísel a náhledu obálky. Systém nabízí uživateli po celou dobu vyhledávání jednoduchou nápovědu.

Knihovna pravidelně hlásí své přírůstky zahraniční literatury do souborných katalogů NLK a NKP.

6.2.4.3 Sekundární informační zdroje

Zaměstnanci PCP mohou díky propojení s 3. LF UK využívat zde dostupné univerzitní zdroje, což výrazně usnadňuje práci IS. Dostupné jsou licencované elektronické článkové

a plnotextové databáze (Web of Knowledge, PsycINFO), elektronické knihy z oboru psychiatrie (e-brary), předplacené online časopisy. Knihovna předplácí dálkový přístup do zdrojů NLK.

6.2.4.4 Akvizice

Knihovna PCP/NUDZ trpěla a trpí finančním podhodnocením. Rozpočet na nákup nových publikací je již po několikátý rok, zejména po roce 2011, nulový. Nákup knih se záměrem cíleně budovat odborný fond tak není možný. Přírůstky knihovny jsou z valné většiny jen dary starších publikací a časopisů od příznivců knihovny. Nové knihy se nakupují pouze na přání konkrétního výzkumníka, který má zajištěno hrazení publikace z přiděleného grantu. Taková kniha je po zpracování (katalogizaci) dlouhodobě dislokována v příruční knihovně plátce faktury. Přírůstek nově nakoupených knih činí za rok 2013 – 37 ks, v roce 2014 – 8 ks.

Objednávky knih se vytváří v interním systému MUZO elektronicky, knihovnice pak objedná knihu e-mailem u dodavatele nebo vydavatele. Faktury jsou evidovány v účetním systému finanční účtárny. Postup při nákupu tímto způsobem konkrétně určuje směrnice ředitele. Po ověření objednávky a kontrole stavu publikace se nejdříve provádí zápis do přírůstkového seznamu. Knihovnice později při katalogizaci na fakturu zapisuje přírůstkové číslo a signaturu.

Publikace dostávají přírůstková čísla podle pořadí, v jakém byly dodány, signatury pak podle velikosti formátu I (malé) a II (velké) – pořadově-formátové řazení. Signatura se spolu s přírůstkovým číslem lepí na hřbet publikace, dále se po orazítkování vepíše na rub titulního listu.

V roce 2000 se podařilo informačnímu středisku v rámci projektu Informační zdroje pro psychiatrii získat částku 1 140 000 Kč, která byla využita na předplatné 15, respektive 17 titulů zahraničních časopisů na období pěti let. V dalších obdobích se už podobný úspěch nepodařil, už proto, že vznikala velká konsorcia, v nichž obor psychiatrie byl spíše na okraji zájmu.

6.2.4.5 Organizace knihovního fondu (ochrana a uchování)

Knihovní fond PCP zabírá širokou škálu dokumentů: odborné monografie, medicínská periodika z oblasti psychiatrie, neurologie, psychologie, slovníky, disertační práce, výzkumné zprávy, cestovní zprávy a příručky z vlastní produkce. Pořádání knih je vlastní, základní dělení je na knihy a časopisy s ohledem na unikátnost nebo historickou hodnotu předem určené a v katalogu označené. Knihovní fond je zpřístupněn absenčně, prezenčně jen některé

dokumenty. Knihy jsou prvotně roztrženy do dvou kategorií podle velikosti, následně vzestupně podle přírůstkového čísla. Časopisy jsou řazeny abecedně a následně od nejstarších svazků k nejnovějším.

Revize knihovního fondu probíhá podle knihovního zákona každých pět let. Ve skutečnosti dochází k průběžné revizi, která probíhá v době, kdy není nutné se věnovat uživatelům. Ztracené knihy jsou evidovány v úbytkovém seznamu.

6.2.4.6 Výpůjční služby

Výpůjční služby jsou poskytovány pouze registrovaným čtenářům, kterými se stanou oprávnění uživatelé po vyplnění potřebných údajů na přihlašovacím formuláři. Prezenčně je půjčován jen historický fond (knihy označené písmenem D, jsou mezi ně řazeny tituly vydané do roku 1948). Absenční výpůjčku lze realizovat za těchto podmínek:

- Výpůjčka je na jeden měsíc, prodloužení je možné, po dohodě s knihovníkem. Pokud je kniha požadována jiným čtenářem, je čtenář povinen ji vrátit.
- Uživatel musí řádně vyplnit a podepsat výpůjční lístek.

Publikace vybrané k prezenčnímu studiu nevrací uživatel sám na místo v regále, nýbrž požádá o její uložení knihovníka. Za výpůjčku publikace ručí ten, kdo podepsal výpůjční lístek, svým podpisem se zavazuje, že vrátí výpůjčku ve stanovené lhůtě a nepoškozenou. Výpůjční lístek musí obsahovat jméno uživatele, signaturu publikace, jméno autora, název titulu, datum uskutečnění výpůjčky a podpis.

Před převzetím výpůjčky si má uživatel dokument prohlédnout a ihned ohlásit všechny závady. Uživatel je povinen publikace chránit před poškozením a v případě poškození nebo ztráty takovou událost co nejdříve nahlásit. Do publikace se nesmí vpisovat poznámky, vytrhávat stránky atd.

Ztráta se řeší následujícími možnostmi: zakoupením stejného titulu z vlastních zdrojů, pořízením fotokopie, darováním jiné knihy s podobným tématem (o způsobu náhrady rozhoduje knihovna).

Knihovna zajišťuje pro své uživatele meziknihovní výpůjční službu v oblasti své specializace a zároveň tuto službu sama poskytuje v rámci zapojení do souborného katalogu Caslin.

Mezinárodní meziknihovní výpůjční služba je realizována ve spolupráci s pracovníky referenčního centra Národní knihovny České republiky.

6.2.5 Služby

6.2.5.1 Reprografické služby

S rozvojem malých stolních tiskáren, kterými byla vybavena téměř všechna oddělení PCP, pomalu začaly ubývat požadavky na drobné kopírování. Reprografie spíše zajišťovala kopírování a rozmnožování většího rozsahu pro potřeby ostatních oddělení a hlavně pro potřeby knihovny. Úbytek práce vedl nakonec ke zrušení úvazku pro pracovníka reprografie a kopírování přešlo do pracovní náplně knihovníka. Ten kromě kopírování může i skenovat a na požádání naskenované dokumenty uložit na vlastní flashdisk, poslat e-mailem ve formátu jpg nebo pdf.

V novém století se výrazně začaly uplatňovat a rozvíjet **grafické služby**. Uživatelé mají možnost nechat si zpracovat postery, tabulky, grafy, fotografie a transparenty pro potřeby prezentace na seminářích, kongresech a konferencích nebo si nechat upravit text různých zpráv, rukopisů článků pro časopisy a sborníky včetně zakomponovaných grafických příloh přesně do té podoby, jakou požadují pro tento účel. V případě potřeby je možno zhotovit celou brožuru stejně jako vizitky, hlavičkové papíry, formuláře potřebné pro hladký chod celé instituce, pomocné materiály pro terapii pacientů nebo potřebné podklady a materiály pro studenty 3. lékařské fakulty aj.

S nákupem plotteru HP designjet 500 ps je možné vyrobit postery od grafického návrhu, přes vlastní zpracování až po tisk. Grafické práci se věnují pravidelně 2 pracovnice. K jejich práci patří i příprava publikací vydávaných PCP.

Reprografické služby jsou účtovány dle ceníku placených služeb IS PCP. Ceník je zveřejněn na webových stránkách. Žadatel vyplní žádanku o reprografické služby, na ní vyznačí číslo grantu, odkud budou práce zaplacený a počet žádaných kopií. Žádanky jsou měsíčně tabelárně předány finančnímu oddělení k přeúčtování z grantů (bohužel nikoli na „účet“ informačního střediska).

6.2.5.2 Rešeršní, bibliografické a konzultační služby

Pro evidenci publikační činnosti byl zakoupen v roce 2000 nový databázový systém OBD (Osobní bibliografická databáze), společnosti DERS, který umožňuje kvalitní evidenci veškerých publikací pracovníků ústavu. Je povinností každého autora vkládat do OBD své publikace a nést odpovědnost za úplnost a správnost vložených údajů. Informační středisko je spravuje v databázi, kontroluje správnost a úplnost vložených údajů, sleduje bibliografie a databáze (např. BMČ, ČNB, WoS, Scopus) i primární dokumenty (suplementy časopisů, sborníky z konferencí apod.), aby zajistilo úplnost bibliografie ústavu. Do

bibliografie jsou zahrnuty všechny typy odborných článků, knih a učebnic, sborníků, patentů a průmyslových vzorů, certifikovaných metodik, uspořádání konferencí, popularizačních prací, postery, přednášky a ostatní typy dokumentů, resp. výsledků.

K tomu v minulých zhruba 10 letech přibyla i povinnost patřičně publikace vykazovat pro potřeby hodnocení pracovišť vědy a výzkumu, tzv. vykazování do RIV (Rejstřík informací o výsledcích), který je součástí informačního systému vědy a výzkumu, experimentálního vývoje a inovací (IS VaVaI). Na tuto činnost IS je kladen mimořádný důraz, neboť kvalita vykazování (pochopitelně ruku v ruce s kvantitativním a kvalitativním hodnocením vlastních výsledků) je přímo úměrná výsledkům hodnocení.

V tomto sledovaném období informační středisko také pravidelně zpracovávalo pro všechny pracovníky ústavu citační ohlasy jejich publikací ve světě a v přehledných tabulkách zveřejňovalo, jakým pracím a kterým pracovníkům se dostávalo průběžně největší citovanosti. Tyto přehledy pro názvem Stopy PCP v zahraničním písemnictví byly publikovány nejdříve interně v informačním bulletinu IS, později byly také součástí webových stránek IS (Příloha 16). S rozšířením dostupnosti zahraničních databází typu WoS a Scopus pro všechny pracovníky ústavu a také s ohledem na stále více se různící kritéria pro vykazování bibliografií a citační odezvy jednotlivých pracovníků a publikací pro nejrůznější účely, od dalšího komplexního zpracování „Stop“ informační středisko ustoupilo a v případě potřeby zpracovává tyto údaje na základě konkrétních požadavků jednotlivých pracovníků, nebo pro účely výkazů za celý ústav.

K tomuto typu služeb lze přiřadit i činnosti informačního střediska, které spočívají ve sledování a evidenci výzkumných projektů, studií kontrahovaného výzkumu, postgraduálních studentů včetně jejich školitelů a témat jejich studia, pracovní cesty do zahraničí, získané ceny a ocenění i akty mezinárodní spolupráce. Ze všech těchto evidencí poskytuje výstupy přístupné všem pracovníkům ústavu na internetu.

Informační služby spočívají v poskytování informací uživatelům knihovny o databázích, fondech knihovny a informací bibliografického, biografického a věcného charakteru a jsou podle platného ceníku zdarma. Poskytované informační služby lze rozdělit na:

- rešeršní, které poskytuje vedoucí informačního střediska,
- referenční a konzultační (informace o fondu knihovny, přístupu k databázím atd.), tyto služby poskytuje knihovník.

6.2.6 Další činnosti

6.2.6.1 Signály z psychiatrie

Vzhledem ke stále se rozšiřující elektronizaci informačních zdrojů přestala být původní náplň Signálů pro většinu čtenářů zajímavá. Dalším projektem směřujícím k širší odborné veřejnosti byl informační web Signály z psychiatrie (Příloha 13). Webové Signály bylo nutno změnit tak, aby dostaly jednak svému výstižnému názvu, jednak i mnoho let používanému podtitulu „informační bulletin“ a přinášely skutečně takové informace, které pracovníci oboru psychiatrie potřebují a které se jinde nenacházejí nebo jejichž vyhledávání bylo pro uživatele časově, technicky či organizačně příliš náročné. Nové Signály z psychiatrie nebyly novým odborným časopisem, ale doplňkem zaměřeným pokud možno na co nejrychlejší a nejúplnější údaje o nových informacích a jejich zdrojích, a to v první řadě informací domácích. Při výběru rubrik bylo přihlédnuto k výsledkům průzkumu provedeného mezi českými psychiatry a do obsahu byly vybrány:

- bibliografie české psychiatrie,
- novinky z nabídek domácích i zahraničních vydavatelství,
- přehled časopisů oboru,
- přehled výzkumných projektů v oboru řešených v ČR.

Zařazena byla také speciální rubrika pro ošetrovatelství v psychiatrii, neboť zdravotní sestry a ošetrovatelé tvoří důležitou část uživatelů odborných informací. Cílem bylo maximálně usnadnit cestu k těm informacím, které ke své práci potřebují. Podobně jako u dalších činností, i zde s rychlým rozvojem internetu a nárůstem obecně dostupných zdrojů informací, informační středisko nakonec od zpracovávání Signálů ustoupilo.

6.2.6.2 Vydavatelství

Podstatnou součástí aktivit informačního střediska zůstává vydávání publikací. Současné publikace navazují na ediční projekt „Zprávy“ a jejich řada dnes nabízí skoro 150 titulů. Vydávají se drobnější monografie, studijní texty, příručky, sborníky.

Kvalita publikací se po redakční a grafické stránce stále zlepšuje. Všechny vydané publikace je možné si prohlédnout v knihovně IS – dříve vydané a již rozebrané tituly jako součást knihovního fondu. Úplná informace o vydaných titulech je na webových stránkách PCP. Publikace vydávané ve vlastním vydavatelství jsou prodávány za dotovanou cenu. Ukázka některých titulů je v příloze (Příloha 12).

6.2.6.3 Adresář

Práce na adresáři psychiatrů se díky počítačové technice zmodernizovala. V roce 2001 vznikla při přípravě adresáře elektronická databáze, která slouží k zaznamenávání údajů o jednotlivých psychiatrech a zároveň je vystavena k využití na internetu. Vedle toho je adresář stále vydáván v knižní podobě. Tištěný adresář vychází ve formě barevné brožury ve formátu A5 a obsahuje kromě kontaktních adres i velmi stručná biografická data, vztahující se ke studiu a vědecko-výzkumným a pedagogickým aktivitám jednotlivých psychiatrů. Titulní list již několik let zdobí přetisk obrazů malíře Bohumíra Míče. Do adresáře je zařazen lékař s alespoň jednou atestací z psychiatrie. Od roku 1999 je část seznamu věnována i těm, kteří se na atestaci teprve připravují nebo jsou odborníky jiných specializací, pracují v psychiatrických zařízeních a mají zájem být v adresáři uvedeni. Nově jsou v adresáři uváděny i kontakty na psychiatrická zařízení. Od roku 2004 je adresář (vybrané údaje) zpřístupněn i na internetu.

Sběr dat pro adresář probíhá stále stejným způsobem jako v roce 1972. Uvedení v adresáři je z důvodu ochrany osobních údajů vázáno na písemný souhlas každého lékaře. Osloveným lékařům je proto poštou doručován průvodní dopis a dotazník k vyplnění. Vyplněné dotazníky, opatřené podpisem jsou pověřeným pracovníkem zaevidovány, data zpracována, vložena do databáze a připravena k distribuci do tiskárny a následně na web. Pro rychlejší komunikaci je možno využít i elektronického formuláře, který je vystaven na webových stránkách (Příloha 15).

Pro příjemnější a snazší práci s adresářem je adresář rozšířen oproti prvním vydáním o rejstřík oborových zájmů, rejstřík míst a rejstřík elektronických adres.

6.2.6.4 Prodej publikací a propagace

Publikace vydávané v Psychiatrickém centru Praha vesměs slouží poměrně úzkému okruhu odborníků, proto se neuvažuje o jejich zařazení do prodeje v běžné síti knihkupectví. Z tohoto důvodu informační středisko organizuje prodej samo. Knihy jsou nabízeny v knihovně, kde je možné si je prohlédnout a zakoupit. K nejžádanějším patří:

Adresář psychiatrů ČR, Neuropsychologická baterie Psychiatrického centra Praha, Mezinárodní klasifikace nemocí – 10, Začarovaný kruh anorexie, bulimie a psychogenního přejídání, Psychoedukace u schizofrenie, Slovník psychiatrických termínů, Efektivita trénování paměti a Kuchařka pro nemocné psychózou (Příloha 12).

Dalším způsobem je prodej na objednávku. K tomu účelu jsou zpracovávány ediční plány, respektive nabídky publikací, které jsou rozdávány (vkládány po dohodě s organizátory

např. do kongresových tašek) na různých odborných akcích nebo rozesílány zároveň s materiály při aktualizaci adresáře psychiatrů.

Nedílnou součástí propagace je i pravidelná účast informačního střediska na dvou nejvýznamnějších domácích oborových kongresech, tj. Psychofarmakologické konferenci v Jeseníku a Kongresu České psychiatrické společnosti ve Špindlerově Mlýně. Nejen na těchto, ale příležitostně i na jiných odborných akcích se informační středisko prezentuje ve svém mobilním stánku, kde především prodává své publikace, ale také je k dispozici účastníkům konference ke konzultacím o vydávaných publikacích, činnosti střediska nebo při sběru podkladů pro adresář psychiatrů (Příloha 7).

Pro účely těchto akcí jsou připravovány i informační letáky o službách a činnosti informačního střediska. Z přílohy č. 6, která obsahuje ukázkou některých materiálů, je patrné, že se úroveň těchto materiálů v průběhu let velmi změnila.

Mezi propagační materiály patří i dva postery, které byly vypracovány v rámci příprav k oslavám 45. a 50. výročí trvání ústavu a které přehledně shrnují činnost informačního střediska (v případě posteru z roku 2011 i v historickém kontextu) (Příloha 10).

Pro potřeby propagace informačního střediska a pravidelného informování o jeho službách a činnosti vznikl v roce 2007 informační bulletin Aktuality IS. Elektronický pravidelný (měsíční jednostránkový) materiál obsahující poslední přírůstky knihovního fondu (knihy, časopisy), přehled nově evidovaných publikací v OBD, zpočátku i výběr z novinek domácích i zahraničních nakladatelství, informace o publikacích vydaných PCP. Příležitostně byl Informační bulletin využíván i k informacím o zajímavých a jedinečných titulech z knihovního fondu, či posloužil i jako platforma pro výchovu uživatelů, když připomínal některé specializované činnosti informačního střediska či upozorňoval na některé prvky informační práce samotných uživatelů (např. citační etiku, správné způsoby citování, specifika práce s databází OBD apod.). Informační bulletin je rozesílán elektronicky všem pracovníkům ústavu, jeho archiv je dostupný na interní stránce informačního střediska (Příloha 14).

6.2.6.5 Výchova uživatelů

Výchova uživatelů patří k činnostem informačních pracovišť. Její frekvence, intenzita a hlavně zaměření se pracoviště od pracoviště liší, především v souvislosti s tím, jací jsou jeho uživatelé. Uživatelé informačního střediska Psychiatrického centra Praha jsou v naprosté většině vysokoškolsky vzdělaní pracovníci, kteří již při svém studiu získali minimálně základy informační gramotnosti. Z praxe pracoviště vyplývá, že tito uživatelé nemají ve

vědomostech a dovednostech spojených s informační činností žádné závažné mezery. K doplnění a vysvětlení eventuálních jednotlivých nejasností zcela stačí osobní konzultace s uživateli BIS.

Přesto informační středisko využilo několika příležitostí k tomu, aby informovalo o svých aktivitách na interních odborných setkáních (např. konferencích projektu CNS) a připravilo účelové prezentace, ukázka je v Příloze 8.

6.2.6.6 Výroční zprávy

Zpracování a vydání výročních zpráv ústavu se stalo nedílnou a pravidelnou součástí práce IS. Na počátku století vyšla zpráva za léta 2001–2003 a při příležitosti 45. výročí vzniku ústavu zpráva zahrnující období 2001–2005. Od roku 2004 informační středisko vydává zprávu o činnosti pravidelně každý rok. Zvláštní místo v řadě těchto zpráv má publikace, kterou informační středisko kompletně zpracovalo a vydalo k 50. výročí vzniku ústavu VÚPs/PCP. Všechny zprávy o činnosti z poslední doby jsou v elektronické podobě dostupné na webu PCP.

6.2.6.7 Internetové projekty

Překotný rozmach internetu v posledních dvaceti letech a vznik webových prezentací téměř všech institucí vyvolal potřebu vytvořit webové stránky i Psychiatrického centra Praha. Úkolem bylo pověřeno informační středisko, a tak vznikl první koncept a grafický návrh zpracovaný v programu FrontPage. Součástí webové stránky byly i informace o informačním středisku zařazené na stejné úrovni jako hlavní činnosti ústavu (výzkumná, léčebná a pedagogická) – vstup z homepage, hlavní lišty. Z pravé lišty určené pro zajímavé odkazy byly další konkrétní odkazy na prodej publikací, Adresář psychiatrů nebo ediční projekt Nobelova cena. Správa celých webových stránek a jejich aktualizace byla zcela v rukou informačního střediska.

Vlastní informace o informačním středisku obsahují kromě úplných kontaktů na všechny pracovníky i popis, jak se do informačního střediska, respektive knihovny dostat, také základní informace (profil pracoviště), informace o službách, včetně knihovnických a vstup do katalogu, přehled o vydaných publikacích, informace o adresáři psychiatrů s formulářem pro vyplnění při zařazení do adresáře a vstup do databáze s možností vyhledávání podle různých kritérií.

Iniciativou informačního střediska vznikly také intranetové stránky PCP, kde byly shromažďovány a publikovány informace vnitřního charakteru a kde informační středisko

v různých blocích zpřístupňovalo i informace, které shromažďovalo pro jiné účely (např. seznamy postgraduálních studentů, seznamy pracovních cest do zahraničí apod.).

6.2.6.8 Web informačního střediska

Jak již bylo naznačeno výše, stránky informačního střediska jsou součástí webu celého ústavu (Příloha 9). Činnost informačního střediska je zde postavena na roveň ostatních stěžejních činností ústavu, tj. výzkumné, léčebné a výukové.

Struktura těchto stránek je následující:

- profil – popisující zaměření IS,
- úplné kontakty na všechny pracovníky s vyznačením jejich náplně práce, pokud jde o služby uživatelům, v této části je detailní popis dopravního spojení,
- pod položkou „Knihovna“ jsou popsány všechny služby knihovnou poskytované, vstupy do katalogu, seznam publikací evidovaných mimo katalog, knihovní a výpůjční řád a ceník služeb,
- popis nabízených repro/grafických služeb,
- evidence publikací – vstup do databáze, omezený pouze na prohlížení,
- prodej knih nabízí přehled vydaných publikací, které je možné si přímo e-mailem objednat,
- seznam elektronických knih, které je možno si zdarma stáhnout,
- informace o vlastním vydavatelství a seznam členů vědecké rady vydavatelství,
- podrobné informace o adresáři psychiatrů s popisem činnosti, registračním formulářem, přehledem vydaných adresářů a vstupem do databáze.

Kromě těchto stránek, určených široké veřejnosti, existují na intranetu stránky informačního střediska určené a dostupné pouze pro pracovníky ústavu (Příloha 9). Tyto stránky, interně nazývané díky barvě pozadí „zelený web“ obsahují na domovské stránce odkazy na novinky v IS, občasník Aktuality IS nebo rychlé vstupy do databází např. Medvik, ČNB, Web of Science, Scopusu do RIVu atd.). Vědečtí pracovníci zde najdou na jednom místě informace potřebné pro přípravu publikací, návod na vytvoření osobní bibliografie z OBD nebo pravidla tvorby prezentace. Pod jedním tlačítkem nalezneme všechny dostupné e-zdroje. Pod tlačítkem Základní informace jsou v českém i anglickém jazyce informace o nabídce služeb IS pro nově přichozí pracovníky. Samozřejmostí je vstup do systému OBD. Pod odkazem Činnost se skrývá podrobný popis náplně činnosti IS a základní dokumenty vztahující se k činnosti IS. Prostřední nabídka Katalogy a databáze nabízí katalog knihovny, databázi všech dosud vydaných publikací, e-knihy ke stažení

a nabídku vyřazené literatury. Tlačítko Služby je nejen seznámením s nabídkou služeb IS, ale i návodem k jejich využití, nesmí chybět ceník. Tlačítko Pracovníci poskytne zájemci úplný kontakt na pracovníky IS: telefonní číslo, emailovou adresu a pro snadnější identifikaci i fotografii pracovníka. Asi nejpoužívanějším tlačítkem bude tlačítko Publikace. Zde nalezneme stručný návod k používání základních funkcí, vstup do databáze nebo metodiku hodnocení RIV. Stopy PCP v odborném písemnictví – seznam impakt faktoru, h-indexu a citovanost jednotlivých autorů, publikujících pod afiliací PCP.

Tyto stránky se pravidelně aktualizují a rozšiřují.

6.2.6.9 Okolí informačního střediska

Žádné informační pracoviště už ze své podstaty nemůže existovat samo o sobě, bez úzkých vazeb na své okolí.

Okolím se rozumí prvky, které ovlivňují chod informačních institucí, přičemž tyto instituce změny okolí nemohou ovlivnit. Do okolí knihovního systému lze zařadit společenskopolitický systém státu, který určuje systém řízení společnosti, národní důchod, systém vzdělávání. Dále sem patří struktura populace a její vzdělání, výše finančních příspěvků a granty, které knihovny na svůj chod dostávají, legislativní rámec, knihovny a instituce, s nimiž knihovna naváže spolupráci.

Do bezprostředního okolí informačního střediska PCP patří:

Národní lékařská knihovna

IS je registrováno v síti informačních středisek a knihoven zdravotnických a vzdělávacích zařízení. Knihovna je příspěvatelem do katalogu Národní lékařské knihovny „Medvik“. Pracovníci IS několikrát ročně navštěvují vzdělávací akce a tréninky, které NLK připravuje, organizuje a realizuje, v tématech celoživotního vzdělání knihovnicko-informačních pracovníků a informačního vzdělávání uživatelů. Fondů NLK knihovna využívá velmi často jako zdroj meziknihovní výpůjční služby.

Národní knihovna

Knihovna poskytuje informace o odběru zahraničních periodik, je příspěvatelem do souborného katalogu ČR Caslin. Národní knihovna je místem, které poskytuje pro knihovnu PCP služby mezinárodní meziknihovní výpůjční služby.

Další knihovny, se kterými knihovna úzce spolupracuje zejména v rámci meziknihovní výpůjční služby: Národní pedagogická knihovna Jana Amose Komenského, knihovna Akademie věd České republiky (Fyziologický ústav, Psychologický ústav),

knihovna Filozofické fakulty UK a knihovny psychiatrických nemocnic v České republice
(Kosmonosy, Havlíčkův Brod, Brno, Dobřany, Kroměříž atd.).

7 Srovnání služeb knihovny PCP se standardy VKIS a s knihovnami jiných institucí v roce 2013

7.1 Standardy VKIS

Cílem standardu knihovnických služeb je zlepšení dostupnosti a kvality knihovnických služeb jejich uživatelům a umožňuje knihovnám a jejich provozovatelům provádět srovnání a kontrolu.

Standard knihovnických služeb vymezuje následující kategorie a kritéria pro porovnání a hodnocení služeb poskytovaných uživatelům (vydala Národní knihovna – Knihovnický institut v roce 2013):

- a) provozní doba pro veřejnost,
- b) tvorba knihovního fondu a informačních zdrojů,
- c) umístění knihovny v obci,
- d) plocha knihovny určená pro uživatele,
- e) studijní místa pro uživatele knihovny,
- f) přístup k internetu a informačním technologiím,
- g) webová prezentace knihovny,
- h) elektronický katalog na internetu,
- i) pracovníci knihovny a jejich vzdělávání,
- j) měření spokojenosti uživatelů knihovny.

Tento metodický pokyn je vhodný především pro veřejné knihovny zřizované nebo provozované obcemi a kraji. Ostatní knihovny, např. vysokoškolské, akademické, lékařské, muzejní apod., mají charakter specializovaných knihoven a jsou primárně určeny vymezenému okruhu uživatelů (vysokoškolským studentům, uživatelům z oblasti výzkumu a vývoje apod.) a nelze je tedy strukturovat podle počtu obyvatel a není účelné je z hlediska koncepce knihovnických služeb standardizovat. Pro specifikaci dostupnosti služeb těchto knihoven je postačující uplatnění hlavního principu knihovního zákona, tedy poskytování knihovnických a informačních služeb způsobem zaručujícím rovný přístup všem bez rozdílu. Knihovna PCP tento požadavek splňuje. Přesto pro přehlednost uvádím naplnění jednotlivých kritérií knihovnou PCP ke konci roku 2014:

- a) provozní doba pro veřejnost – knihovna je přístupná denně kromě středy od 8 do 16 hodin,
- b) tvorba knihovního fondu a informačních zdrojů – nákup probíhá v omezeném finančním režimu,

- c) umístění knihovny v obci – knihovna je dobře dostupná městskou hromadnou dopravou,
- d) plocha knihovny určená pro uživatele – plocha knihovny má rozměry 42 m²,
- e) studijní místa pro uživatele knihovny – 12 míst pro studující uživatele knihovny,
- f) přístup k internetu a informačním technologiím – 1 pracovní místo s přístupem k internetu,
- g) webová prezentace knihovny – webová prezentace knihovny je dostupná na stránkách organizace,
- h) elektronický katalog na internetu – elektronický katalog je dostupný na stránkách organizace,
- i) pracovníci knihovny a jejich vzdělávání – pracovníci knihovny mají 1 vysokoškolské vzdělání, 4 středoškolské vzdělání, z toho 2 studují: 1 VŠ, 1 VOŠ,
- j) měření spokojenosti uživatelů knihovny – probíhalo v minulosti, v současné době žádné měření spokojenosti uživatelů knihovny neprobíhá, ale uvažuje se o průzkumu v rámci sestavování adresáře psychiatrů v roce 2017.

7.1.1 Srovnání knihovny PCP s knihovnou Revmatologického ústavu a knihovnou Psychiatrické nemocnice Bohnice

Pro porovnání činnosti knihovny (informačního střediska) jsem vybrala statistické údaje dvou knihoven. Kritéria pro výběr právě těchto dvou knihoven byla: místo působnosti v Praze, podobná struktura uživatelů (vědečtí a výzkumní pracovníci, pedagogové a kliničtí lékaři) – to v případě knihovny Revmatologického ústavu – a třetím kritériem bylo v případě knihovny Psychiatrické nemocnice Bohnice stejné oborové zaměření – psychiatrie.

Porovnávaná data byla vybrána z ročenky Národní lékařské knihovny „Statistické ukazatele knihoven a informačních středisek a vzdělávacích zařízení za rok 2013“. Rok 2013 byl zvolen záměrně, protože po pracovní stránce probíhal ve všech institucích standardně.

Kritérium „standardnosti“ zde uvádím proto, že rok 2014 byl v celém PCP, a tedy i v knihovně a celém informačním středisku, poznamenán přípravou na transformaci do nové instituce a stěhování do nového objektu, což mělo vliv i na některé statisticky sledované údaje.

7.1.2 Středisko informační a knihovnické služby Revmatologického ústavu (RÚ)

Středisko je akreditováno u Ministerstva zdravotnictví České republiky pro veřejné informační služby ve zdravotnictví. Poskytuje kompletní knihovnické služby – prezenční i absenční výpůjčky publikací, z nichž mnohé jsou v ČR unikátní. Dále služby rešeršní,

meziknihovní a mezinárodní výpůjčky, kopie separátů pro vlastní i cizí zájemce, cirkulaci odborných revmatologických časopisů atd.

Středisko zpracovává textově i graficky podklady pro publikační činnost Revmatologického ústavu (vlastní publikace, články do časopisů, postery, formuláře pro pracovníky a i pro pacienty). Formuláře a další materiály také rozmnožuje. Fotografka připravuje fotodokumentaci pacientů, fotografie ke článkům a monografiím, fotografický materiál pro přednášky, konference a kongresy.

Uživateli knihovny jsou lékaři, zdravotnický personál, terapeuti, sociální pracovníci, výzkumníci, vyučující i studenti medicíny. V knihovně pracují tři pracovníce, dohromady na 2,4 úvazku.

7.1.3 Knihovna Psychiatrické nemocnice Bohnice (PNB)

Knihovna Psychiatrické nemocnice Bohnice má více než stoletou tradici. Od roku 1910 měl „Královský český zemský ústav pro choromyslné v Bohnicích“ knihovnu odbornou a knihovnu patientskou. Během druhé světové války zde byly deponovány knihy ze zrušeného Českého královského ústavu pro choromyslné v Praze (dnešní Psychiatrická klinika 1. LF UK). Nejstarší odborné knihy pocházejí z konce 18. století. Knihovna je evidována v evidenci Ministerstva kultury České republiky.

Knihovna pro pacienty: Současný knižní fond tvoří česká a zahraniční beletrie, populárně-vědecká literatura, historické a autobiografické romány, detektivky, science fiction, cestopisy, knihy o umění, o přírodě, pohádky atd. Pacienti z otevřených oddělení zde mohou trávit svůj čas čtením denního tisku, časopisů, knih anebo využívat volného přístupu k internetu.

Odborná knihovna: Knižní fond tvoří odborné monografie, učebnice, časopisy se zaměřením převážně s psychiatrickou a psychologickou tematikou, jazykové slovníky, právní normy z oblasti zdravotnictví, účetnictví a personalistiky. Knihovna poskytuje také kompletní knihovnické služby – prezenční i absenční výpůjčky publikací, MVS, rešeršní, reprografické a referenční služby. Odborná knihovna slouží pouze zaměstnancům Psychiatrické nemocnice Bohnice: lékařům, zdravotním sestrám, terapeutům, sociálním pracovníkům. Knihovna poskytuje své prostory pro pořádání kulturních a vzdělávacích akcí. Pacienti se mohou účastnit pravidelné biblioterapie. V knihovně pracují dvě knihovnice, dohromady na 1,5 úvazku.

7.1.4 Analýza statistických údajů vykazovaných za rok 2013

	PNB	PCP	RÚ
Počet knižních jednotek	1 4105	8 288	6 109
Počet výpůjček	809	331	2 008
Počet titulů periodik	88	16	63
Zpracované rešerše	0	52	71
MVS ven (z instituce)	0	237	107
MVS k sobě (do instituce)	10	0	126
Počet DDS	0	0	0
Počet xerokopií	28	9 208	115 298
Vytvoř. databáze	0	3	0
Licence el. zdroje	0	0	2
Počet uživatelů	446	0	0
Počet stažených dig. dokumentů	60	176	0
Počet hodin vzdělávacích akcí	0	0	0
Počet účastníků vzdělávacích akcí	0	0	0
Úvazky knihovních pracovníků	1,5	5	2,4
Výdaje na knižní fond	310 290	8 7507	480 000

Ze stručného popisu obou vybraných pracovišť a porovnání statistických údajů za rok 2013 lze vyvozovat:

- Počet knihovních jednotek v PCP a RÚ je srovnatelný, jedná se o poměrně úzce specializované knihovní fondy určené nevelkému počtu odborníků. Zaměření knihovních fondů PNB je historicky širší. Jednak je to dáno výrazně delší historií knihovny (oproti PCP v podstatě dvojnásobně), jednak je to dáno i skladbou uživatelů/čtenářů, neboť v PNB vždy byl a stále je mnohem větší rozptyl odborností, než v úžeji zaměřených výzkumných ústavech, jakými jsou PCP a RÚ.
- Zajímavé je porovnání počtu výpůjček ve všech třech institucích. Vysvětlení tak velkých rozdílů ve vykazovaných číslech se hledá bez hlubší znalosti podmínek jen velmi těžko. Větší počet výpůjček v PNB může být dán tím, že oproti PCP je to co do počtu zaměstnanců daleko větší instituce a pravděpodobně i oslovuje daleko více čtenářů/uživatelů knihovny. Navíc oproti PCP poskytuje služby i pacientům. Jedním z důvodů velkého rozdílu v počtu výpůjček u RÚ je pravděpodobně dán i jeho geografickou polohou. RÚ na rozdíl od PCP a PNB sídlí v centru Prahy (na Albertově), v těsné blízkosti mnoha dalších lékařských institucí (Všeobecné fakultní nemocnice, 1. lékařské fakulty UK a dalších fakult UK) a je tak lépe dostupná např. pro prezenční výpůjčky než PNB a PCP sídlící na okraji Prahy.

- V počtu získávaných periodik je na tom PCP z pohledu na tabulku poměrně špatně. Vysvětlit přesně tak velké rozdíly by bylo možné jedině na základě podrobného rozboru nakupovaných titulů v jednotlivých knihovnách. Rozdíl oproti PNB lze snad opět vysvětlit poměrně širším oborovým záběrem, ne jen orientací pouze na psychiatrii, a nákupem titulů i pro patientskou knihovnu. Rozdíl PCP oproti RÚ je s ohledem na podobný typ instituce velmi markantní a je vysvětlitelný stále postupující podfinancovaností knihovny PCP, pokud jde o nákup literatury. Je to v důsledku dlouhodobě špatné finanční situace ústavu, nezpůsobené vlastním špatným hospodařením, ale stále se zhoršujícím až dramatickým poklesem institucionálního financování. PCP je zřejmě jediná „státní“ instituce, která nemá žádné institucionální peníze, a to ani k udržení základního provozu. Snad s výjimkou poloúčelového financování na rozvoj výzkumných organizací, které ovšem v posledních letech kleslo na polovinu (v roce 2014 o 12 milionů), za léčebnou péči PCP dostává (porovnáváno hodnotou bodu) od pojišťoven téměř o třetinu méně než je obecně deklarováno. Za takových podmínek, kdy ústav bojuje o holé přežití, je pochopitelné, že nemůže vynakládat prostředky na nákup odborných časopisů, což se odráží i v markantním rozdílu celkových výdajů na knihovní fond a ve sledovaném roce 2013 došlo k drastickému snížení prostředků na nákup literatury (bezmála o dvě třetiny oproti roku 2012).
- Rešeršní služba v knihovně instituce PNB nemá pochopitelně takové uplatnění jako v institucích výzkumných, jakými jsou PCP a RÚ. Nicméně ani v PCP není tak rozšířená. Je to dáno charakterem uživatelů a dostupností informačních zdrojů. Uživatelé jsou vysoce erudovaní odborníci, kteří si dokáží vyhledat relevantní prameny ke své vědecké a výzkumné práci sami. Díky tomu, že většina z nich učí na univerzitě a navíc mají bohaté zahraniční kontakty, mají přístup ke stejným (a někdy i k lepším) zdrojům než informační pracovníci a potřebné rešerše si vytvářejí sami. Pro studenty z pedagogických důvodů rešerše nezpracováváme, pouze jim poskytujeme konzultace.
- Počet výpůjček prostřednictvím MVS (MMVS) je v PCP relativně vysoký, což je dáno unikátností knihovního fondu, mírou jeho zpřístupnění a velmi úzkou spoluprací s ostatními knihovnami v síti, zejména knihovnami psychiatrických nemocnic (dříve léčeben).

- Rozdíly mezi RÚ a PNB v dalších statistických ukazatelích PCP, zejména tam, kde PCP srovnávané organizace převyšuje je dán celou filozofií a vývojem činnosti a služeb informačního střediska za dobu jeho existence.

7.1.5 Informační středisko Psychiatrického centra Praha v roce 2014

Informační středisko Psychiatrického centra Praha v roce 2014 je pracoviště akreditované pro poskytování veřejných informačních služeb ve zdravotnictví. Plní funkci specializované knihovny registrované Ministerstvem kultury ČR pod č. j. 4257/202. Jeho oborovou gescí je psychiatrie, neurovědy, klinická psychologie, psychiatrická epidemiologie, demografie, zobrazovací metody a další obory související s psychiatrií.

Náplň jeho činnosti se odvíjí především od potřeb pracovníků vlastní instituce, tedy vědeckých a výzkumných pracovníků, klinických lékařů a vysokoškolských pedagogů, nemalou měrou i od potřeb ostatních psychiatrů ČR. Tato částečná zaměřenost informačních služeb vně vlastní instituce je dána historickým vývojem informačního střediska, které v osmdesátých letech plnilo funkci oborového informačního střediska pro psychiatrii.

Snahou střediska je poskytovat uživatelům komplexní informační servis ve všech fázích řešení výzkumných úkolů, tedy nejen v přípravných a úvodních etapách zaměřených na řešení výzkumných úkolů, ale i ve finálních, tj. při přípravě závěrečných zpráv a publikování výsledků. K tomu zaměřuje zejména aktivity a služby knihovnické, bibliografické a (repro)grafické.

Ke stěžejním činnostem patří budování a zpřístupňování specializované odborné knihovny a zajištění běžného knihovnického servisu pro pracovníky ústavu (akvizice a zpracování požadovaných knižních titulů, výpůjčky z vlastního fondu, zajištění klasické meziknihovny a mezinárodní meziknihovny výpůjční služby u titulů, které nemá knihovna k dispozici, zajištění požadovaných digitálních dokumentů), vytváření databáze publikací pracovníků ústavu a jejich vykazování pro potřeby vědy a výzkumu, evidence výzkumných projektů a dalších vědecko-výzkumných aktivit pracovníků ústavu. Informační středisko zajišťuje také bibliograficko-informační službu, zejména v oblasti tvorby osobních bibliografií žadatelů o granty podle specifických pravidel a požadavků poskytovatelů dotací a grafické služby.

Vedle tohoto téměř „klasického“ rámce činnosti informačního pracoviště se rozsáhle zabývá i dalšími specifickými aktivitami, jako jsou tvorba a průběžná editace webových stránek vlastního pracoviště i celého ústavu jak pro internet, tak pro intranet, zpracování a vydávání výročních zpráv ústavu.

Převážně ven z PCP a v některých směrech i z celého oboru psychiatrie směřuje tvorba databáze psychiatrů České republiky a na jejím základě pravidelné vydávání tištěného adresáře a vydávání dalších publikací s návazností na více než padesátiletou tradici ediční řady specializovaných psychiatrických publikací „Zprávy“, která vychází nepřetržitě od roku 1963 a čítá dnes již více než 150 titulů. Informační středisko je zároveň distributorem těchto publikací, ať již na základě písemných objednávek nebo přímým prodejem při příležitosti výstav na různých odborných psychiatrických kongresech a konferencích.

V posledních letech, zejména od roku 2011, je činnost informačního střediska poznamenána podfinancováním celého ústavu, které je výsledkem systémových chyb ve financování a ve vyhodnocování postavení oboru psychiatrie mezi ostatními lékařskými obory, potažmo v postavení Psychiatrického centra Praha, jako jediné výlučně výzkumně orientované instituce v oblasti neuropsychiatrie v ČR.

8 Národní ústav duševního zdraví a informační středisko v roce 1

8.1 Nové cíle a výzvy NUDZ

V roce 2011 získalo Psychiatrické centrum Praha evropský projekt z operačního programu VaVaI Národní ústav duševního zdraví. Hlavním cílem projektu je vybudovat moderní výzkumné a klinicky orientované centrum, které se stane referenčním centrem pro oblast duševního zdraví v České republice. Projekt je financován z Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace (2008-2015) a jeho hodnota je přibližně 1 miliarda. Realizační fáze projektu bude ukončena 31. 12. 2015.

Konkrétní cíle projektu:

- vybudovat moderní výzkumné a klinicky orientované centrum, které se stane referenčním pracovištěm pro oblast duševního zdraví v České republice se zásadním vlivem na složky státní administrativy a plátce zdravotní péče v této oblasti,
- zavést a zprovoznit špičkovou technologii a sdružit zkušené výzkumníky tak, aby do konce roku 2015 centrum začalo produkovat výsledky, které odpovídají světovým trendům, budou akceptovány recenzenty nejlepších vědeckých periodik a umožní úspěšnou aplikaci u evropských agentur VaVaI,
- do konce roku 2015 zdvojnásobit počet vědců v regionu, kteří se věnují problematice neuropsychiatrických poruch od úrovně molekulární, přes klinické aplikace až k hodnocení epidemiologie a populačních trendů,
- do konce roku 2015 nastavit v centru systém magisterského a především postgraduálního vzdělávání v oblasti VaVaI, který posílí podíl mladých výzkumníků v oblasti neuropsychiatrie,
- v regionu centra vytvořit produktivní intelektuálně kulturní jádro atraktivní pro nadané domácí a zahraniční odborníky, kteří se stanou členy týmu NUDZ,
- vytvořit nový model zdravotnického region-přesahujícího informačního systému pro oblast duševního zdraví, který propojí informace z oblasti klinických charakteristik, genetiky a zobrazení mozku. Tento systém začne do konce roku 2015 poskytovat „na evidenci založené“ rozhodovací algoritmy individualizované péče léčených klientů.

Vlastní projekt je rozdělen do sedmi výzkumných projektů, které pokrývají širokou oblast výzkumu od neurobiologie stárnutí a závažných duševních poruch, přes vytvoření elektronického systému duševního zdraví, aplikovanou elektrofyzilogii, studium spánku

a cirkadiánní rytmicity, klinický výzkum až po epidemiologii a strategické plánování péče o duševní zdraví.

V listopadu 2014 byla dokončena stavba nové budovy NUDZ v Klecanech a k 1. lednu 2015 se celé Psychiatrické centrum Praha přestěhovalo do nových prostor a přetransformovalo do Národního ústavu duševního zdraví.

Aktuálně k řešení výzkumných úkolů bylo přijato již více než 150 nových pracovníků – výzkumných, klinických, postgraduálních studentů, pomocných a podpůrných pracovníků nejrůznějších profesí. Začala horečná činnost v soutěži o získání grantových projektů na příští období, aby bylo možné zajistit udržitelnost celého projektu. Začínají se rozvíjet výzkumné a částečně i komerční aktivity dříve nebývalé.

Z takovýchto aktivit by měly vyplývat i nové potřeby a požadavky uživatelů a eventuální nové úkoly pro informační středisko. Projekt NUDZ sice ve svých počátcích nepočítal se zásadními změnami v činnosti střediska, respektive je nijak neplánoval, nicméně dosavadní několikaměsíční zkušenosti z provozu nové instituce napovídají, že transformace přinese nové výzvy i pro IS.

8.2 Informační středisko

8.2.1 Prostorové a materiálové vybavení

Z logiky věci stavby nové vědecké instituce „na zelené louce“ by vyplývalo, že budou důkladně posouzeny a prodiskutovány potřeby a eventuální požadavky jednotlivých oddělení a pracovišť na jejich dispoziční řešení, vybavení a návaznost na další provozy s ohledem na jejich činnost a plnění úkolů.

Nestalo se tak, alespoň pokud jde o informační středisko. To bylo sice vzato do plánů (původně velmi velkorysých), nicméně s výjimkou jediného setkání s architekty nad plány budovy a odsouhlasení budoucích prostor nedošlo k žádným jednáním. Nakonec bylo vše jinak a bez možnosti (možná i vůle) cokoli změnit. Na námitky a připomínky zněla jediná odpověď: „Informační středisko nejsou uznatelné náklady projektu.“ Je s podivem, že tak velkoryse plánovaná výzkumná instituce nemůže mít uznatelné náklady na vybudování a provoz informačního pracoviště.

Nicméně informační středisko i v NUDZ existuje a spolu s celým ústavem se v lednu 2015 přestěhovalo do nově vystavěné budovy v Klecanech. Počáteční velké zklamání až frustrace z nových prostor, které příliš neodpovídaly potřebám a provozu, se mění ve snahu maximálně využít to, co je k dispozici.

Aktuálně byla informačnímu středisku přidělena knihovna, dvě pracovny a sklad. Knihovna a pracovny jsou umístěny ve 2. nadzemním podlaží, kde v odděleném sektoru budovy sdílí prostor s hospodářsko-technickou správou.

Vlastní knihovna je velká obdélníková místnost, která má z poloviny prosklenou vstupní stěnu. Rozkládá se na ploše 106 m² a je z nutnosti rozdělena skříňovou stěnou na dvě části: samotnou knihovnu a pracovní místo správce systému OBD. Do prostor knihovny, oproti knihovně v PCP, bylo nutno ještě umístit příruční sklad papíru a vázacího materiálu, řezací stroj, kopírku a vazač. Je vybavena dřevěnými policemi, které po stranách místnosti sahají až do výše stropu (více než 3 m). Je ironií osudu knihovny, že i v této nové budově má regály až do stropu, tentokrát ovšem architekt zcela zapomněl na to, že je ke knihám tak vysoko uloženým potřeba také nějaký přístup. Regály, které jsou umístěny v otevřeném prostoru, jsou sice o něco nižší a tudíž lépe dostupné, nicméně i u nich je pro podání knih z vyšších polic používat kovové schůdky.

Pro pracovní místo knihovníka architekt vyprojektoval 3 metry dlouhý stůl s jediným kontejnerem se zásuvkami. Stůl byl odvezen a vyměněn za dva pracovní stoly. V knihovně nebyla jediná uzavíratelná skříň.

Nedostatek pracovních míst a zcela chybějící prostory pro reprografické přístroje a spotřební materiál byly nakonec vyřešeny „přepažením“ knihovny skříňovou sestavou. Vznikl tak prostor pro další jedno pracovní místo, některé předměty lze uložit do zavíracích skříní a zamknout. Ostatní prostory kanceláří jsou vyhovující.

8.2.2 Pracovníci

Pracovní kolektiv informačního střediska zůstal beze změny, tvoří ho celkem pět pracovníků v kvalifikační struktuře jeden vysokoškolák s informatickou specializací, jeden středoškolák s informatickou specializací a tři středoškolačky s nespecializovaným středoškolským vzděláním, z čehož jedna pracovnice dokončuje dálkové studium na FFUK (Ústav informačních studií: obor informační studia a knihovnictví). Z genderového hlediska jsou to čtyři ženy a jeden muž. Věková struktura: do 30 let – jeden, 40-50 let – dva, nad 60 let – dva.

8.2.3 Uživatelé

Projekt Národního ústavu duševního zdraví počítá s velkým, více než dvojnásobným nárůstem počtu pracovníků, ke kterému došlo téměř úplně již v prvních měsících fungování nové instituce. Výrazně se zvýšil počet psychologů, fyziologů, lékařů jiných specializací než psychiatrické, techniků, postgraduálních studentů různorodého zaměření studia a na velmi

rozličných školách, asistentů a podpůrných pracovníků. Ti všichni jsou potencionálními uživateli služeb informačního střediska. I když jde zatím o velmi krátkou dobu, mnozí z nich si již cestu do knihovny nebo za ostatními pracovníky IS našli. Vesměs jde o pracovníky věkové kategorie cca 25–35 let.

8.2.4 Knihovna

Řazení knih zůstalo stejné I (malý formát), II (velký formát), nově jsou ve volném výběru dostupné knihy vlastního vydavatelství edice „Zprávy“, odebírané a darované časopisy za posledních pět let, lékařské a jazykové slovníky. V knihovně je k dispozici dříve hůře dostupný historický fond, který je půjčován pouze prezenčně.

Knihy nejsou opatřeny žádnou ochranou. Historický fond je bezpečně uložen ve vyšších policích na očích knihovníka a je půjčován pouze prezenčně. Teplota v knihovně je udržována na doporučených teplotách: $24 \pm 2^\circ \text{C}$.

Starší část knihovního fondu, vázané časopisy a nevázané časopisy jsou uloženy v suterénu budovy v archivu. Jsou zde také deponovány knihy z vlastní produkce, určené k prodeji. Skladové prostory jsou sdílené s dalšími odděleními, jsou vybavené kompaktními regály, ale neknihovnickými, nýbrž skladovými, ve kterých nejsou potřebné opěry a zarážky pro knihy. Sklady mají ale optimální teplotní i vlhkostní podmínky – $16 \pm 2^\circ \text{C}$. Různými organizačními změnami bylo docíleno toho, že nemusíme mít o knihovní fond umístěný ve skladu strach v tom smyslu, že by byl obecně přístupný téměř komukoli. Sklad nakonec informační středisko sdílí s archivem chorobopisů klinického úseku, do kterého mají přístup jen oprávněné osoby, takže další problém dispozičně nevhodných nových prostor pro informační středisko se podařilo odstranit.

Akvizice a zpracování knihovního fondu zůstává beze změn. Finanční situace se vznikem nové instituce nezlepšila, takže knihovna nemá žádné přidělené prostředky na nákup literatury, tedy nenakupuje. Výjimkou jsou odebírané časopisy, které byly předplaceny v minulém roce z grantových prostředků vědeckých pracovníků. Monografie se nakupují sporadicky, neplánovitě, pokud někdo z výzkumníků potřebuje konkrétní titul a má na pořízení odborné literatury v přiděleném grantu alokovány finanční prostředky.

Knihovna dále nabízí klasické výpůjční služby, které dle očekávání budou novými pracovníky ve větší míře využívány. Širokého uplatnění a oblibě u uživatelů se dostává specifické službě knihovníka, a to „donáše až do domu“. Jednou týdně, v pracovním programu je této službě vyhrazena středa, knihovnice navštíví pražské knihovny, kde si v rámci služby MVS předem objednala výpůjčky. Knihy následující den předá uživatelům.

K úkolům knihovny do budoucna bude nadále patřit dokončení rekatalogizace knihovního fondu, tedy té části, která ještě nebyla formálně ani věcně zkontrolována po exportu z minulého katalogizačního systému Rapid Library do současného Kp-Win. Vedle toho i zpracování některých částí fondu, které nebyly dosud zpracovány z různých důvodů vůbec (např. výzkumné zprávy a obhájené disertace).

8.2.5 Služby

Také ostatní služby poskytované informačním střediskem se transformací do nové instituce a přestěhováním nikterak výrazně nezměnily.

BIS doznala mírně většího rozvoje, neboť noví výzkumní pracovníci i postgraduální studenti velmi aktivně žádají o granty a píší publikace. IS jim pomáhá se sestavováním bibliografií pro žádosti o granty a dohledáváním potřebných informací, poskytuje informace o optimální strategii publikování.

Reprografické a grafické služby jsou též využívány poměrně často, neboť nová budova potřebuje dotvořit informační systém řadou informačních tabulí a nápisů. Nutností jsou nové dopisní papíry, vizitky i formuláře. S ohledem na charakter projektu NUDZ je třeba velmi pečlivě sledovat prvky povinné publicity. S nárůstem počtu pracovníků se zvýšil i počet požadavků na zpracování posterů.

8.2.6 Další činnosti

8.2.6.1 Adresář psychiatrů

Transformace Psychiatrického centra Praha v Národní ústav duševního zdraví nezastavila tradici pravidelného vydávání adresáře psychiatrů ve dvouletém intervalu. I přes veškeré problémy se stěhováním a transformací se podařilo letos nový adresář připravit stejně kvalitně a včas jako v minulých letech.

8.2.6.2 Vydavatelství

Vlastní publikační činnost tištěných knih z nedostatku finančních prostředků poněkud stagnuje. Nicméně se podařilo v letošním roce shromáždit prostředky na vytištění adresáře psychiatrů a podařilo se připravit jednu e-knihu, a to autorů Petra Winklera, Markéty Bejdové, Ladislava Csémyho a Anny Weissové: *Problémové hráčství – Společenské náklady na hazardní hraní v České republice*.

8.2.6.3 Webové stránky

Zvláštní a velmi podstatnou součástí práce IS nadále tvoří zpracování a aktualizace webových stránek celého ústavu národního zdraví. S transformací se přešlo na novou strukturu, nový design, narostla administrace. Nové webové stránky pracují na rozdíl od těch minulých jako redakční systém, kde na základě individuálně přidělených práv jednotliví uživatelé a zástupci jednotlivých výzkumných programů, respektive klinických oddělení a dalších mají povinnost v rámci daných mantinelů editovat části webu, které se jich týkají. Taková přeměna s sebou přinesla mnoho organizačních změn a problémů i informačnímu středisku, které nejen, že má povinnost editovat samo určité stránky, ale také musí „dohlížet“ na správnost a aktuálnost stránek, které samo needituje. Jako každá změna to s sebou nese řadu komplikací, nicméně s postupem času ubývajících.

9 Závěr

Informační středisko Výzkumného ústavu psychiatrického / Psychiatrického centra Praha / Národního ústavu duševního zdraví prošlo dlouhým, téměř pětapadesátiletým vývojem. Za tu dobu se dvakrát kompletně stěhovalo do nových prostor, mezi jeho pracovníky se vystříдалo 33 lidí. Jeho činnost byla shrnuta při zásadních jubileích ústavu ve dvou informativních posterech (Příloha 10), na nichž byly připomenuty základní milníky a vývoj nejdůležitějších statistických ukazatelů.

Při pohledu na jeho historii lze konstatovat, že jde o pracoviště poměrně úspěšné, které vždy směřovalo svou činností a službami nejen k pracovníkům své vlastní instituce, ale vždy i mimo ni, do celého oboru psychiatrie.

Kvantitativní ukazatele jeho činnosti, postihující vývoj počtu přírůstků jsou shrnuty v grafech v Příloze 11.

Určitým ne příliš častým prvkem v činnosti obdobných pracovišť byla a stále zůstává činnost spojená s tvorbou databáze psychiatrů České republiky a vlastní vydavatelství, které může být hrdé na více než 150 vydaných titulů.

Vývoj informačního střediska v posledních letech a zejména snaha o systematické a plánované budování knihovního fondu je poznamenán velmi nepříznivou ekonomickou situací celého ústavu, která nedovoluje nákup žádných informačních pramenů. Také dostupnost elektronických informačních zdrojů a modernizace přístrojového vybavení nedoznává žádného vývoje, což ovlivňuje v konečném důsledku množství a kvalitu poskytovaných služeb.

I kdyby všichni současní pracovníci informačního střediska disponovali entuziasmem, nadšením pro věc a zápallem zakladatele knihovny VÚPs dr. Skřivánka, obvykle při realizaci nápadů na větší aktivizaci a rozšíření služeb, které se jen málokdy obejde bez určitého finančního zázemí, narazí na neprostupnou bariéru argumentů o „aktuální velmi špatné finanční situaci ústavu, která se, jak všichni doufají, snad postupem času změní, ale zatím ústav bojuje o holé přežití“.

A tak nezbyvá, než hledat pro další vývoj informačního střediska takové aktivity, činnosti a služby, které budou reflektovat dané možnosti v rámci vlastní instituce, a i když nebudou třeba přímo rozvíjet klasické „knihovnické“ nebo „informační“ služby, poskytnout uživatelům servis, který je pro ně aktuálně užitečný, a na základě toho se pak pokusit opět více rozvíjet služby knihovny.

Jako takové činnosti a služby navrhuji:

- Provést nový průzkum informačních potřeb a požadavků mezi všemi pracovníky ústavu a jeho výsledky dostatečně široce prezentovat na úrovni vedení.
- Nově stanovit strategii doplňování informačních zdrojů pro NUDZ a jeho úkoly.
- Stanovit optimální a minimální objem finančních prostředků pro nákup potřebných zdrojů.
- Obdobný průzkum informačních potřeb uspořádat v souvislosti s přípravou nového adresáře psychiatrů i na celostátní úrovni.
- K propagaci stávajícího knihovního fondu ještě více využít bulletin Aktuality informačního střediska. Důsledně dodržovat pravidelnost vydávání jednou měsíčně, vybírat zajímavé tituly z knihovního fondu a podrobněji o nich informovat, přinášet aktuální informace o nově vznikajících časopisech, novinkách ve způsobu a kritériích hodnocení vědy a výzkumných organizací apod.
- Rozšířit spolupráci s nově vzniklým grantovým oddělením NUDZ při evidenci a zpřístupňování výzkumných zpráv.
- Vzdělávací aktivity NUDZ podporovat zajištěním maximální informovanosti o jednotlivých vzdělávacích akcích konaných v NUDZ na intranetu.
- Pokusit se prosadit zveřejňování nejzajímavějších informací jak z oblasti výzkumu v NUDZ, tak z léčebné péče krátkými prezentacemi promítanými na informačních obrazovkách ve veřejných prostorách NUDZ (recepce, čekárny ambulancí, rehabilitace, prostory kolem poslucháren). Tento kanál využít i k vlastní propagaci IS.
- Rozšířit spolupráci s odděleními NUDZ, která mají zájem v rámci webu NUDZ prezentovat své aktivity a nabídku služeb klientům širěji, než jim to stávající stránky umožňují, tj. vytvářet pro jejich potřeby samostatné dílčí weby.
- Poskytnout nově vznikajícím oddělením kompletní servis při přípravě propagačních a informačních materiálů pro jejich klienty – maximálně posílit prezentaci těchto služeb poskytovaných informačním střediskem.
- V oblasti vydávání publikací vyvinout maximální úsilí k získání oprávnění na vydání překladu připravované nové, již 11. revize Mezinárodní klasifikace nemocí – kapitoly F– Duševní nemoci a poruchy chování.
- Důsledně všechny nově nastoupivší pracovníky seznamovat s činností informačního střediska dopisem o jeho činnosti a službách.

- Prosadit a realizovat maximální využití vytvářených databází publikací a řešených projektů přímým exportem na příslušná místa na webu NUDZ.
- Zvýšit propagaci již vydaných titulů zpřístupněním nabídkových letáků umístěných v ambulancích kliniky NUDZ.
- Intenzivně se zajímat o dotační tituly, např. na vytvoření samostatného webu podporujícího a informujícího reformu psychiatrické péče, případně jiné příležitosti uplatnění zkušeností a invence pracovníků IS.
- I nadále důsledně vyhledávat možnosti prezentovat činnost informačního střediska a prodej vydaných titulů na odborných akcích, za tím účelem inovovat způsob prezentace (vybavení a vzhled výstavního stánku).
- K prezentaci IS využít např. i powerpointové prezentace o činnosti IS promítané o přestávkách kongresů, konferencí a vzdělávacích akcí pořádaných v NUDZ.
- Přes zatím odmítavé stanovisko vedení ústavu se pokusit prosadit vytvoření repozitáře NUDZ.
- Hledat další dostupné možnosti propagace IS, např. v odborných psychiatrických časopisech.
- Navázat užší spolupráci s Psychiatrickou nemocnicí Bohnice a využít její nabídky informovat o informačním středisku v jejich bulletinu „Bohnice“.
- Zorganizovat v knihovně, případně i na jiných místech v NUDZ (např. ambulance, kavárna) stálou burzu nepotřebných knih, nejen odborných, a eventuální výtěžek použít na nákup nových knih nebo podpořit např. Denní stacionář pro seniory s Alzheimerovou nemocí v NUDZ. Inspirací a využití zkušeností v tomto směru budiž projekt Kup book!^[1]

Budoucnost ukáže, jak se informačnímu středisku podaří uskutečnit a prosadit některé z jím navrhovaných aktivit, služeb a činností, a jak se bude vyvíjet další osud tohoto unikátního a specifického pracoviště bez dostatečné finanční podpory domovské instituce.

---

^[1] Kup book! Je projekt tří mladých studentů, který dává novou šanci starým knihám. Vybrané knihy jsou umístěny ve speciálních boxech v kavárnách po Praze. Každý se může začíst do vybrané knihy, pokud ho kniha zaujme, vhodí do kasičky 20 Kč a s knihou odchází domů. Vybrané peníze pomáhají Centru Elpida pro seniory.

10 Použité zdroje

CUCOVÁ, Libuše (ed.) a Alena PALČOVÁ (ed.). *Psychiatři čeští a slovenští v roce 1984: adresář*. 1. vyd. Praha: Výzkumný ústav psychiatrický, 1984. 174 s. Zprávy č. 65.

CUCOVÁ, Libuše (ed.) a Alena PALČOVÁ (ed.). *Psychiatři čeští a slovenští v roce 1984: adresář*. Dodatek. 1. vyd. Praha: Výzkumný ústav psychiatrický, 1985. 52 s. Zprávy č. 65a.

Čtyřicet let Psychiatrického centra Praha. *Vita nostra Revue: časopis 3. lékařské fakulty Univerzity Karlovy*. 2001, **10**(2), 43-45. ISSN 1212-5083.

45 let PCP. *Vita nostra Revue: časopis 3. lékařské fakulty Univerzity Karlovy*. 2006, **15**(4), 48. ISSN 1212-5083.

DOBIÁŠ, Jan. 25 let Výzkumného ústavu psychiatrického. *Československá psychiatrie*. 1986, **82**(2), 73-74. ISSN 0069-2336.

Elpida [online]. Praha: Elpida, © 2015 [cit. 2015-07-14].

Dostupné z: <http://elpida.cz/web/page.php?page=269>

HANZLÍČEK, Lubomír. *Psychiatrická encyklopedie. Část jmenná. Díl I. (A-H)*.

Praha: Výzkumný ústav psychiatrický, 1977. 301 s. Zprávy č. 28.

HANZLÍČEK, Lubomír. *Psychiatrická encyklopedie. Část věcná. Díl I. (A-D)*.

Praha: Výzkumný ústav psychiatrický, 1978. 365 s. Zprávy č. 28.

HÖSCHL, Cyril. Centrum neuropsychiatrických studií - milník českého lékařského výzkumu.

Česká a slovenská psychiatrie. 2003, **99**(5), 343. ISSN 1212-0383.

Národní ústav duševního zdraví [online]. Praha: Národní ústav duševního zdraví, © 2015 [cit. 2015-07-13]. Dostupné z: <http://www.nudz.cz/>

PALČOVÁ, Alena. Centrum informačních služeb v psychiatrii. *SANQUIS: odborný a společenský časopis pro lékaře*. 2005. **2005**(38), 30. ISSN 1212-6535.

PALČOVÁ, Alena. *Bibliografie československé psychiatrie, psychologie a hraničních oblastí za období 1971-1975*. Praha: Výzkumný ústav psychiatrický, 1984. 458 s. Zprávy č. 47.

PALČOVÁ, Alena. *Bibliografie československé psychiatrie, psychologie a hraničních oblastí za období 1976-1980*. Praha: Výzkumný ústav psychiatrický, 1986. 361 s. Zprávy č. 60.

PALČOVÁ, Alena. *Bibliografie československé psychiatrie, psychologie a hraničních oblastí za období 1981-1985*. Praha: Výzkumný ústav psychiatrický, 1990. 316 s. Zprávy č. 93. ISBN 80-85121-48-4.

PALČOVÁ, Alena. Edice „Zpráva“ a ostatní publikace VÚPs. In: PALČOVÁ, Alena. *IV. celoustavní konference: Sborník referátů*. 1987. Praha: Výzkumný ústav psychiatrický, 1987, s. 110-112.

PALČOVÁ, Alena. Jak se co dělá v OBIS VTEI - rešerše. In: PALČOVÁ, Alena. *V. celoustavní konference: Sborník referátů*. 1988. Praha: Výzkumný ústav psychiatrický, 1988, s. 75-77.

PALČOVÁ, Alena. Kolik stojí informace. In: PALČOVÁ, Alena. *VI. celoustavní konference: Sborník referátů*. 1989. Praha: Výzkumný ústav psychiatrický, 1989, s. 131-133.

PALČOVÁ, Alena. Oborové informační středisko VTEI – výsledky dvouleté činnosti. In: PALČOVÁ, Alena. *II. celoustavní konference: Sborník referátů*. 1985. Praha: Výzkumný ústav psychiatrický, 1985, s. 118-121.

Pět let Výzkumného ústavu psychiatrického. *Activitas nervosa superior*. 1966, **8**(1), 126. ISSN 0001-7604.

PROKŮPEK, Josef. Dvacet roků Výzkumného ústavu psychiatrického. *Československá psychiatrie*. 1981, **77**(6), 361-363. ISSN 0069-2336.

PROKŮPEK, Josef. Výzkumný ústav psychiatrický. *Československá psychiatrie*. 1961, **17**(2), 361-363. ISSN 0069-2336.

PSYCHIATRICKÉ CENTRUM PRAHA. *Psychiatrické centrum Praha 1990-1995*. 1. vyd. Praha: Psychiatrické centrum Praha, 1995. 112 s.

PSYCHIATRICKÉ CENTRUM PRAHA. *Psychiatrické centrum Praha 1990-1997*. 1. vyd. Praha: Psychiatrické centrum Praha, 1998. 114 s.

PSYCHIATRICKÉ CENTRUM PRAHA. *Psychiatrické centrum Praha 1996-2000*. 1. vyd. Praha: Psychiatrické centrum Praha, 2003. 192 s.

PSYCHIATRICKÉ CENTRUM PRAHA. *Psychiatrické centrum Praha 2001-2005*. 1. vyd. Praha: Psychiatrické centrum Praha, 2006. 107 s.

PSYCHIATRICKÉ CENTRUM PRAHA. *Psychiatrické centrum Praha 2001-2003*. 1. vyd. Praha: Psychiatrické centrum Praha, 2004. 125 s.

PSYCHIATRICKÉ CENTRUM PRAHA. *Psychiatrické centrum Praha 2004*. 1. vyd. Praha: Psychiatrické centrum Praha, 2005. 70 s.

PSYCHIATRICKÉ CENTRUM PRAHA. *Psychiatrické centrum Praha 2006 = Prague Psychiatric Center 2006*. 1. vyd. Praha: Psychiatrické centrum Praha, 2007. 55 s.
ISBN 978-80-85121-00-1.

PSYCHIATRICKÉ CENTRUM PRAHA. *Psychiatrické centrum Praha 2007 = Prague Psychiatric Center 2007*. 1. vyd. Praha: Psychiatrické centrum Praha, 2008. 55 s.
ISBN 978-80-87142-00-4.

PSYCHIATRICKÉ CENTRUM PRAHA. *Psychiatrické centrum Praha 2008 = Prague Psychiatric Center 2008*. 1. vyd. Praha: Psychiatrické centrum Praha, 2009. 62 s.
ISBN 978-80-87142-06-6.

PSYCHIATRICKÉ CENTRUM PRAHA. *Psychiatrické centrum Praha 2009 = Prague Psychiatric Center 2009*. 1. vyd. Praha: Psychiatrické centrum Praha, 2010. 52 s.
ISBN 978-80-87142-09-7.

PSYCHIATRICKÉ CENTRUM PRAHA. *Psychiatrické centrum Praha 2010 = Prague Psychiatric Center 2010*. 1. vyd. Praha: Psychiatrické centrum Praha, 2011. 52 s. ISBN 978-80-87142-14-1.

PSYCHIATRICKÉ CENTRUM PRAHA. *Psychiatrické centrum Praha 2011 = Prague Psychiatric Center 2011*. 1. vyd. Praha: Psychiatrické centrum Praha, 2012. 49 s. ISBN 978-80-87142-17-2.

PSYCHIATRICKÉ CENTRUM PRAHA. *Psychiatrické centrum Praha 2012 = Prague Psychiatric Center 2012*. 1. vyd. Praha: Psychiatrické centrum Praha, 2013. 46 s. ISBN 978-80-87142-23-3.

PSYCHIATRICKÉ CENTRUM PRAHA. *Psychiatrické centrum Praha 2013 = Prague Psychiatric Center 2013*. 1. vyd. Praha: Psychiatrické centrum Praha, 2014. 52 s. ISBN 978-80-87142-27-1.

PSYCHIATRICKÉ CENTRUM PRAHA. *1961 Výzkumný ústav psychiatrický – 2011 Psychiatrické centrum Praha - 50 let*. 1. vyd. Praha: Psychiatrické centrum Praha, 2011. 38 s. ISBN 978-80-87142-15-8.

Q. B. F. F. S.: quod bonum, felix, faustum, fortunatumque sit = necht' je to k dobru, štěstí, blahu a zdaru: 3. lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze. 1. vyd. Praha: 3. lékařská fakulta Univerzity Karlovy, 2013. 613 s. ISBN 978-80-87878-05-7.

SKŘIVÁNEK, Liboslav (ed.). *Psychiatři čeští a slovenští v roce 1972: adresář*. 1. vyd. Praha: Výzkumný ústav psychiatrický, 1972. 196 s. Zprávy č. 22.

SKŘIVÁNEK, Liboslav (ed.). *Psychiatři čeští a slovenští v roce 1973: adresář. Dodatek*. 1. vyd. Praha: Výzkumný ústav psychiatrický, 1973. 27 s. Zprávy č. 22-II.

Standard pro dobrou knihovnu: metodický pokyn Ministerstva kultury k vymezení standardu veřejných knihovnických a informačních služeb poskytovaných knihovnami zřizovanými a/nebo provozovanými obcemi a kraji na území České republiky. 2. vyd. Praha: Národní knihovna České republiky - Knihovnický institut, 2013. 11 s. ISBN 978-80-7050-628-8.

Statistické ukazatele knihoven a informačních středisek zdravotnických a vzdělávacích zařízení České republiky za rok 2013. 1. vyd. Praha: Národní lékařská knihovna, 2014. 23 s.

VÝZKUMNÝ ÚSTAV PSYCHIATRICKÝ. *Zpráva o založení ústavu, jeho organizaci a činnosti za období 1961-1963.* 1. vyd. Praha: Výzkumný ústav psychiatrický, 1964. 45 s. Zprávy č. 1.

VÝZKUMNÝ ÚSTAV PSYCHIATRICKÝ. *Zpráva o výzkumné a publikační činnosti za období 1964–1965.* Praha, Výzkumný ústav psychiatrický, 1966. 74 s. Zprávy č. 6.

VÝZKUMNÝ ÚSTAV PSYCHIATRICKÝ. *Zpráva o výzkumné a publikační činnosti Výzkumného ústavu psychiatrického za období 1966–1967.* Praha, Výzkumný ústav psychiatrický, 1968. 135 s. Zprávy č. 13.

VÝZKUMNÝ ÚSTAV PSYCHIATRICKÝ. *Zpráva o výzkumné a publikační činnosti za období 1968–1970 a stručný přehled prvních deseti let ústavu (1961–1970).* Praha, Výzkumný ústav psychiatrický, 1971. 187 s. Zprávy č. 18.

VÝZKUMNÝ ÚSTAV PSYCHIATRICKÝ *Bibliografie československé psychiatrie, psychologie, neurologie a hraničních oblastí za období 1966-1970.* Praha: Výzkumný ústav psychiatrický, 1979. 457 s. Zprávy č. 26.

VÝZKUMNÝ ÚSTAV PSYCHIATRICKÝ. *Zpráva o výzkumné a publikační činnosti VÚPs za období 1971–1975.* Praha, Výzkumný ústav psychiatrický, 1976. 183 s. Zprávy č. 35.

VÝZKUMNÝ ÚSTAV PSYCHIATRICKÝ. *Zpráva o výzkumné a publikační činnosti VÚPs za období 1976–1980.* Praha, Výzkumný ústav psychiatrický, 1982. 92 s. Zprávy č. 62.

11 Seznam použitých zkratek

BIS	Bibliograficko-informační služba
BMČ	Bibliographia medica Čechoslovaca
CDS/ ISIS	Databázový systém
CNS	Centrum neuropsychiatrických studií
ČNB	Česká národní bibliografie
DTP	Desktop Publishing
IS	Informační středisko
IS VaVaI	Informační systém výzkumu, experimentálního vývoje a inovací
ISBD	International Standard Bibliographic Description
ITAREPS	Projekt sledování schizofreniků přes SMS zprávy
LF UK	Lékařská fakulta Univerzity Karlovy
MCVTI	Mezinárodní centrum vědeckých a technických informací
MŠMT	Ministerstvo mládeže a tělovýchovy
NKP	Národní knihovna Praha
NLK	Národní lékařská knihovna
NUDZ	Národní ústav duševního zdraví
OBD	Osobní bibliografická databáze
OBIS	Oborové informační středisko
PCP	Psychiatrické centrum Praha
PNB	Psychiatrická nemocnice Bohnice
RIV	Rejstřík informací o výsledcích
RÚ	Revmatologický ústav
RVHP	Rada vzájemné hospodářské pomoci
SVI	Středisko vědeckých informací
ÚVLI	Ústav vědeckých lékařských informací
ÚVTEI-ÚTZ	Ústředí vědeckých, technických a ekonomických informací – Ústřední technická základna
VKIS	Veřejné knihovny a informační střediska
VTEI	Vědecké a technické informace
VÚPs	Výzkumný ústav psychiatrický
WHO	World Health Organization
WoS	Web of Science

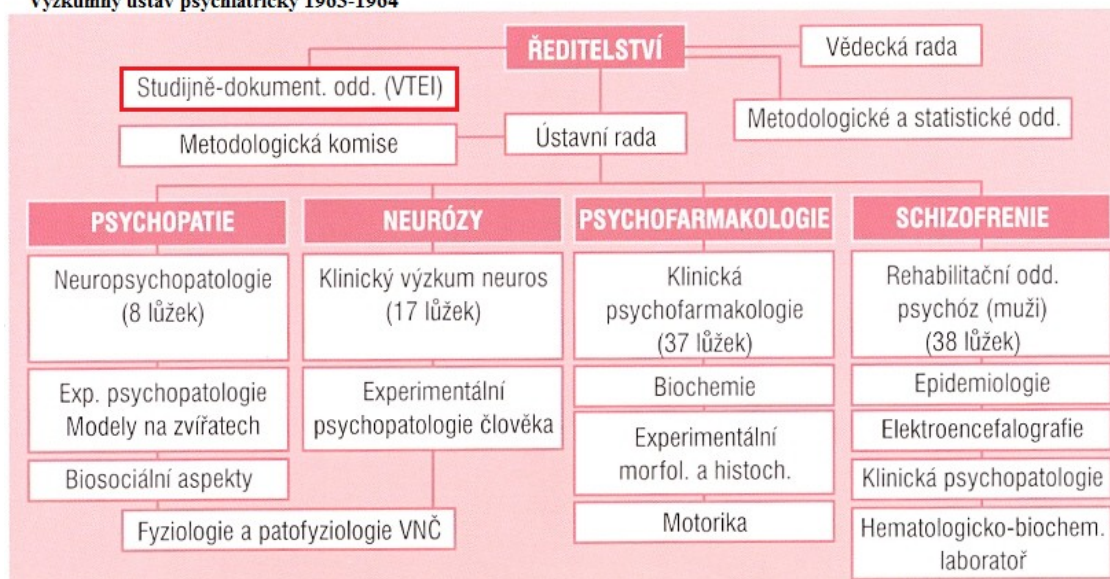
12 Seznam příloh

Příloha 1	Organizační schémata VÚPS/PCP/NUDZ a začlenění informačního střediska
Příloha 2	Logo VÚPS/PCP a fotografie pavilonu č. 19 v areálu Psychiatrické nemocnice Bohnice, logo NUDZ a fotografie budovy v Klecanech
Příloha 3	Knihovna stará a nová
Příloha 4	Ediční plány a nabídky publikací
Příloha 5	Nejstarší latinsky psaná kniha v knihovním fondu knihovny
Příloha 6	Propagační materiály z dílny informačního střediska
Příloha 7	Prezentace informačního střediska PCP na různých odborných akcích
Příloha 8	Edukace uživatelů
Příloha 9	Webové prezentace
Příloha 10	Plakáty IS vyrobené k oslavám 45. a 50. výročí založení VÚPs/PCP
Příloha 11	Grafické znázornění velikosti růstu knihovního fondu v desetiletých periodách
Příloha 12	Výběr z publikací vlastního vydavatelství dokumentující šíři tematického záběru i postupné zlepšování redakčního a grafického zpracování
Příloha 13	Signály z psychiatrie
Příloha 14	Aktuality IS
Příloha 15	Adresář psychiatrů
Příloha 16	Stopy PCP ve světovém písemnictví

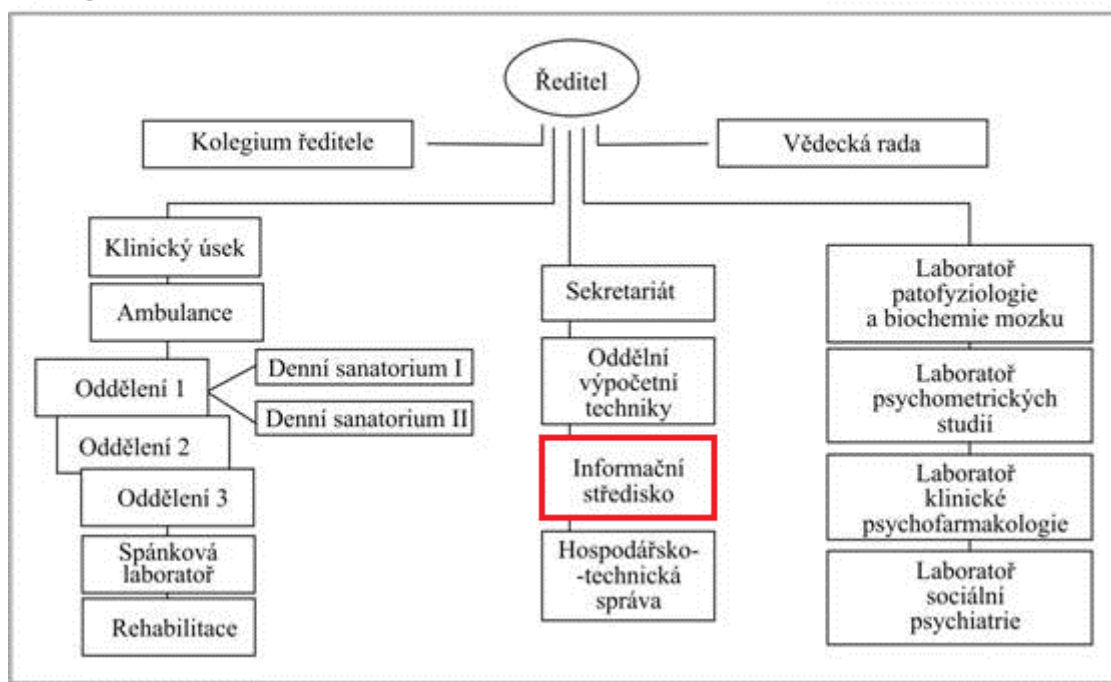
Příloha 1

Organizační schémata VÚPS/PCP/NUDZ a začlenění informačního střediska

Výzkumný ústav psychiatrický 1963-1964

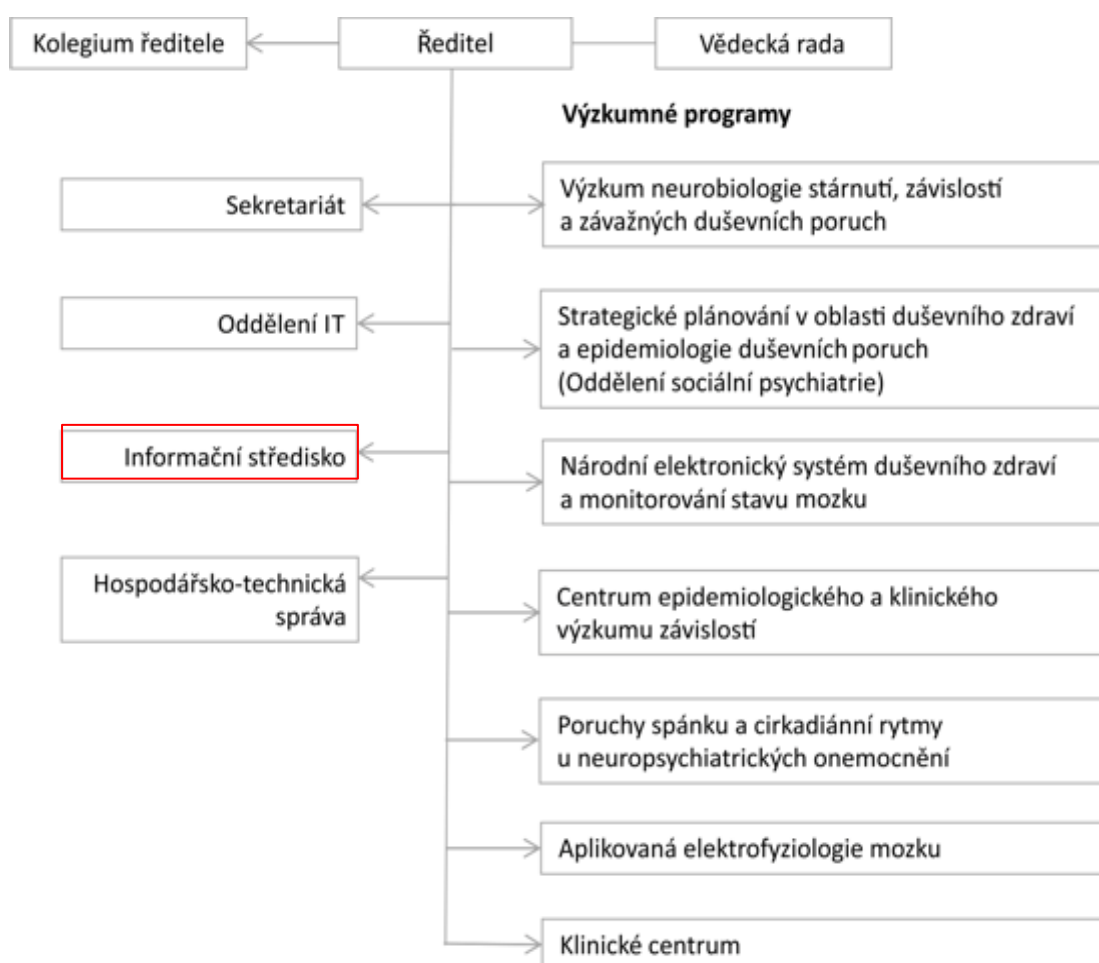

Psychiatrické centrum Praha 2011

Příloha 1 dokumentuje, že informační středisko bylo vždy ve své historii a je tomu tak i v současnosti podřízeno přímo řediteli ústavu.

Národní ústav duševního zdraví 2015

Příloha 2

Logo VÚPS/PCP a fotografie pavilonu č. 19 v areálu Psychiatrické nemocnice Bohnice

Logo vybrali pracovníci hlasováním z několika návrhů. Jeho autorem byl PhDr. Karel Peřina.

V letech 1961– 2014 sídlilo informační středisko v jednom ze dvou pavilonů patřících PCP v areálu Psychiatrické léčebny v Praze 8-Bohnicích. Na počátku to bylo v prvním patře budovy na obrázku (zcela vlevo – mimo záběr), později se přestěhovalo do přízemí, kde mělo novou větší knihovnu a pracovny (obr. dole).

Logo NUDZ a fotografie budovy v Klecanech

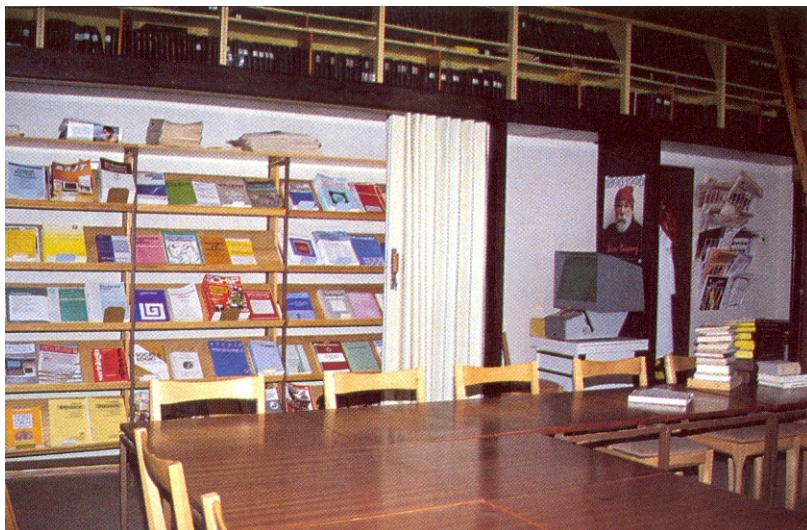
Autorem loga NUDZ je grafik Štěpán Marko. Budovu nového ústavu vyprojektoval architektonický atelier SANTIS ze Žďáru nad Sázavou a postavila firma Zlínstav, a. s.

Příloha 3

Knihovna stará a nová

Na obrázcích na této stránce je vidět knihovna PCP, jak vypadala a byla vybavena v osmdesátých letech.

Na horním obrázku vpravo je vidět posuvný žebřík zavěšený na kovové konzoli, po kterém se lezlo do vyšších pater polic. Vpravo je regál s vystavenými průběžně docházejícími časopisy, který bylo možno shrnovacími dveřmi uzavřít. Když se v knihovně konala nějaká neknižovnická akce. Uprostřed snímku je zachycen pracovní kout se čtečkou mikrofiší. Uspořádání čtenářských míst svědčí o tom, že knihovna byla využívána i pro setkání pracovních skupin ústavu, menší schůze drobné semináře.

Prostory nové knihovny NUDZ v Klecanech

Příloha 4

Ediční plány a nabídky publikací

178 M. Vostřáková: DEPRESSE VE STÁRI

Průběh depresivní reakce ve stáří je mimo jiné i tím, že její výskyt odpovídá do značné míry zákonitostem, jež platí i u mladší populace. V tomto směru je v současnosti na světových kongresech zájem především o otázku depresivní etiologie, zejména o vztahy mezi charakteristickými osobnostními rysy a depresivními reakcemi. V tomto směru je v současnosti na světových kongresech zájem především o otázku depresivní etiologie, zejména o vztahy mezi charakteristickými osobnostními rysy a depresivními reakcemi.

179 Z. Kříž: DESE ROKŮ PRVNÍ PRÁKEL ANTHROPOLOGICKÉ TRINOMOLOGIE

Práce je určena především pro odborníky v oboru antropologie, zejména pro ty, kteří se zabývají výzkumem v oblasti fyzické antropologie, zejména pro ty, kteří se zabývají výzkumem v oblasti fyzické antropologie, zejména pro ty, kteří se zabývají výzkumem v oblasti fyzické antropologie.

180 OTODAR K. MEDICINÁRNÍ KLASIFIKACE NEMOCÍ (ICD-10) OBČIL. PSYCHIATRIE

Práce je určena především pro odborníky v oboru psychiatrie, zejména pro ty, kteří se zabývají výzkumem v oblasti psychiatrie, zejména pro ty, kteří se zabývají výzkumem v oblasti psychiatrie.

PSYCHIATRICKÉ CENTRUM
Inženýrské středisko
Vratislav 71
602 02 Vratislav 71 - Bohuslav
602 000000, 602 000000

EDIČNÍ PLÁN 1992
Jednotlivé části "PSYCHIATRIE"

176 M. Kříž: PRVNÍ PRÁKEL ANTHROPOLOGICKÉ TRINOMOLOGIE

Práce je určena především pro odborníky v oboru antropologie, zejména pro ty, kteří se zabývají výzkumem v oblasti fyzické antropologie, zejména pro ty, kteří se zabývají výzkumem v oblasti fyzické antropologie.

177 P. Kříž: PRVNÍ PRÁKEL ANTHROPOLOGICKÉ TRINOMOLOGIE

Práce je určena především pro odborníky v oboru antropologie, zejména pro ty, kteří se zabývají výzkumem v oblasti fyzické antropologie, zejména pro ty, kteří se zabývají výzkumem v oblasti fyzické antropologie.

178 M. Kříž: PRVNÍ PRÁKEL ANTHROPOLOGICKÉ TRINOMOLOGIE

Práce je určena především pro odborníky v oboru antropologie, zejména pro ty, kteří se zabývají výzkumem v oblasti fyzické antropologie, zejména pro ty, kteří se zabývají výzkumem v oblasti fyzické antropologie.

173 DSM-III-R DIAGNOSTICKÝ A STATISTICKÝ MANUÁL DUŠEVNÍCH PORUCH AMERICKÉ PSYCHIATRICKÉ ASOCIACE (REVIZOVANÁ TŘETÍ EDICE)

Český překlad revizované edice DSM-III-R navazuje na překlad DSM-III (1974). DSM-III-R je závaznou klasifikací duševních poruch v oblasti psichopatologie americké psychiatrické asociace. Je velmi často používán, zejména při výzkumných studiích, což je vzhledem k tomu, že obsahuje velmi podrobné a systematické údaje o duševních poruchách.

174 I. David: KVANTIFIKOVANÁ ELEKTROENCEFALOGRAFIE

Práce je určena především pro odborníky v oboru elektroencefalografie, zejména pro ty, kteří se zabývají výzkumem v oblasti elektroencefalografie, zejména pro ty, kteří se zabývají výzkumem v oblasti elektroencefalografie.

176 M. Petrovský: NEUROLOGICKÉ ZOBRAZOVACÍ METODY V PSYCHIATRII

Práce shrnuje výsledky posledních výzkumů neurologických zobrazovacích technik u psychiatrických onemocnění. Tyto metody zahrnují v poslední době velký rozvoj, zejména v oblasti aplikace počítačů. Jsou uvedeny metody morfoloické - CT, MRI, dynamické scenerie PET, SPECT, elektrofyziologické - EEG, evokované potenciály, MEG, SEF. Dále jsou uvedeny korelace s příznaky onemocnění, neuroanatomie, neurofyziologie, neurochemie, neuropsychologie. Zvláštní pozornost je věnována vztahům psychiatrických poruch k epilepsii a k patofyziologii limbického systému. Je hodnocen přínos těchto metod v poznávání příčin některých psychiatrických onemocnění, a tím i v rozšíření možnosti jejich léčebného ovlivnění.

177 C. Škoda-H. Stárka-P. Winiacki a kolektiv: SKRYTÁ PSYCHIATRICKÁ NEMOCNOST V KLIENTELE VŠEOBECNÝCH A OČERNÝCH LÉKÁRN

Po publikaci, která podrobila níže potřebu psychoterapie v ambulancích velkoměstského obvodu Lipsko-Jih (1989), nyní předkládáme výsledky šetření, provedeného stejnou metodou na sestavě 1708 osob. Tato sestava reprezentuje celoroční klientelu ambulantní všeobecné, ženské a interní lékárny, resp. ortopedie, ve velkoměstském obvodu Praha-4 a venkovském okrese Kroměříž. Použité screeningové nástroje (validizované na naší populaci), umožňují v čekárně, ještě před vstupem pacienta do ordinace lékaře, provést rychlou detekci osob, u nichž se na pozadí, pro ně vyhlásili lékařskou péči, mohou vyskytnout různé typy životních problémů a záležitostí. Jsou odvozeny klinické a sociálně-psychologické charakteristiky z tohoto hlediska zvlášť rizikových nemocných. Konkrétně byly transkulturně srovnány shody i rozdíly všech tří početných skupin.

175 C. Škoda-M. Bouchal a kolektiv: PROGNOSTICKÉ FAKTORY DLHODOBÉHO PRŮBĚHU NEUROZ

V roce 1976 bylo do kontrolované studie učiněno tři alternativní léčebné péče o neurotyky zařazené 219 a v roce 1977 do vertikální studie 92 nemocných. Programy (plná hospitalizace, denní sanatorium a docházkové odpolední sanatorium), realizované Psychiatrickou klinikou se 1800 lůžky delšího kontaktu s terapeutickým prostředím. 266 z původních 311 nemocných bylo přesetřeno po 11 letech. Analýza vztahů mezi anamnestickými, klinickými a sociodemografickými charakteristikami nemocných v době zařazení do sledování před 11 lety a radou charakteristik delšího období nemocných byly odvozeny faktory, predikující dlouhodobý průběh neuroz. Konkrétně, rozložením, způsobem provedení i zpracování je studie ve světové literatuře jedinečná. Navazuje na předchozí 1989 č. 52/1 a č. 78

178 E. Dragomířská-R. Jelínková-P. Baudis-Q. Kužel-V. Otrubová: ZDRAVOTNÍ A SOCIÁLNÍ STAV OBČANŮ VĚŠÍHO VĚKU V OPAVSKÉM OKRESĚ

Předkládáme práci, která shrnuje čtenáře s výsledky terénního šetření zdravotní a sociální situace občanů vyššího věku v opavském okrese, které navázalo na podobné šetření provedené v 1. pražském obvodu. Cílem bylo převést obecné představy o "občinské situaci starých lidí" do konkrétních poznatků a údajů. Důležitým výstupem pro tento účel nejen umožnil shrnout údaje ze všech důležitých životních oblastí (práce, bydlení, sociální kontakty, sebezpojistění, ekonomická situace, zdravotní stav, spotřeba lékařské péče, spokojenost či nespokojenost s jejími komponenty), ale také porovnat různé zdroje dat. Velká pozornost je věnována charakteristikám osob, které nevyhledávají lékařskou péči a nebyly jí tedy do podobných studií zahrnuty. Všechny zjištěná data jsou kontrolována s výsledky předchozích domácích šetření.

NABÍDKA PUBLIKACÍ 1995 - 1996

**PSYCHIATRICKÉ CENTRUM
PRAHA**

OBJEDNÁVKA

	<i>počet výtisků</i>
☐ <i>M.Maršálek:</i> RIZIKO TARDIVNÍ DYSKINEZE	.....
☐ <i>P.Korcsog:</i> ELEKTROKONVULZÍVNA TERAPIA	.....
☐ <i>C.Škoda a kol.:</i> NEURÓZY	.....
☐ NOBELOVA CENA ZA FYZIOLOGII A MEDICÍNU	.....
☐ <i>V.Filip kol.:</i> PRAKTICKÝ MANUÁL PSYCHIATRICKÝCH POSUZOVACÍCH STUPNIC	.....
☐ <i>V.Bubleová, M.Kotek, J. Kovařík, Z.Matějček:</i> NÁSLEDKY PSYCHICKÉ DEPRIVACE	.....

Všechny uvedené publikace si můžete objednat na shora uvedené adrese,
případně telefonicky na číslech 02/8559002, 02/66003121, fax 66003134.
Jednotlivé tituly budeme zasílat průběžně, tak jak budou vydávány.

Jméno a příjmení: .....

Adresa: .....

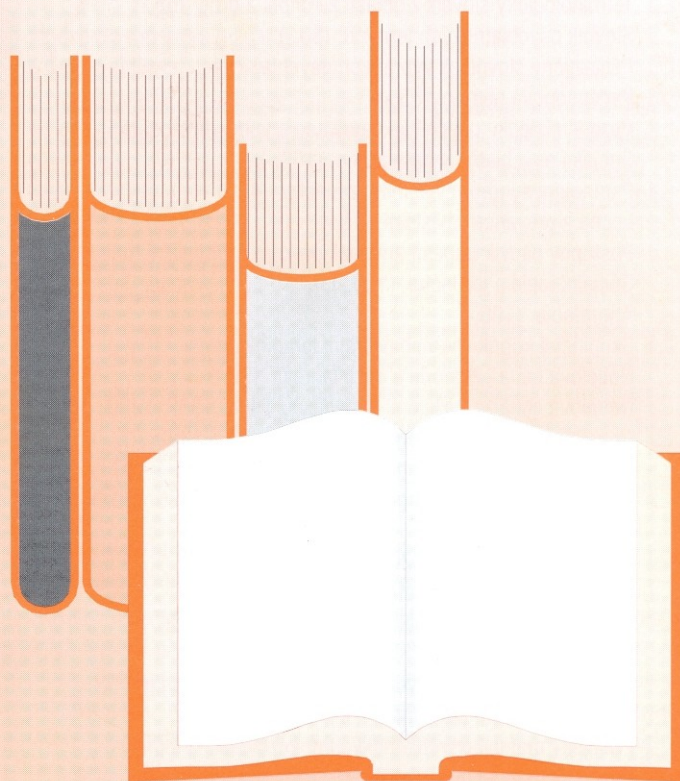
.....

.....

Datum: ..... *Podpis:* .....

Aktuální nabídka

Psychiatrické centrum Praha

www.pcp.lf3.cuni.cz

is@pcp.lf3.cuni.cz

 (02) 66003121 • (02) 66003120

Psychiatrické centrum Praha
Informační středisko
 Ústavní 91
 181 03 Praha 8 - Bohnice

telefon: (02) 66 003 121
 fax: (02) 66 003 120
 is@pcp.lf3.cuni.cz
 http://www.pcp.lf3.cuni.cz

OBJEDNÁVKA

knihy

- ☐ Duševní poruchy a poruchy chování – 2. vydání (180.-)
- ☐ Anorexia nervosa (70.-)
- ☐ Hraníční porucha osobnosti (30.-)
- ☐ Bolesné smutná nálada (70.-)
- ☐ Psychiatrii ČR – adresář 2001 (120.-)
- ☐ Terminologický slovník z oblasti alkoholu a drog (55.-)
- ☐ Slovník psychiatrických termínů (80.-)
- ☐ Pětiazýcný slovník vybraných psychiatrických termínů (40.-)
- ☐ Parkinsonova nemoc (65.-)
- ☐ Pozdní následky psychické deprivace a subdeprivace (55.-)
- ☐ Sociální psychiatrie v čase změn (160.-)
- ☐ Paranooidní syndrom vlastního zápalu (45.-)
- ☐ Léčba a prevence závislosti (70.-)
- ☐ Postupny navik trapasí aneb jak překonávat sociální fobie (120.-)
- ☐ Sociální fobie a její léčba (130.-)
- ☐ Agorafobie (100.-)
- ☐ Skupinová kognitivně-behaviorální terapie deprese (125.-)
- ☐ Nobelova cena - Historie a čestí laureátů (99.-)
- ☐ Nobelova cena za fyziologii a medicínu 1988, 1989, 1990 (99.-)
- ☐ Nobelova cena za fyziologii a medicínu 1991 a 1992 (99.-)
- ☐ Nobelova cena za fyziologii a medicínu 1993 a 1994 (99.-)
- ☐ Nobelova cena za fyziologii a medicínu 1995 a 1996 (99.-)

CD-ROM

- ☐ Psychiatrii ČR – adresář 2001 (180.-)
- ☐ Duševní poruchy a poruchy chování (180.-)
- ☐ Duševní poruchy a poruchy chování - výzkum (180.-)

Připravované

- ☐ Diagnostická a léčebná vodítka psychiatrických poruch pro PP
- ☐ Klinické vyšetření základních kognitivních funkcí...
- ☐ Praktický manuál psychiatrických posuzovacích stupnic
- ☐ Praktický manuál psychiatrických posuzovacích stupnic – CD
- ☐ Nobelova cena za fyziologii a medicínu 1985, 1986 a 1987
- ☐ Nobelova cena za fyziologii a medicínu 1997, 1998 a 1999

Jméno a příjmení: .....
ulice: .....
PSČ: ..... *město:* .....
datum: ..... *podpis:* .....

NOVINY

Duševní poruchy a poruchy chování

Popisy klinických příznaků a diagnostická vodítka
Mezinárodní klasifikace nemocí – 10. revize

Překlad nejnovější verze glosáře k 10. verzi Mezinárodní klasifikace nemocí. Uvádí klinické popisy, hlavní diagnostické linie a kódy pro všechny duševní poruchy a poruchy chování, se kterými se běžně setkáváme v klinické psychiatrii. Tež na CD-ROM.
 2. vydání • 2000 • 306 s. ISBN 80-85121-44-1

Anorexia nervosa

Hana Papežová

Průručka pro všechny, kteří nemocí trpí – postižené samotné, jejich rodiny, přátele, partnery a některé odborníky (učitele a lékaře první linie). Velice přehledný, stručný a zároveň velmi fundovaný text s ilustracemi.
 2000 • 76 s. ISBN 80-85121-32-8

Hraníční porucha osobnosti

Zdeněk Faldyna

Smyslem této práce je pomoci čtenáři zorientoval se v problematice hranícních poruch osobnosti a jejich diagnostice. Diagnostická hranícní poruchy nábývá na významu při sraze o komplexní léčbu pacientů. Publikace se zabývá i komorbidity a možnostmi terapeutického ovlivnění při psychiatrické hospitalizaci.
 2000 • 42 s. ISBN 80-85121-56-5

Bolesné smutná nálada aneb co je to deprese a jak se léčí

Jana Prašková, Beata Pašková, Hana Prašková

Průručka pro nemocné a jejich blízké. Popisuje jednotlivé typy deprese, jejich typické příznaky a snaží se postihnout ve zkratce i jejich možné příčiny. Informuje o různých způsobech léčby od farmakoterapie přes psychoterapii, rodinnou terapii až po fototerapii a elektrokonvulzivní léčbu. Pozornost věnuje svépomocným aktivitám i možným způsobům, jak předjet dalším epizodám deprese.
 2. vydání • 2001 • 83 s. ISBN 80-85121-66-9

Psychiatrii ČR – adresář 2001

V pořadí již 6. adresář obsahuje tradičně základní údaje o studiu, atestacích, profesionalitě zájmech, soudním znalcech, vědecké a pedagogické práci a eventuelně soukromé praxi. Všechny úplných adres psychiatrii ČR. Oproti dřívějším vydáním je doplněna i informace o webových stránkách (osobních nebo pracoviště). Seznam psychiatrii je doplněn radou rejstříků. Současné vychází poprvé v elektronické podobě na CD-ROM.
 2001 • 175 s. ISBN 80-85121-05-0

CD-ROM

Psychiatrii ČR – adresář 2001

Aplikace pro PC IBM kompatibilní s procesorem 486 a vyšším a s OS Windows 95 a vyšším. Umožňuje vyhledávání podle různých kritérií s využitím přirozeného jazyka.

Duševní poruchy a poruchy chování

Popisy klinických příznaků a diagnostická vodítka – MKN-10

Publikace v HTML formátu použitelná na jakékoli počítačové platformě.

Duševní poruchy a poruchy chování

Diagnostická kritéria pro výzkum – MKN-10

Publikace v HTML formátu použitelná na jakékoli počítačové platformě.

DALŠÍ

Terminologický slovník z oblasti alkoholu a drog

Překlad publikace Světové zdravotnické organizace pro odbornou i laickou veřejnost k použití. Ke zjištění kvality vyjadřování a tím v konečném důsledku ke zlepšení léčebné, sociální a preventivní práce v této oblasti.
 2000 • 80 s. ISBN 80-85121-08-5

Slovník psychiatrických termínů

K připomenutí a ke sjednocení našeho vyjadřování i myšlení má sloužit přehled základních, nejdůležitějších a nejužívanějších psychiatrických termínů spolu s jejich výkladem. Jde o překlad publikace WHO, který obsahuje asi 800 hesel. Kromě poučení má přispět i k jednotnému a přesnějšímu užívání psychiatrických pojmů.
 1998 • 106 s. ISBN 80-85121-78-6

Pětiazýcný slovník vybraných psychiatrických termínů

Jan Dobráš, Pavel Pavlovský, Eduard Urban, Zdeněk Kalvač,

Petra Vojtková, Pavel Bauris

Slovník základních psychiatrických a psychologických pojmů v několika běžných světových jazycích obsahuje výběr asi 600 základních pojmů. Cílem je poskytnout spolehlivou terminologickou oporu pro porozumění textům, pro překlady a pro komunikaci. V závěru je uveden jako doplněk slovníček anglicko-český.
 1997 • 76 s. • dotisk ISBN 80-85121-53-0

Příloha 5

Nejstarší latinsky psaná kniha v knihovním fondu knihovny

Jedná se o latinsky psanou publikaci vydanou v Duisburgu v Německu v roce 1793. Knihovna ji získala z pozůstalosti významného psychiatra prof. Eugena Vencovského.

Příloha 6

Propagační materiály z dílny informačního střediska

Odborná knihovna

- ✓ specializovaný knihovní fond
- ✓ interní a externí výpůjčky
- ✓ meziknihovní výpůjční služba
- ✓ rešeršní služba

Bibliograficko-informační služba

- ✓ **aktuality IS** www.pcp.lf3.cuni.cz/pcpout/is/aktuality.htm
Pravidelný přehled přírůstků knihovního fondu, nových záznamů v databázi publikací pracovníků PCP, zpracovaných posterů a nabídky zajímavých titulů domácích i zahraničních nakladatelství, včetně tipů odborné literatury pro zdravotní sestry.
- ✓ **signály z psychiatrie**
Speciální webová stránka doplňuje nabídku odborných časopisů o další informační zdroje (především domácí): bibliografii české psychiatrie • novinky z nabídek domácích i zahraničních vydavatelství • přehled časopisů oboru • výzkumné projekty řešené v ČR • informace pro ošetřovatelství v psychiatrii • přehled u nás udělovaných cen atd. www.pcp.lf3.cuni.cz/signaly
- ✓ **evidence publikací, grantů a klinických studií PCP**
obd.pcp.lf3.cuni.cz
- ✓ **bibliografie české psychiatrie**
obd.pcp.lf3.cuni.cz
- ✓ **adresáře psychiatrů ČR**
www.pcp.lf3.cuni.cz/pcpout/adresar.htm
- ✓ **zprávy o činnosti PCP atd.**
www.pcp.lf3.cuni.cz/pcpout/historie.htm

Ediční práce a vydavatelství

- ✓ **Edice Zprávy a další publikace**
Vycházejí již od založení ústavu. Dosud vyšlo více než 200 titulů monografií, příruček, manuálů, slovníků a encyklopedií, klasifikací nemocí, svépomocných příruček pro pacienty a jejich rodiny, adresářů psychiatrů, zpráv o činnosti atd. www.pcp.lf3.cuni.cz/pcpout/is/vyd_tituly.htm
- ✓ **Nobelova cena za fyziologii a medicínu**
Ediční řada přibližuje pokladnici vědeckého poznání ve formě překladů „nobelovských“ přednášek laureátů této ceny. Vědecké poznatky a úvahy obsažené v těchto publikacích jsou velice cenným inspirativním materiálem. Každá přednáška je doplněna životopisem, ve kterém autoři popisují peripetie své vědecké kariéry a logické úvahy postupy, které je vedly po cestě úspěchů a omylů ke světově významnému objevu. www.pcp.lf3.cuni.cz/pcpout/is/nobel_cena.htm

Grafické a reprografické služby

- ✓ grafická úprava posterů a dalších prezentací
- ✓ předtisková příprava
- ✓ kopírování, laminování
- ✓ řezání, kroužková vazba

Propagace a prodej knih

- ✓ prodej vydaných knih
- ✓ prezentace na významných domácích odborných akcích

19 23 = PSYCHIATRICKÉ CENTRUM PRAHA

PSYCHIATRICKÁ LÉČEBNA PRAHA 8 - BOHNICE

BUS 152, 181 Libeňské

BUS 177, 200, 202 Odra

Psychiatrické centrum Praha
Klinická základna 3. LF UK
Spolupracující centrum WHO

Informační středisko

Psychiatrické centrum Praha
Informační středisko
Ústavní 91
181 03 Praha 8-Bohnice

tel./fax 266 003 120
e-mail: is@pcp.lf3.cuni.cz
www.pcp.lf3.cuni.cz

Co Vám může klinika Psychiatrického centra poskytnout?

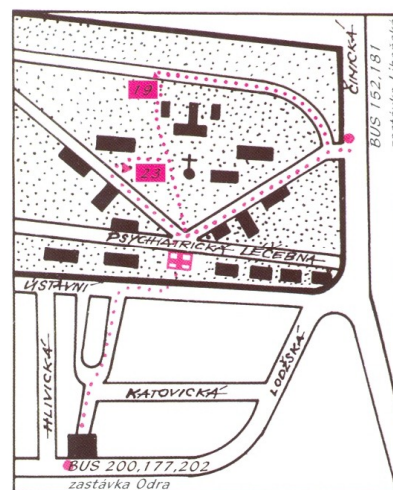
- ▶ Vysoce specializovanou péči na jednotlivých odděleních, která nemají tzv. spádový rajon, tj. přijímají pacienty z území celé republiky.
- ▶ Vyšší počet lékařů a ostatních členů léčebných týmů oproti celostátnímu průměru umožňuje intenzivnější kontakt s pacientem a lepší spolupráci při léčbě.
- ▶ Ve srovnání s ostatními nemocnicemi relativně pohodlnější vybavení oddělení, menší počet spolupacientů v pokojích (2-4 lůžka) i na oddělení a možnost tělesné rehabilitace (masáže, vodní procedury, rotoped atd.).

Co nejsme a co nemůžeme poskytnout?

- ▶ Nejsme zařízení lázeňské ani rekreační, ale jednoznačně léčebné. Z toho plynou omezení, která přinášejí opatření zdravotnických pojišťoven a Organizační řád kliniky. Naším cílem je především akutní léčba.
- ▶ Klinika Psychiatrického centra Praha poskytuje služby vysokého standardu, avšak nikoliv služby nadstandardní.
- ▶ Pobyt pacientů na klinice je zásadně hrazen z prostředků zdravotních pojišťoven a současná legislativa neumožňuje, aby tomu bylo u občanů ČR jinak.
- ▶ Nezabýváme se hospitalizační léčbou závislosti na alkoholu či jiných drogách, léčbou poruch příjmu potravy a léčbou demencí.

Jak nás kontaktovat?

- ▶ Nejjednodušší cestou je požádat svého ambulantního psychiatra o zprostředkování hospitalizace u nás, ale můžete se na nás obrátit i přímo. Těšíme se na setkání s Vámi.
- ▶ Adresa
Psychiatrické centrum Praha
Ústavní 91, 181 03 Praha 8 - Bohnice
- ▶ Telefon, e-mail
☎ 02/66 003 310 – ambulance (pavilon 23)
@ klinika@pcp.lf3.cuni.cz
- ▶ Spojení MHD
– od metra C Nádraží Holešovice autobus **č. 152** (do zastávky Libeňská), autobus **č. 200** (do zastávky Odra)
– od metra B Vysočanská autobus **č. 177** (do zastávky Odra)
– další autobusové linky: **č. 202** (do zastávky Odra), **č. 181** (do zastávky Libeňská)

Psychiatrické centrum Praha

Klinická základna
3. Lékařské fakulty Univerzity Karlovy
Spolupracující centrum
Světové zdravotnické organizace

Ústavní 91, 181 03 Praha 8 - Bohnice
ředitel: prof. MUDr. Cyril Höschl, DrSc.

Psychiatrické centrum Praha

(dříve Výzkumný ústav psychiatrický) bylo založeno v roce 1961. Jeho zřizovatelem je Ministerstvo zdravotnictví České republiky.

PCP poskytuje pacientům mimo ambulantní péče i možnost hospitalizace. Denní stacionář a tři oddělení se zabývají léčbou

- úzkostných poruch,
- poruch nálady,
- psychotických poruch.

Ve většině případů spočívá léčba v kombinaci farmakoterapie a psychoterapie. Na všech odděleních pracují zkušení lékaři, kteří při léčbě postupují podle současných vědeckých a medicínských poznatků. Jejich jména se objevují mezi autory odborných psychiatrických publikací.

<http://www.pcp.lf3.cuni.cz>

Oddělení 1 a Denní stacionář

Specializuje se na léčbu úzkostných poruch (panická porucha, obsedantně kompulzivní porucha, sociální fobie atd.). Hlavní metodou léčby je kognitivně-behaviorální psychoterapie. Lékaři oddělení (MUDr. Ján Praško, CSc. a MUDr. Jiřina Kosová) jsou autoři mnoha svépomocných příruček určených pro širokou veřejnost.

Oddělení 2

Oddělení 2

Zabývá se léčbou poruch nálady, a to především depresivních obtíží (depresivní porucha, periodická depresivní porucha, dystymie, smíšená úzkostně depresivní porucha atd.). Těžiště léčby spočívá v individuálně vyvážené farmakoterapeutické a psychoterapeutické péči. Několik lůžek na oddělení je vyhrazeno pro léčbu pacientů s poruchami spánku, kterým poskytuje své služby i spánková laboratoř.

Oddělení 3

Je zaměřeno na diagnostiku a léčbu závažných duševních poruch, především psychotických a afektivních, jejichž stav vyžaduje pobyt na uzavřeném oddělení. Ošetřující personál, lékaři, psycholog, sestry, sociální pracovníci a terapeuti poskytují vysoce odbornou péči. Oddělení nabízí nejen nejmodernější terapeutické a diagnostické prostředky (k dispozici je např. vyšetření za pomoci zobrazovacích metod), ale i denní program aktivit, včetně psychoterapeutických skupin, který je uzpůsoben potřebám a možnostem každého pacienta.

PCP

Příloha 7

Prezentace informačního střediska PCP na různých odborných akcích

V devadesátých letech se díky úspěchu grantové soutěže Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR (program rozšiřování výsledků výzkumu a vývoje) mohlo PCP – Informační středisko jako vydavatel odborných publikací dvakrát zúčastnit Mezinárodního knižního veletrhu „Svět knihy“ v Praze.

Nedílnou součástí propagace PCP a Informačního střediska je pravidelná účast na největších odborných akcích, Psychofarmakologických konferencích v Jeseníku a Kongresech České psychiatrické společnosti ve Špindlerově Mlýně. K tomu účelu informační středisko disponuje mobilním výstavním stánkem k prezentaci a prodeji svých publikací a služeb.

Příloha 8

Edukace uživatelů

Bibliograficko-informační činnost

- **evidence publikací pracovníků PCP (1990 ...)**
→ automatizace – RL (**OBD^{PRO}**)
  - **bibliografie české psychiatrie (1966–1985...)**
→ automatizace – RL (**OBD^{PRO}**)
  - **soupis devizových (zahraničních) monografií v knihovnách ČR (1970-1985 ...)**
→ automatizace – ISIS (**OBD^{PRO}**)
  - **adresář psychiatrů ČR**
→ automatizace – RL (**OBD^{PRO}**)
  - **zprávy o činnosti PCP** (**OBD^{PRO}**)
  - **výkaznictví (MZ, MŠMT)** (**OBD^{PRO}**)
  - **VZ**
  - **CNS**
-
- **akreditace IS pro poskytování veřejných informačních služeb ve zdravotnictví**

Webové prezentace

Psychiatrické centrum Praha

Centrum neuropsychiatrických studií

Klinická základna 3. LF Univerzity Karlovy

Spolupracující centrum WHO Regional Office for Europe
do S. 6. 2009

[Homepage](#)
 [O nás](#)
 [Pracoviště](#)
 [Věda a výzkum](#)
 [Léčebná péče](#)
 [Výuka](#)
 [Pro klienty](#)
 [Kontakty](#)

Aktuality

Mapa stránek
Naposledy změněné stránky 15. 1. 2015

Pozor!
Změna od 1. 1. 2015:
Národní ústav duševního zdraví (NUDZ)
Topolová 748
250 67 Klecany

Tel. 283 088 111
Ambulance: 283 088 244

Mapa >
Doprava >

---

početadlo 197867
info
webmaster

Aktuality

Od 1.1.2015 se PCP transformovalo do Národního ústavu duševního zdraví. Aktuální informace najdete na www.nudz.cz.

Nová adresa:
Národní ústav duševního zdraví (NUDZ)
 Topolová 748
 250 67 Klecany
 tel. 283 088 111
www.nudz.cz
 Mapa >
 Doprava >

Nový kontakt na ambulanci NUDZ (dříve PCP):
 telefon: 283 088 244
 e-mail: ambulance@nudz.cz
 adresa: Topolová 748, Klecany

1.1.2015 se PCP transformovalo do Národního ústavu duševního zdraví (NUDZ).

Nová adresa:
 NUDZ
 Topolová 748
 250 67 Klecany
 tel. 283 088 111
www.nudz.cz

Ambulance:
 tel. 283 088 244
ambulance@nudz.cz

Mapa >
Doprava >

 národní ústav duševního zdraví

27. 12. 2014 zemřel prof. PhDr. Jaro Křivohavský, CSc., který by v březnu oslavil 90. narozeniny. Prof. Křivohavský byl mj. propagátorem pozitivní psychologie, skvělý a oblíbený přednášející. Spolupracoval s Psychiatrickým centrem Praha na tématu efektivit trénování paměti, mj. byl spoluautorem knihy Trénování paměti a poznávacích schopností (Preiss a Křivohavský, Grada 2009).

Se zámtkem oznamujeme, že dne 14. 12. 2014 zemřel PhDr. Luděk Kubíčka, CSc., dlouholetý zaměstnanec VÚPs/PCP, nestor výzkumu v oblasti adiktologie, jeden z hlavních autorů slavné studie Nechtěné děti (Born unwanted), brilantní metodolog vědy, psycholog a charakterní člověk.

Pokyny k výuce Psychiatrie 17.12.2014–15.1.2015
17. 12. 2014 | více >

NUDZ

NÁRODNÍ ÚSTAV DUŠEVNÍHO ZDRAVÍ

CZ
ENG

f

O NUDZ

Výzkumné programy

Léčebná péče

Výuka

Informační středisko

Média

Kontakty

Veřejné zakázky

Profil

Kontakty

Knihovna

Repro/grafické služby

Evidence publikací

Prodej knih

E-knihy ke stažení zdarma

Vydavatelství

Adresář psychiatrů

Informační středisko

Prodej knih

Přímý prodej našich knih je v knihovně IS v pondělí až pátek (s výjimkou středy) od 8.30 do 15.30 hodin.

Objednávky

Česká republika

Národní ústav duševního zdraví
Informační středisko
Topolová 749
250 67 Klecany
tel.: 283 088 308 (Martin Bidman)
e-mail: is@nudz.cz

Slovenská republika

INFORM knižný veľkoobchod
Bratislavská 14
010 01 Žilina Slovensko
tel.: +421 41/500 11 18-9
fax: +421 41/562 39 50
GSM CZ: 732 219 636
e-mail: odbyt@inform-za.sk
www.inform-za.sk

Knihy v prodeji

Psychiatri ČR 2015. Adresář
2015, 192 stran, ISBN 978-80-87142-28-8, 120 Kč

[objednat >>>](#)

Začarovány kruh: anorexie, bulimie a psychogenního přejídání a cesty ven?
Papežová H.
2012, 148 stran, ISBN 978-80-87142-18-9, 120 Kč

[objednat >>>](#)

INTRANET

Administrace

uživatel: **formanova**
odhlásit

Zajímavé odkazy

AD centrum

PREDUKA

ITAREPS

Centrum pro léčbu
rezistentní deprese

Kognitivní trénink

Časopis Psychiatrie

Adresář psychiatrů

Prodej knih

Partnerské instituce

INFORMAČNÍ STŘEDISKO

[Homepage](#) [Činnost](#) [Katalogy a databáze](#) [Služby](#) [Publikace](#) [Pracovníci](#)

Novinky

15.06.2015	Vyšel Adresář psychiatrů pro rok 2015
09.10.2014	Aktuality IS
05.08.2014	Aktualizovaný manuál pro editaci webu PCP
22.07.2014	Mimořádné časopisy
29.05.2014	Aktuality IS
20.03.2014	Manuál pro editaci webu PCP
11.03.2014	Jak vytvořit osobní bibliografii a seznam grantů z OBD?
12.02.2014	Aktuality IS

Základní info

Evidence publikací

On-line katalog

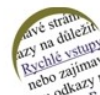
E-zdroje

Aktuality

Je dobré vědět

Rychlé vstupy

[webmaster](#) | [info](#)

Příloha 10

Plakáty IS vyrobené k oslavám 45. a 50. výročí založení VÚPs/PCP

Informační středisko

www.pcp.lf3.cuni.cz

- budování a zpracování specializovaného knihovního fondu
- interní a externí výpůjčky
- meziknihovní výpůjční služba
- rešeršní služby

ODBORNÁ KNIHOVNA

- knihovní fond čítá více než 7500 knihovních jednotek
- průběžně se odebírá téměř 50 titulů odborných časopisů
- náklady na knihovní fond jsou ročně více než 800 000 Kč

BIBLIOGRAFICKO-INFORMAČNÍ SLUŽBY

signály z psychiatrie

Speciální webová stránka doplňuje nabídku odborných časopisů o informace o informačních zdrojích (v první řadě domácích).

Obsahuje:

- bibliografii české psychiatrie,
- novinky z nabídek domácích i zahraničních vydavatelství,
- přehled časopisů oboru,
- přehled o výzkumných projektech v oboru řešených v ČR,
- informace pro ošetřovatelské,
- přehled u nás udělovaných cen atd.

evidence publikací pracovníků PCP

Za posledních 5 let pracovníci PCP publikovali celkem 898 odborných prací (z toho 227 v zahraničí) s celkovým IF 369,873.

Typová struktura: 48,8 % časopisecké články, 4,9 % monografie, 10,9 % kapitoly v knihách a sbornících a 35,4 % abstrakta.

bibliografie české psychiatrie, adresáře psychiatrie ČR, zprávy o činnosti PCP

EDIČNÍ PRÁCE A VYDAVATELSTVÍ

ediční řada Nobelova cena za fyziologii a medicínu

Přibližuje pokladnici vědeckého poznání ve formě překladů „nobelovských“ přednášek laureátů této ceny. Vědecké poznatky a úvahy obsažené v těchto publikacích jsou velice cenným a inspirativním materiálem. Každá přednáška je doplněna životopisem, ve kterém autoři popisují peripetie své vědecké kariéry, logické úvahy a postupy, které je vedly po cestě úspěchů i omylů ke světově významnému objevu. Dosud vyšlo 9 titulů (za léta 1985–2001).

ediční řada Zprávy a další publikace

Vycházejí již od založení ústavu. Dosud vyšlo více než 200 titulů monografií, příruček a manuálů, slovníků a encyklopedií, klasifikací nemocí, svépomocných příruček pro pacienty a jejich rodiny, adresářů psychiatrů, zpráv o činnosti ústavu apod.

GRAFICKÉ A REPROGRAFICKÉ SLUŽBY

- grafická úprava posterů a dalších prezentačních materiálů
- předtisková úprava publikací
- kopírování (ročně cca 100 000 kopií)
- řezání, laminování, kroužková vazba

PROPAGACE A PRODEJ KNIH

- prodej vydaných knih
- výstavní a prodejní stánky na všech významných domácích odborných kongresech a konferencích

Informační středisko

VÚPs
PCP 1961
2011

Přírůstek knihovního fondu	Výpůjčky	Edice Zprávy	Informační pracovníci a reprografové	Velocit	
1961	518		Alena Břinková	JUDr. Ing. Liboslav Soběšek	1961
1962	515				1962
1963	506				1963
1964	625	1			1964
1965	1060	3			1965
1966	610	4			1966
1967	479	4			1967
1968	440	2			1968
1969	481	2			1969
1970	607	1			1970
1971	417	3			1971
1972	328	3			1972
1973	297	5			1973
1974	186	1			1974
1975	347	4			1975
1976	422	5			1976
1977	129	3			1977
1978	256	6			1978
1979	168	5			1979
1980	276	1			1980
1981	281	5			1981
1982	236	4			1982
1983	414	3			1983
1984	320	4			1984
1985	266	6			1985
1986	174	7			1986
1987	288	8			1987
1988	292	6			1988
1989	240	5			1989
1990	269	7			1990
1991	176	4			1991
1992	120	2			1992
1993	152	3			1993
1994	127	6			1994
1995	82	13			1995
1996	134	8			1996
1997	76	11			1997
1998	80	10			1998
1999	54	3			1999
2000	37	6			2000
2001	133	4			2001
2002	80	5			2002
2003	80	3			2003
2004	80	3			2004
2005	136	3			2005
2006	78	2			2006
2007	117	3			2007
2008	63	4			2008
2009	41	3			2009
2010	130	2			2010

Jak se začalo. Jeden pracovník a jeden „maturant“ zvládli bez záruk usměleli jedni druhému a jejich síly. Na stůle se hromadily stovky požadavků na výkonné kladivo na obstarání knih, časopisů, sešitů a jejich zdrojů vědeckých informací... Hlad po odborné literatuře byl nenasatelný, vědecký pracovník mohl být dost velkého šasu na studium, protože neměl ještě potřebné příjmy a zařazení pro vlastní experimentální výzkumnou práci. Žádosti o obstarání knih, časopisů a jejich zdrojů vědeckých informací dosahovaly způsobu až 1500 ročně. První díly těchto sešitů se informací oddělení (tehdy jen odborní knihovny) tedy byly požádány evidencí zahraničních časopisů a monografií z oborů psychiatrie, které byly ve fondech knihoven v ČSSR, systematická a koordinovaná doplňování fondu a moderní vydání získaných materiálů širokým informováním o nových příležitostech – od bibliografii příležitostně přehledové bibliografie, dokumentační záznamy, referátové výbory, souhrnné referáty... Informační bulletin „Zprávy VÚPs“ plnil informační díl pro terén.

„Zprávy VÚPs“ byly v odborné veřejnosti velmi kladně přijaty. Neboť přinášely nejen souhrnné informace, ale soustředily i konkrétní výsledky výzkumu. K zaplavenosti žádostí Zprávy psaly, že distribuce se děla podle důležitosti po jednom kuse, více výpisů bylo možné získat na základě zásluhy 500 kusů cyklostylovaného papíru, kterého byl v té době velký nedostatek. Za 50 let vydalo v této věci více než 200 titulů, mezi něž patří a výjimečně Psychiatrie encyklopedie prof. Hanzlíka, zvláštní zprávy výzkumných ústavů, Mezinárodní klasifikace nemocí, jazykový a výkladový psychiatrie slovník, monografické publikace. Hlavní zastoupením tématem byly i rodina a manželství, problémy osobnosti, psychologické testy, psychologické testy psychoterapeutické postupy. Edice Zprávy je „jazykem v rozprávění“ výjimečným sítím v klasické mozaice činnosti informačního střediska.

Dalším opěvujícím počinem informačního střediska bylo i sestavení a vydání prvního biografického adresáře českých a slovenských psychiatrů, kteří vyplnili a začali údaje o své osobě. První adresář vyšel v roce 1972 a později získal čtyřhodné tradice, která trvá až do současnosti. Aktualizovaný adresář dosud vyšel jedenkrát. V posledních letech obsahuje informace pouze o psychiatrech pracujících v České republice a vychází v pravidelných dvouletých intervalech.

Signály z psychiatrie vznikly v roce 1974 jako poliklinik, které měly upozorňovat na nové poznatky z domů odborníků psychiatrie, zprávek o nových poznatcích z oborů... Psychiatrie vydala pouze 3 čísla. Nápad ale nezaplavil a v roce 1985 se objevil nový informační bulletin se stejným názvem, ale novou náplní – obsahovaly služby ze zahraničních časopisů, seznamy přírodních, bibliografických atd. Takto vycházely do roku 1990. Třetí podoba, tentokrát webová aplikace zprávy z psychiatrie na počítači nového tisíciletí. Nešlo již o odborný časopis, ale doplněk jejich nabídky zaměřený na publikaci nových informací a jejich zdrojů, a to v první řadě informací domů.

Informační středisko je 182 hodin a spravovan webových stránek PCP www.pcp.jit.kon.cz

Výjimečný projekt byl editace řady Nabílek oena za fyziologii a medicínu. Všechny poznatky a údaje obsažené v předložených, posílených launetivě oeny za fyziologii a medicínu při přebírání převážně významnými představiteli vědy cenný a inspirativní materiál pro pracovníky v daném oboru, zvláště pokud se jedná o výzkumné výsledky z posledních let. Avšak i pohled na dnešní klasické objevy z druhé strany, na metody a myšlenkové postupy jejich autorů je nesmírně zajímavý z hlediska vývoje a pokroku v biologických vědách. V letech 1996–2005 vyšlo celkem 11 svazků, které pokrývaly léta 1985–2003. Hlavní editorkou publikací byla prof. Olga Běstová. Projekt pro nedostatek finančních prostředků po roce 2005 nepokračoval.

Pro interní potřebu PCP slouží Informační bulletin IS, obsahující aktuální přírůstek knihovní a časopiseckého fondu odborní knihovny, novinky domů i zahraničních nákladatelství, přehled publikací pracovníků PCP a další důležité informace o činnosti IS.

I když statistické údaje za celý období nejsou k dispozici, protože v prvních letech existence knihovny nebyly přehledné a za další léta nejsou vždy zcela úplné, a navíc mohou být zatíženy chybou v důsledku méněkvalitních se knihou pro vykazování jednotlivých činností, můžeme s určitou mírou uspokojenosti konstatovat, že za 50 let činnosti odborní knihovny a informačního střediska jsme realizovali více než 50 tisíc výpisů z našeho knihovního fondu, poskytl jsme kolem 8 tisíc výpisů z jiných knihoven a našim uživatelům zprostředkovali více než 6 tisíc výpisů z našich i zahraničních knihoven, přičemž poměr výpisů od nás ven a zevnu k nim se v posledních desítkách let stále směrem k nám posouvá systematickým doplněním našeho knihovního fondu nové tituly.

výpůjčky z našeho knihovního fondu mediálními výpůjčkami služba z PCP mediálními výpůjčkami služba z PCP pořizování akvizice	1971–1980	1981–1990	1991–2000	2001–2010	celkem
	12 308	16 505	10 362	6 488	44 663
	2 555	2 831	1 075	986	7 250
	1 135	1 135	894	2 280	5 044
		442 964	735 422	941 817	2 119 204

Knihovnice	Informační pracovníci a reprografové	Velocit	
Alena Břinková			1961
			1962
			1963
			1964
			1965
			1966
			1967
			1968
			1969
			1970
			1971
			1972
			1973
			1974
			1975
			1976
			1977
			1978
			1979
			1980
			1981
			1982
			1983
			1984
			1985
			1986
			1987
			1988
			1989
			1990
			1991
			1992
			1993
			1994
			1995
			1996
			1997
			1998
			1999
			2000
			2001
			2002
			2003
			2004
			2005
			2006
			2007
			2008
			2009
			2010

2011

Do dalších let vstupuje informační středisko PCP s vědomím zavazující tradice kvalitních služeb pracovníkům vlastních organizací i všem ostatním mimo PCP, kteří je mohou využít. Má k tomu potřebné zkušenosti, ale i nových i iniciativních pracovníků.

Odborné knihovna disponuje specializovaným knihovním fondem knih a časopisů, bohatou však pro nedostatek finančních prostředků s téměř nulovou možností dalšího systematického budování. Samozřejmostí je kompletní výpočet a reprografický servis.

Bibliograficko-informační a referenční služba zajišťuje zpracování nebo zprostředkování bibliografii a referátů, evidenci publikací a grantů PCP a vybrané bibliografické činnosti.

Ediční a grafické činnosti podporují prezentaci PCP grafickou prací a tiskem jejích prezentací, přetiskovou přípravou publikací, přípravou výpočetních zpráv apod.

Vytváříme a spravujeme webových stránek PCP (vně i uvně).

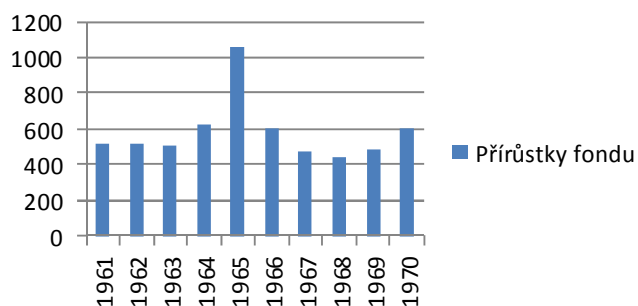
PhDr. Alena Poláková, Jarmila Borovicková, Evženka Formanová, Jana Váňková, Martin Křivan

Jsme tu pro vás

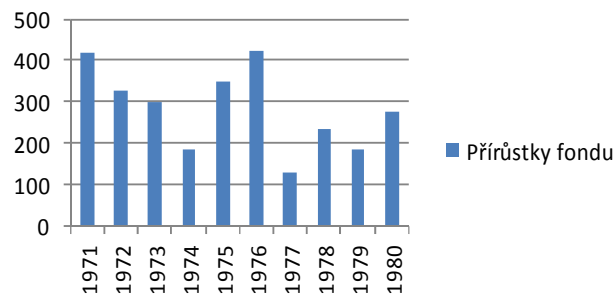
Příloha 11

Grafické znázornění velikosti růstu knihovního fondu v desetiletých periodách

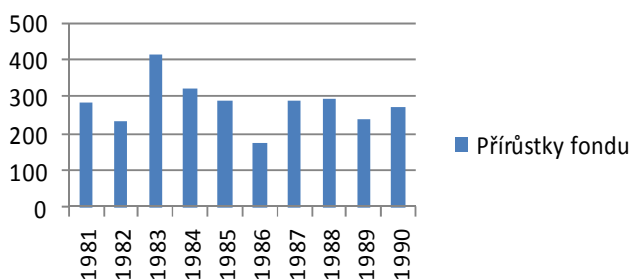
Přírůstky fondu 1961-1970

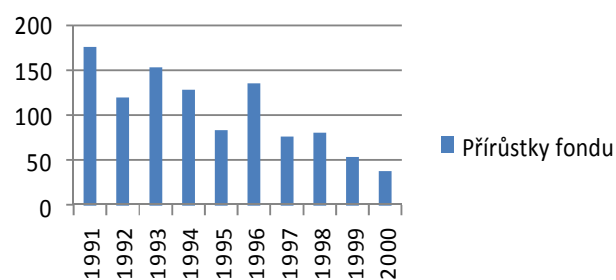
Přírůstky fondu 1971-1980

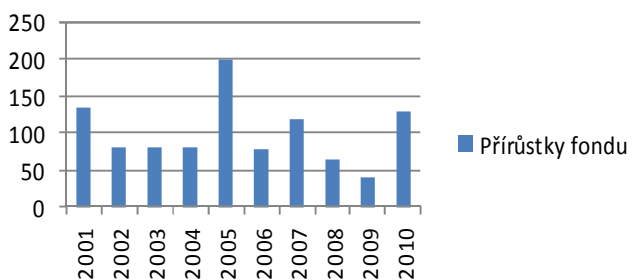
Přírůstky fondu 1981-1990

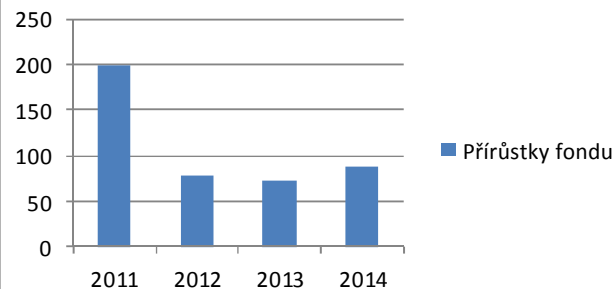
Přírůstky fondu 1991-2000

Přírůstky fondu 2001-2010

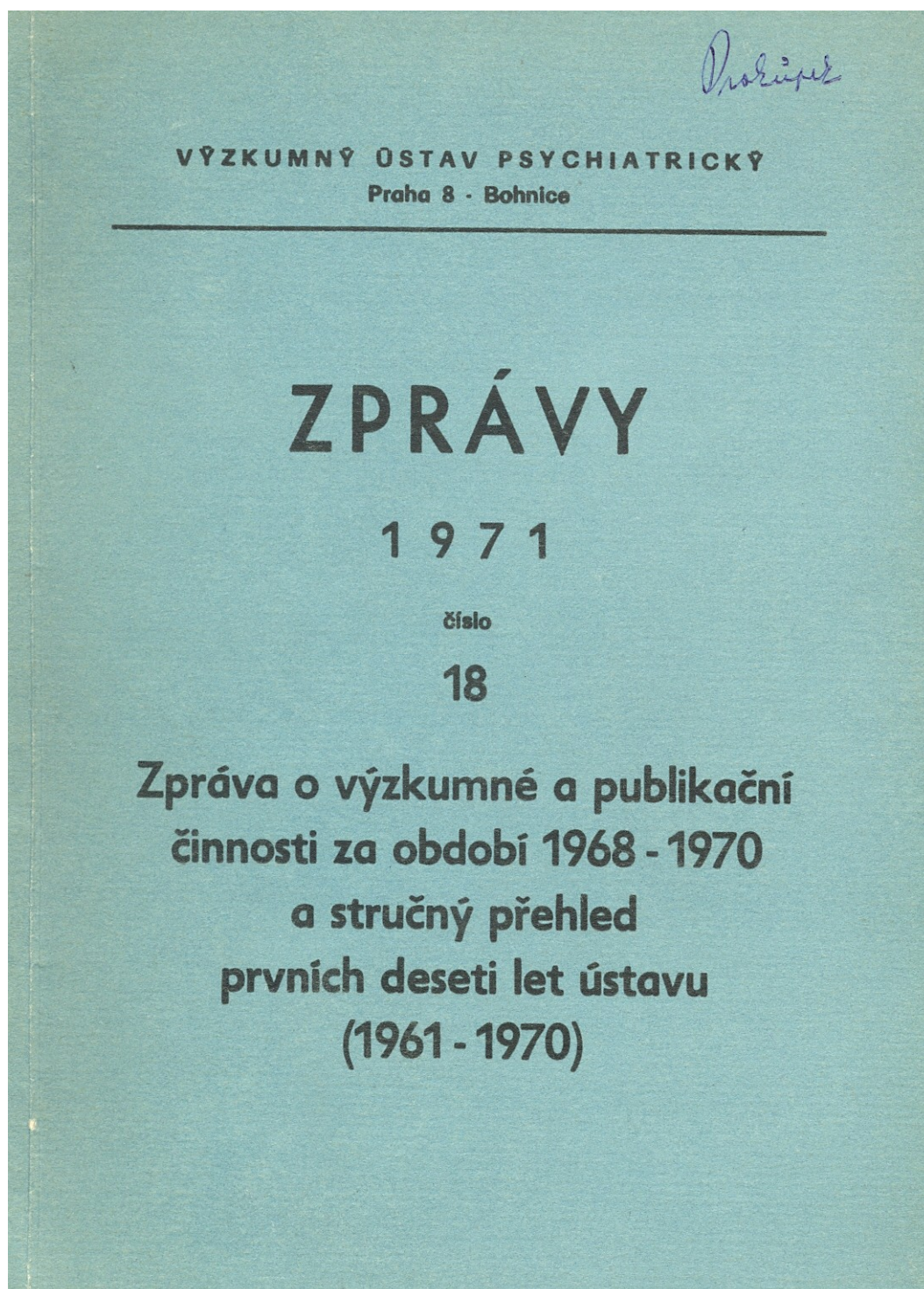
Přírůstky fondu 2011-2014

Příloha 12

Výběr z publikací vlastního vydavatelství dokumentující šíři tematického záběru i postupné zlepšování redakčního a grafického zpracování

268

VÝZKUMNÝ ÚSTAV PSYCHIATRICKÝ
Praha 8 - Bohnice

ZPRÁVY

1972

číslo

22

PSYCHIATŘI

čeští a slovenští
v roce 1972

BIOGRAFICKÝ ADRESÁŘ 659 PSYCHIATRŮ

Praha 1972

Psychiatrické centrum Praha

2001–2005

MIKN-10

Mezinárodní klasifikace nemocí – 10. revize

Duševní poruchy a poruchy chování

Popisy klinických příznaků
a diagnostická vodítka

World Health Organization • Psychiatrické centrum Praha

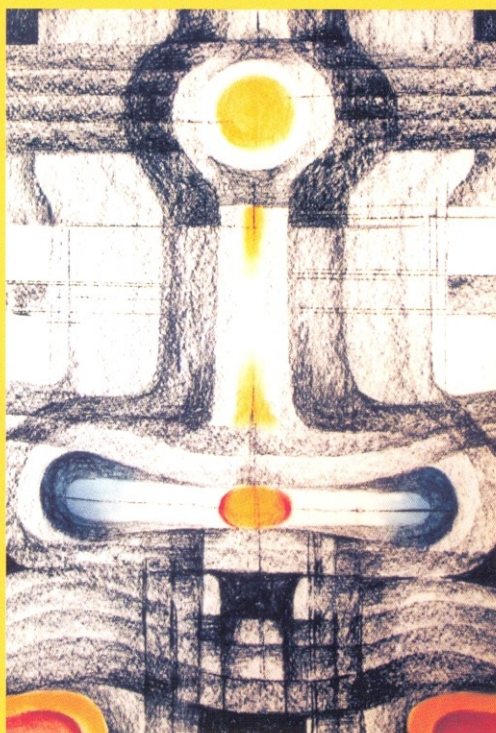
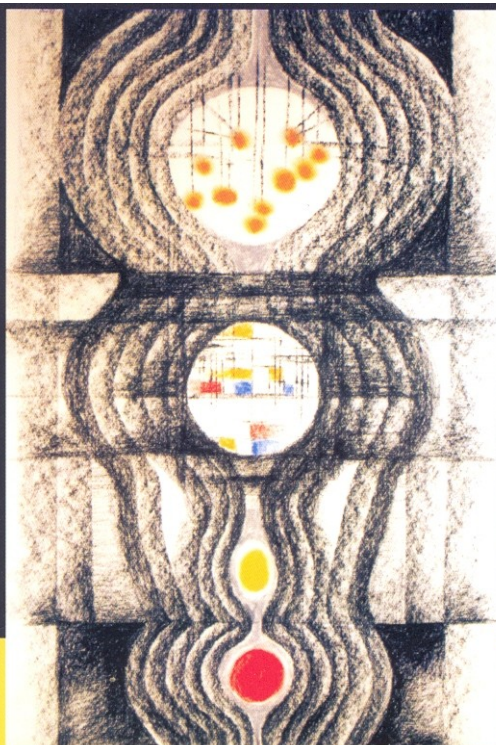

Slovník

psychiatrických
termínů

Třetí české vydání

WHO • Psychiatrické centrum Praha

1961

2011

Psychiatrické centrum Praha

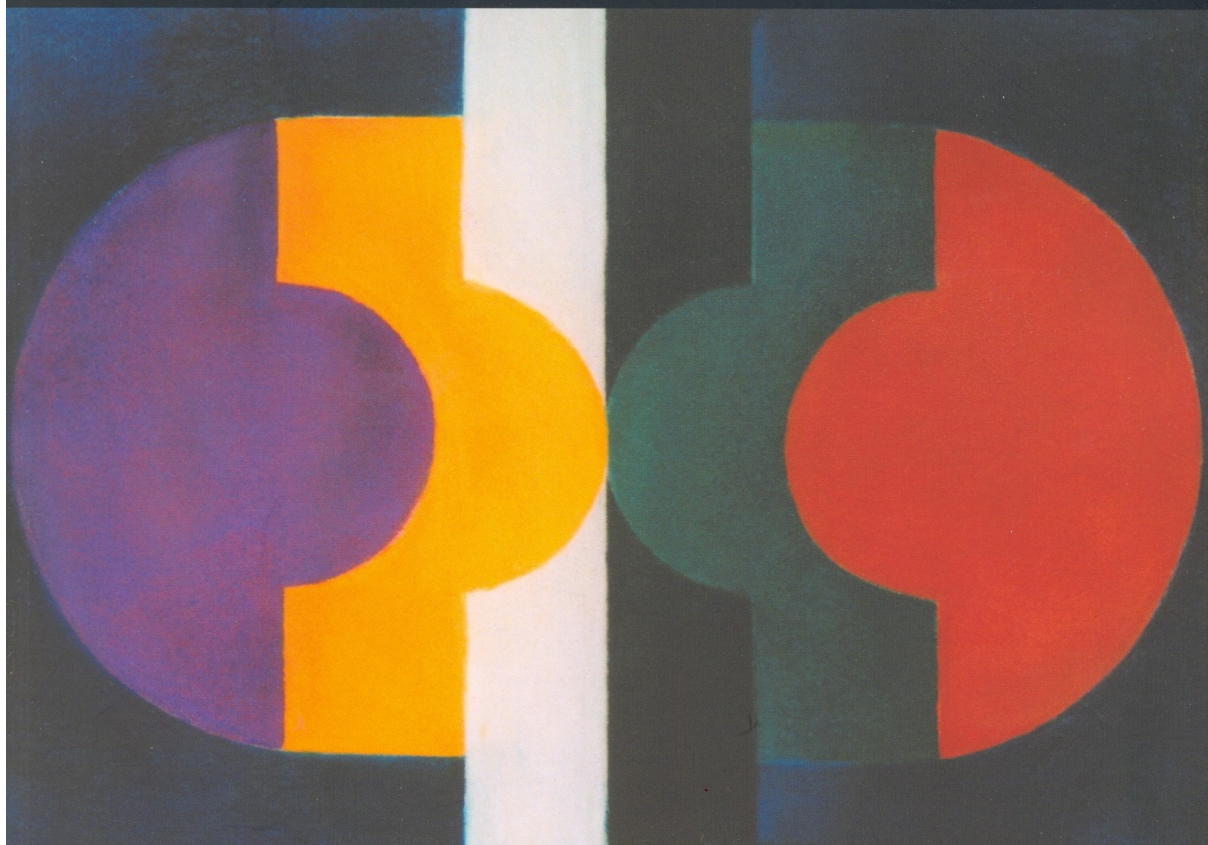
Kuchařka

pro nemocné psychózou

Neuropsychologická baterie Psychiatrického centra Praha

Klinické vyšetření základních kognitivních funkcí

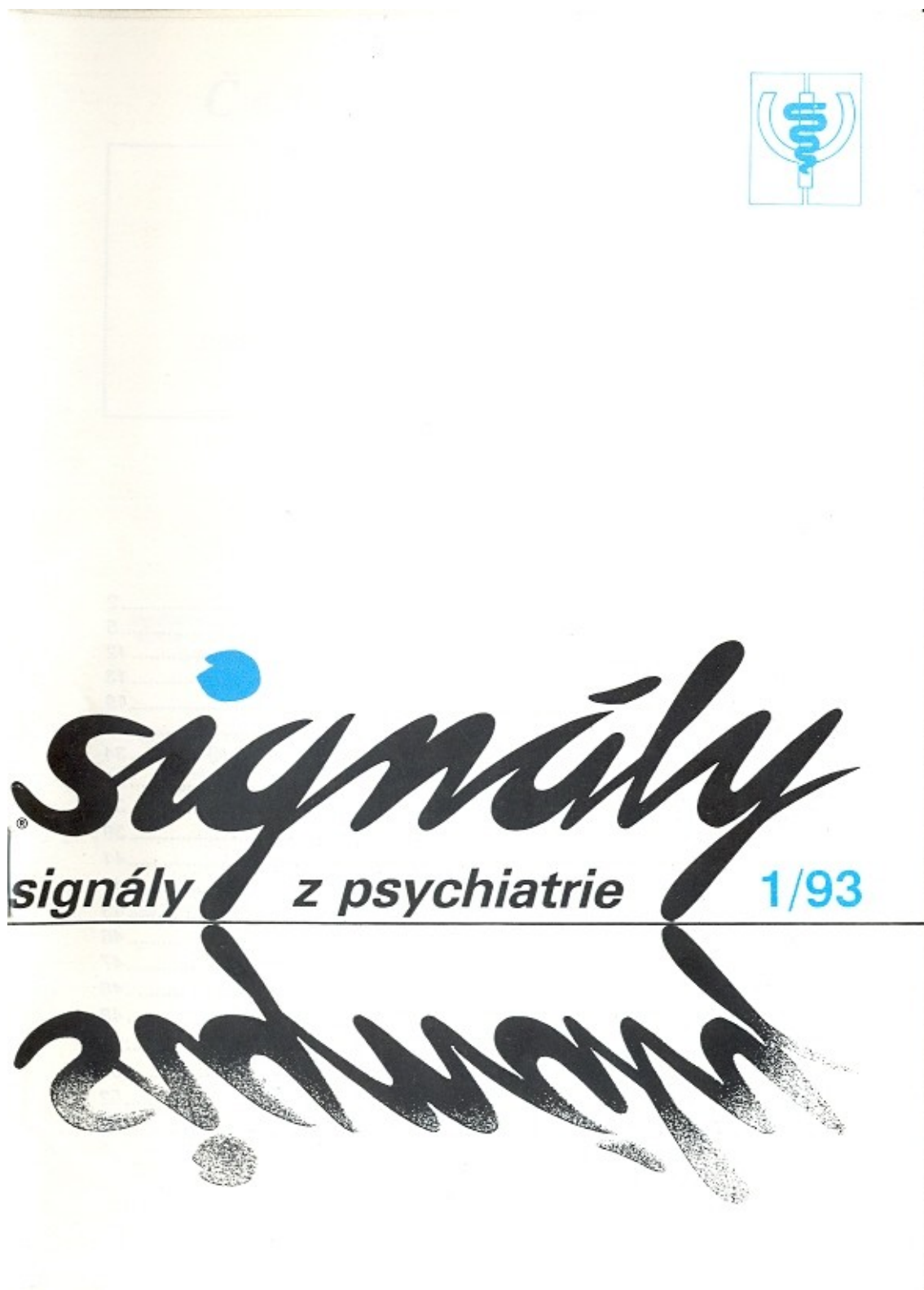
Marek Preiss, Aleš Bartoš, Radka Čermáková,
Michal Nondek, Miroslava Benešová, Mabel Rodriguez,
Miloslava Raisová, Hana Laing, Galina Mačudová,
Ondřej Bezdíček, Tomáš Nikolai

3., přepracované vydání

Příloha 13

Signály z psychiatrie

SIGNÁLY Z PSYCHIATRIE

Informační bulletin

Ročník: 9 • Rok: 1993 • Číslo: 1 (leden/únor)

Vydavatel a adresa redakce:

Psychiatrické centrum Praha, Informační středisko,
Ústavní 91, 181 03 Praha 8 - Bohnice, ☎ 8574645, 8559002

Šéfredaktor: PhDr. Alena Palčová

Datum vydání: 26.4.1993

Obsah

<i>Acta Psychiatrica Scandinavica (PCP)</i>	2
<i>American Journal of Psychiatry (NLK)</i>	5
<i>American Journal of Psychotherapy (PCP)</i>	12
<i>Archives of General Psychiatry (PCP)</i>	13
<i>Biological Psychiatry (PCP)</i>	19
<i>British Journal of Psychiatry (NLK)</i>	24
<i>European Archives of Psychiatry and Neurological Science (NLK)</i>	34
<i>Journal of Child Psychology and Psychiatry (PSÚ-ČSAV)</i>	35
<i>Journal of Clinical Psychiatry (PCP)</i>	37
<i>Journal of Clinical Psychology (ILF-P)</i>	39
<i>Journal of Nervous and Mental Disease (PCP)</i>	41
<i>Journal of Studies on Alcohol (PCP)</i>	41
<i>Praxis der Kinderpsychologie und Kinderpsychiatrie (KÚNZ-B)</i>	43
<i>Psychiatrische Praxis (KÚNZ-B)</i>	46
<i>Psychiatry (PCP)</i>	47
<i>Psychological Medicine (PCP)</i>	48
<i>Psychosomatic Medicine (PCP)</i>	48
<i>Psychotherapie, Psychosomatic und Med. Psychologie (NLK)</i>	49
<i>Zeitschrift für Psychosomatische Medizin und Psychoanalyse (NLK)</i>	51
<i>Sleep (PCP)</i>	52
<i>Electroencephalography and Clinical Neurophysiology (PCP)</i>	55

signały

signały z psychiatrie 9/2000

---

signały

SIGNÁLY Z PSYCHIATRIE

Informační bulletin

Ročník: 16 • Rok: 2000 • Číslo: 9

Vydavatel a adresa redakce:

Psychiatrické centrum Praha, Informační středisko
Ústavní 91, 181 03 Praha 8 - Bohnice tel. 66003120, 66003121

Redakce: Dr. A. Palčová, J. Husová

Datum vydání: únor 2001

Obsah

<i>Acta Psychiatrica Scandinavica 2000, Vol 101, Iss 6</i> (NLK, SVK-B, PCP).....	3
<i>American Journal of Psychiatry 2000, Vol 157, Iss 6</i> (NLK, PCP, LF MU-B, 1.LF UK-P/psych, LF/Nem Pl, LPs Kosmonosy, LPs Dobřany).....	6
<i>Archives of General Psychiatry 2000, Vol 57, Iss 6</i> (NLK, IPVZ-P, PCP, 1.LF UK-P/psych, LF MU-B, LF/Nem-HK).....	18
<i>Clinical Pharmacology & Therapeutics 2000, Vol 67, Iss 5</i> (NLK).....	23
<i>Journal of Clinical Psychiatry 2000, Vol 61, Suppl. 8, 2000, Vol 61, Iss 5</i> (PCP, LPs H.Brod).....	32
<i>Journal of Nervous and Mental Disease 2000, Vol 188, Iss 5</i> (NLK, PCP).....	41
<i>Journal of Psychiatric Research 2000, Vol 34, Iss 3</i> (1.LF UK-P/psych).....	45
<i>Nervenarzt 2000, Vol 71, Iss 4</i> (LF/Nem-Ol, Nem-ČB).....	50
<i>Psychopathology 2000, Vol 33, Iss 4</i> (NLK).....	55
<i>Psychological Medicine 2000, Vol 30, Iss 2</i> (PCP, 1.LF UK-P/psych).....	59

-) Psychiatrické časopisy
-) Bibliografie české psychiatrie
-) Z nabídky českých a slovenských vydavatelství
-) Z nabídky zahraničních vydavatelství
-) Výzkumné projekty ČR
-) Informace pro ošetřovatelství
-) Adresář psychiatrů
-) Užitečné odkazy

Aktuality

Vítejte na novém informačním webu pro psychiatrii. Jeho cílem je usnadnit Vám orientaci v záplavě informací pro náš obor a jeho hraniční oblasti a zkrátit Vám cestu právě k těm, které v dané chvíli potřebujete. Doufáme, že tuto stránku budou využívat nejen lékaři, vědečtí pracovníci a pedagogové, ale i zdravotní sestry, ošetřovatelé a pracovníci dalších pomáhajících profesí. Aktuální nabídka je pouhý začátek a ukázka rubrik, které budeme neustále aktualizovat, rozšiřovat a doplňovat.

O Signálech | Redakce | Aktualizováno 6. 4. 2005 | Počet přístupů zjišťuje [www počítadlo](#): 4132

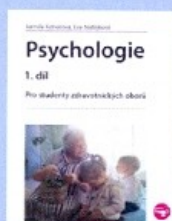
Novinky knihovního fondu

časopisy

- American Journal of Psychiatry 2010; 167 (1).
- Bipolar Disorders 2009; 11 (8).
- Časopis lékařů českých 2010; 149 (1).
- Česká a Slovenská psychiatrie 2009; 105 (6–8).
- Journal of Clinical Psychiatry 2009; 70 (12).
- Medical Tribune 2010; 4 (1).
- Neurobiology of Aging 2010; 31 (2).
- New England Journal of Medicine 2010; 362 (4, 5, 6).
- Psychologie dnes 2010; 16 (2).
- Vojenské zdravotnické listy 2009; 78 (4).

Pro sestřičky

- Kelnarová J, Matějková E.
Psychologie 1. díl. Pro studenty zdravotnických oborů.
Praha: Grada Publishing, 2010. 184 s.

Postery

www.pcp.lf3.cuni.cz/pcpout/postery08.htm

- Antidepressant monotherapy and combination of antidepressants in the treatment of resistant depression in current clinical practice. A retrospective study.
Bareš M, Novák T, Kopeček M, Stopková P.

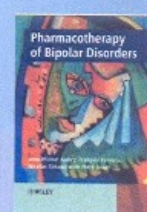
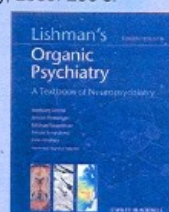
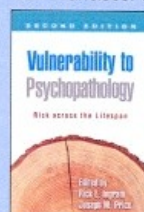
Publikace

www.obd.pcp.lf3.cuni.cz

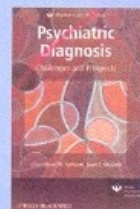
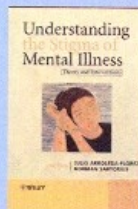
- Bankovská-Motlová L, Dragomirecká E, Holub D, Čermák J. Denní stacionář: Vliv komplexní terapie na roční průběh onemocnění schizofrenního spektra. Psychiatrie, 2010; 14(Suppl.1): 15–16.
- Bareš M, Brunovský M, Novák T, Kopeček M, Stopková P, Krajča V, Šoš P, Höschl C. QEEG kordance jako nástroj predikce odpovědi na antidepresiva u pacientů s rezistentní depresí. Psychiatrie, 2010; 14(Suppl. 1): 19–20.
- Fujáková M, Páleníček T, Brunovský M, Gorman I, Horáček J, Bubeníková-Valešová V, Krajča V. Vliv antagonisty metabolických glutamátových receptorů mGlu2/3 (LY379268) na kvantitativní EEG v ketaminovém modelu psychózy – animální studie. Psychiatrie, 2010; 14(Suppl. 1): 42.
- Horáček J, Brunovský M, Novák T, Tintěra J, Ibrahim I, Španiel F, Klírová M, Tišlerová B, Bubeníková-Valešová V, Minárik M, Páleníček T, Höschl C. The influence of polymorphism for 5HT1A receptor on functional and morphological phenotype in schizophrenia: VBM, fMRI a PET study. Psychiatrie, 2010; 14(Suppl. 1): 12.
- Hübsch T, Matelová Š, Čermák J, Bankovská-Motlová L, Dragomirecká E. PREDUKA: Rodina jako partner v léčbě. Psychiatrie, 2010; 14(Suppl.1): 15.
- Kitzlerová E, Bankovská-Motlová L, Dragomirecká E. Program pro dobré zdraví: Jak podpořit zdravý životní styl. Psychiatrie, 2010; 14(Suppl.1): 15.
- Páleníček T, Fujáková M, Brunovský M, Horáček J, Šoš P, Tišlerová B. Mezdruhové srovnání vlivu NMDA antagonisty ketaminu v prepulzní inhibici úlekové reakce (PPI) a QEEG. Psychiatrie, 2010; 14(Suppl. 1): 20.
- Páleníček T, Fujáková M, Bubeníková-Valešová V, Horáček J. Role 5HT1A receptoru v mechanismu účinku psychotropních látek. Psychiatrie, 2010; 14(Suppl. 1): 12–13.
- Španiel F, Bankovská-Motlová L. ITAREPS: Prevence relapsu s pomocí informačních technologií. Psychiatrie, 2010; 14(Suppl.1): 14.

Z nabídky nakladatelů

- Ingram RE, Price JM. **Vulnerability to Psychopathology. Risk Across the Lifespan.** Guilford Press, 2009. 356 s.
- David A, Kopelman M, Mellers J. **Lishman's Organic Psychiatry. A Textbook of Neuropsychiatry.** San Francisco: Wiley, 2009. 1120 s.
- Aubry MJ, Ferrero F. **Pharmacotherapy of Bipolar Disorders.** San Francisco: Wiley, 2009. 296 s.

- Arboleda-Flórez J, Sartorius N. **Understanding the Stigma of Mental Illness. Theory and Intervention.** San Francisco: Wiley, 2009. 226 s.
- Salloum IM, Mezzich JE. **Psychiatric Diagnosis. Challenges and Prospects.** San Francisco: Wiley, 2009. 328 s.
- Wirz-Justice A, Benetti F, Terman M. **Chronotherapeutics for Affective Disorders. A Clinician's Manual for Light and Wake Therapy.** Basel: Karger, 2009. 116 s.

Aktuální h-index

H-index (Hirschův index) označuje kvantitativní ohodnocení citovanosti vědeckých článků publikovaných daným autorem. Zjišťuje se z citačního ohlasu publikací evidovaných ve Web of Science. Rovná se pořadovému číslu té publikace v seznamu sestupně seřazeným počtem citací, v níž je roven nebo větší než její pořadové číslo.

h-index	11	J. Horáček
h-index	10	C. Höschl
h-index	9	V. Valešová, J. Kožený, Z. Krístofíková, J. Řičný
h-index	8	M. Kopeček, P. Stopková
h-index	7	L. Kubička, P. Mohr
h-index	6	T. Hájek, T. Novák, D. Řipová, H. Thejkalová
h-index	5	M. Bareš, M. Brunovský, L. Csémy, F. Španiel
h-index	4	L. Bankovská, T. Páleníček, M. Preiss, M. Votava
h-index	3	A. Bartoš, E. Dragomirecká, M. Klírová, D. Seifertová, L. Tišanská
h-index	2	J. Kosová, P. Šoš, B. Tišlerová
h-index	1	M. Raszka, M. Vrajová, L. Závěšická

(zpracováno v únoru 2010)

Publikace s IF v roce 2009

V roce 2009 publikovali pracovníci PCP celkem 59 prací ve 30 titulech časopisů s IF, z toho 29 článků a 24 abstraktů. (Abstrakta se nezapočítávají do bodového hodnocení RIV, proto se jimi v přehledech nezabýváme.)

IF jednotlivých pracovníků

autor	články	celkem	1. autor	celkem	1. autor
Adamoová Katarína	2,049	–	2,049	–	–
Bankovská (Mctlová)	3,080	3,080	10,448	3,080	–
Bareš Martin	4,810	4,810	21,104	12,178	–
Bartoš Aleš	6,458	–	18,260	3,248	–
Brunovský Martin	4,810	–	22,226	–	–
Csémy Ladislav	–	–	–	–	–
Čermák Jan	–	–	3,080	–	–
Dragomířská Eva	3,080	–	10,448	–	–
Fujáková Michaela	–	–	–	–	–
Hájek Tomáš	30,538	7,486	44,464	–	–
Hendrychová Yvona	–	–	3,080	–	–
Horáček Jiří	7,846	–	11,822	1,122	–
Höschl Cyril	9,451	–	56,419	19,250	–
Kawaciuková Radka	2,373	–	6,057	–	–
Klaschka Jan	4,015	–	6,869	–	–
Klírová Monika	1,359	1,359	8,658	3,972	–
Kopeček Miroslav	8,573	–	38,853	8,926	–
Kopřivová Jana	4,019	1,925	4,019	1,925	–
Kosová Jiřina	–	–	2,433	–	–
Kožení Jiří	7,752	0,226	20,362	0,226	–
Křištofiková Zdenka	17,727	4,015	28,056	7,303	–
Kubička Luděk	–	–	–	–	–
Kudrnová Hana	1,047	–	1,047	–	–
Mohr Pavel	–	–	7,886	3,080	–
Novák Tomáš	8,031	–	49,227	20,146	–
Páleníček Tomáš	–	–	–	–	–
Praško Ján	4,264	0,246	4,264	0,246	–
Preiss Marek	2,599	2,373	6,283	2,737	–
Razska Michal	3,218	1,047	3,218	1,047	–
Rodríguez Mabel	–	–	3,684	3,684	–
Řičný Jan	7,098	–	14,385	3,999	–
Řipová Daniela	13,362	–	23,405	–	–
Seifertová Dagmar	–	–	3,080	–	–
Stopková Pavla	6,984	–	29,438	–	–
Šedivá Jolana	–	–	3,684	–	–
Šoš Peter	7,183	–	23,477	–	–
Španiel Filip	4,971	–	6,093	–	–
Stěpánková Hana	2,373	–	2,373	–	–
Tajkalová Hana	2,864	–	2,854	–	–
Tišanská Lydie	0,226	–	0,226	–	–
Tišerová Barbora	–	–	1,122	–	–
Valešová Věra	6,899	6,899	9,753	9,753	–
Veréblová Karína	–	–	–	–	–
Vraťová Monika	7,804	–	14,667	6,863	–
Vyskočilová Jana	1,047	–	1,047	–	–
Závěšická Lucie	1,359	1,359	1,359	1,359	–

Bez článku s IF: Csémy L., Čermák J., Fujáková M., Kosová J., Mohr P., Páleníček T., Rodríguez M., Seifertová D., Tišerová B., Veréblová K.

Bez jakékoliv publikace s IF: Csémy L., Fujáková M., Páleníček T., Veréblová K.

Top 10 publikací

- Duffy A, Alda M, Hájek T, Grof P. Early course of bipolar disorder in high-risk offspring: prospective study. *British Journal of Psychiatry*, 2009; (195): 457–458. **5,777**
- Calkin C, van de Velde C, Růžicková M, Slaney C, Gamham J, Hájek T, O'Donovan C, Alda M. Can body mass index help predict outcome in patients with bipolar disorder. *Bipolar Disorders*, 2009; 11(6): 650–656. **5,502**
- Zach P, Křištofiková Z, Mrzliková J, Majer E, Selinger P, Španiel F, Řipová D, Kenney J. Planum temporale analysis via a new volumetric method in autistic brains of demented and psychotic patients. *Current Alzheimer Research*, 2009; 6(1): 69–76. **4,971**
- Bubeníková-Valešová V, Svoboda J, Horáček J, Valeš K. The effect of a full agonist/antagonist of the D1 receptor on locomotor activity, sensorimotor gating and cognitive function in dizocipine-treated rats. *International Journal of Neuropsychopharmacology*, 2009; 12(7): 873–883. **4,874**
- Slavíková B, Křištofiková Z, Chodounská H, Buděšínský M, Durán F, Veleiro AS, Burton G, Kasal A. Allopregnanolone (3 α -hydroxy-5 α -pregnan-20-one) derivatives with a polar chain in position 16 α : synthesis and activity. *Journal of Medicinal Chemistry*, 2009; 52(7): 2119–2125. **4,802**
- Alda M, Hájek T, Calkin C, O'Donovan C. Treatment of bipolar disorder: New perspectives. *Annals of Medicine*, 2009; 41(3): 188–196. **4,246**
- Křištofiková Z, Bocková M, Hegnerová K, Bartoš A, Klaschka J, Řičný J, Řipová D, Homola J. Enhanced levels of mitochondrial enzyme 17 β -hydroxy-steroid dehydrogenase type 10 in patients with Alzheimer disease and multiple sclerosis. *Molecular Biosystems*, 2009; 5(10): 1174–1179. **4,015**
- Bareš M, Kopeček M, Novák T, Stopková P, Šoš P, Kožený J, Brunovský M, Höschl C. Low frequency (1-Hz), right prefrontal repetitive transcranial magnetic stimulation (rTMS) compared with venlafaxine ER in the treatment of resistant depression: a double-blind, single-centre, randomized study. *Journal of Affective Disorders*, 2009; 118(1-3): 94–100. **3,763**
- Hájek T, Kopeček M, Kožený J, Gunde E, Alda M, Höschl C. Amygdala volumes in mood disorders - meta-analysis of magnetic resonance volumetry studies. *Journal of Affective Disorders*, 2009; 115(3): 395–410. **3,763**
- Grof P, Duffy A, Alda M, Hájek T. Lithium response across generations. *Acta Psychiatrica Scandinavica*, 2009; 120(5): 378–385. **3,733**

TOP 10 autorů

IF celkem		IF celkem 1. autor	
1. Höschl C.	56,419	1. Novák T.	20,146
2. Hájek T.	49,227	2. Höschl C.	19,250
3. Novák T.	44,464	3. Bareš M.	12,178
4. Kopeček M.	38,853	4. Valešová V.	9,753
5. Stopková P.	29,438	5. Kopeček M.	8,926
6. Křištofiková Z.	28,056	6. Křištofiková Z.	7,303
7. Šoš P.	23,447	7. Vraťová M.	6,863
8. Řipová D.	23,405	8. Řičný J.	3,999
9. Brunovský M.	22,226	9. Klírová M.	3,972
10. Bareš M.	21,104	10. Rodríguez M.	3,684

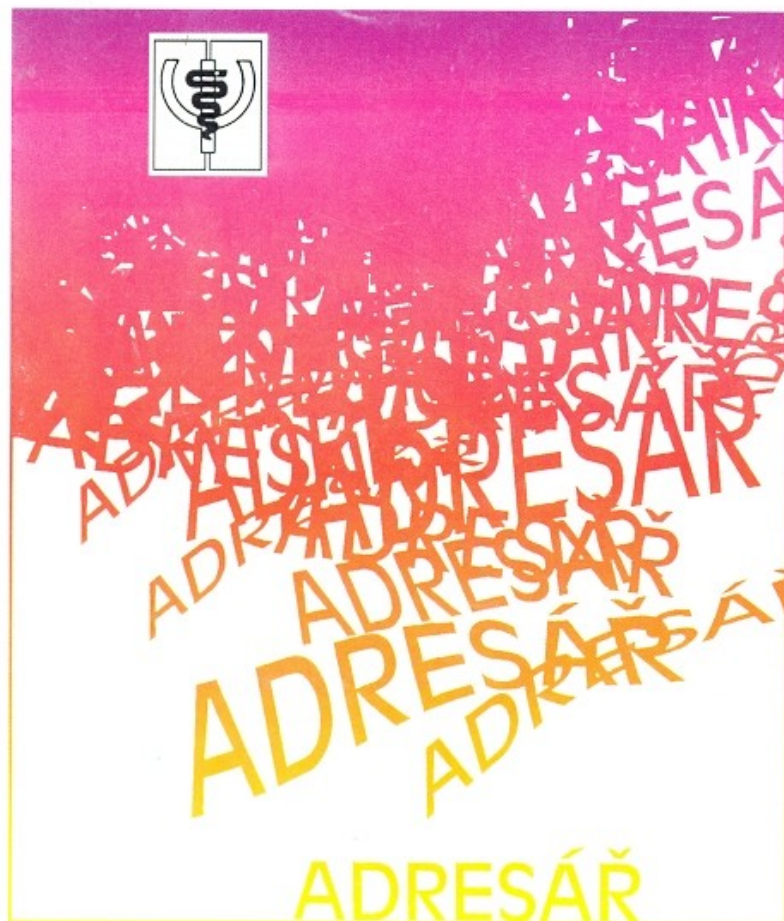
IF články celkem		IF články 1. autor	
1. Hájek T.	30,538	1. Hájek T.	7,486
2. Křištofiková Z.	17,727	2. Valešová V.	6,899
3. Řipová D.	13,362	3. Bareš M.	4,810
4. Höschl C.	9,451	4. Křištofiková Z.	4,015
5. Kopeček M.	8,573	5. Bankovská L.	3,080
6. Noák T.	8,031	6. Preiss M.	2,373
7. Horáček J.	7,846	7. Kopřivová J.	1,925
8. Vraňová M.	7,804	8. Klírová M., Závěšická L.	1,359
9. Kožený J.	7,804	9. Razska M.	1,047
10. Šoš P.	7,183	10. Praško J.	0,246

Přehled impaktovaných časopisů, v nichž práce vyšly, uvedeme v příštích aktualitách.

Příloha 15

Adresář psychiatrů

Psychiatrické centrum Praha

PSYCHIATŘI ČR 1996

Psychiatri ČR

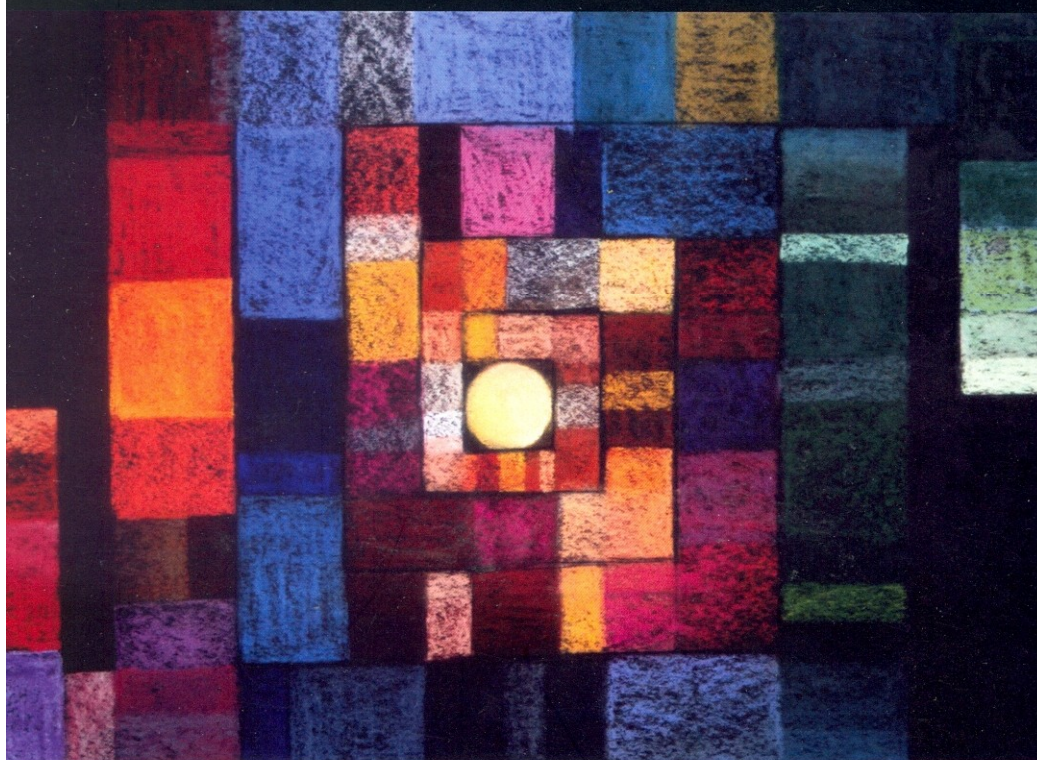
Adresář 2003

PCP

Psychiatri ČR
2015
Adresář

NUDZ
NÁRODNÍ ÚSTAV DUŠEVNÍHO ZDRAVÍ

Adresář psychiatrů ČR

Psychiatrické centrum Praha, Informační středisko, Ústavní 91, 181 03 Praha 8–Bohnice, telefon/fax: 266003120, e-mail is@pep.lf3.cuni.cz
www: pep.lf3.cuni.cz

Jméno a příjmení (vč. všech titulů, u žen i rodné příjmení)										
N	Datum narození	Místo narození								
ST	VŠ studia (škola – fakulta, rok ukončení)									
A	<table border="0"> <tr> <td>Atestace</td> <td>Nástavby</td> </tr> <tr> <td>psychiatrie I. – rok .....</td> <td>gerontopsychiatrie – rok ..... dětská psychiatrie – rok .....</td> </tr> <tr> <td>psychiatrie II. – rok .....</td> <td>AT – rok ..... FBLR – rok .....</td> </tr> <tr> <td>sexuologie – rok .....</td> <td>jiná – rok .....</td> </tr> </table>		Atestace	Nástavby	psychiatrie I. – rok	gerontopsychiatrie – rok ..... dětská psychiatrie – rok	psychiatrie II. – rok	AT – rok ..... FBLR – rok	sexuologie – rok	jiná – rok .....
Atestace	Nástavby									
psychiatrie I. – rok	gerontopsychiatrie – rok ..... dětská psychiatrie – rok									
psychiatrie II. – rok	AT – rok ..... FBLR – rok									
sexuologie – rok	jiná – rok									
Z	Profesionální zájmy									
SZ	Soudní znaleství									
	psychiatrie od roku ..... jiný obor od roku ..... jiný obor od roku									
VVP	Vědecká a pedagogická práce – vědecké a pedagogické tituly a práce prezentované k jejich získání (rok a název nebo téma práce)									
	doc.									
	prof.									
	CSc.									
	DrSc.									
	PhD									
	jiné									
P	Pracoviště (adresa, případně funkce, telefon, fax, e-mail)									
S	Soukromá praxe (adresa, telefon, fax, e-mail)									
J	Jiná možná kontaktní adresa									
W	WWW (Vaše osobní, Vašeho pracoviště, soukr. praxe, popř. jiné internetové adresy)									

Potvrzuji správnost údajů.

Souhlasím – nesouhlasím s uvedením všech údajů v tištěném Adresáři 2011.

Souhlasím – nesouhlasím s uvedením vybraných údajů (s šedým podtiskem) v databázi na Internetu.

(Nehodící se laskavě škrtněte.)

Datum:

Podpis:

Příloha 16

Stopy PCP ve světovém písemnictví

INFORMAČNÍ STŘEDISKO

[Homepage](#) [Činnost](#) [Katalogy a databáze](#) [Služby](#) [Publikace](#) [Pracovníci](#)

Impakt faktor	h-index	Citovanost
2011– 2006–2010 2001–2005	2012–	2011–
Impakt faktor (IF) se stal určitým měřítkem kvality vědeckých časopisů. Je definován jako poměr počtu citací, které byly zaznamenány v hodnoceném roce na všechny články publikované v daném časopise za předchozí dva roky, k celkovému počtu všech těchto článků. Výpočet impakt faktoru časopisu se provádí tím způsobem, že vydělíme množství citací článků z určitého časopisu v daném roce, které byly vydány v předchozích dvou letech, počtem všech publikovaných článků v časopise v předchozích dvou letech.	Hirschův index (h-index) ve scientometrii udává, kolik článků daného autora dosahuje citovanosti vyšší, než je pořadové číslo článku dle počtu citací. Jde o jeden z indexů citačního ohlasu vědeckých článků, publikovaných jedním vědeckým pracovníkem. Oproti prostému citačnímu ohlasu jednotlivého článku jde u H-indexu o určitý hromadný ukazatel citovanosti. Vyšší hodnotu h-indexu má autor, u kterého má "vyšší" počet článků "vyšší" citovanost. Má-li např. devátý nejcitovanější článek autora citační index 10 a desátý článek citační index 9, pak pro daného vědce je Hirschův index $h = 9$. Lze si jej představit jako stranu největšího celočíselného čtverce, který lze vepsat pod setříděný graf počtu citací.	Zpracováno podle Web of Science.

Publikační aktivita 2009 z různých úhlů pohledu

	2006	2007	2008	2009
Publikace v ČR				
články v časopisech	75	80	61	69
monografie, sborníky	8	9	4	3
kapitoly v knihách a sbor.	33	57	17	5
abstrakta	30	38	59	56
celkem	146	184	141	133
Publikace v zahraničí				
články v časopisech	22	27	40	24
monografie, sborníky	–	1	–	–
kapitoly v knihách a sbor.	14	2	–	4
abstrakta	26	32	45	50
celkem	52	61	86	78
Impakt faktor				
články v časopisech	72,359	41,494	101,822	75,068
abstrakta	52,469	58,052	92,518	83,708
celkem	124,828	99,546	194,340	158,776

Časopisy podle počtu publikovaných článků

	počet článků	IF	aktuální bodová hodnota čas. v RIV
Acta Psychiatrica Scandinavica	1	3,525	43,040
Annals of Medicine	1	5,435	112,365
Bipolar Disorders	1	3,959	90,240
British Journal of Psychiatry	1	5,077	145,110
Collection of Czechosl. Chem. Commun.	1	0,784	18,850
Current Alzheimer Research	1	4,132	62,215
Česká a slovenská psychiatrie	1	–	8,000
Česko-slovenská neurol. a neurochir.	2	0,319	10,885
Česko-slovenská pediatrie	1	–	8,000
Československá psychologie	3	0,101	10,148
Eur. Arch. of Psychiat. Clin. Neurosci.	1	2,852	43,335
European Psychiatry	1	2,433	26,225
Folia Biologica	1	1,140	18,260
Int. Journal of Developmental Neurosci.	1	1,869	16,490
Int. Journal of Neuropsychopharmacol.	1	4,378	74,605
Journal of Affective Disorders	2	3,271	57,495
Journal of Clinical Psychopharmacol.	1	4,371	89,355
Journal of Medicinal Chemistry	1	4,898	159,270
Journal of Psychiatric Practice	1	–	8,000
Journal of Psychiatric Research	1	4,679	99,680
Lékařské listy	1	–	–
Moderní gynekologie a porodnictví	1	–	–
Molecular Biosystems	1	4,236	50,120
Neuroendocrinology Letters	3	1,359	14,835
Neurologie pro praxi	3	–	–
Neuropsychobiology	1	1,752	19,440
Neuroscience Letters	1	2,200	18,850
Praktický lékař	1	–	8,000
Psychiatria Danubina	1	–	8,000
Psychiatrie	47	–	8,000
Psychiatrie pro praxi	8	–	–
Psychiatry Research	1	2,666	32,125
Sensors and Actuators B-Chemical	1	3,122	129,770

Top 10 časopisů podle IF

Annals of Medicine	5,435
British Journal of Psychiatry	5,077
Journal of Medicinal Chemistry	4,898
Journal of Psychiatric Research	4,679
International Journal of Neuropsychopharmacology	4,378
Journal of Clinical Psychopharmacology	4,371
Molecular Biosystems	4,236
Current Alzheimer Research	4,132
Bipolar Disorders	3,959
Acta Psychiatrica Scandinavica	3,525

Top 10 časopisů podle bodové hodnoty v RIV

Journal of Med. Chemistry	159,270
British Journal of Psychiatry	145,110
Sensors and Actuators B-Chemical	129,770
Annals of Medicine	112,365
Journal of Psychiatric Research	99,680
Bipolar Disorders	90,240
Journal of Clinical Psychopharmacol.	89,355
Int. J. Neuropsychopharmacol.	74,605
Current Alzheimer Research	62,215
Journal of Affective Disorders	57,495

Nejoblíbenější časopisy z hlediska počtu publikovaných článků

Psychiatrie (47), Psychiatrie pro praxi (8), Československá psychologie (3), Neuroendocrinology Letters (3), Neurologie pro praxi (3), Česko-slovenská neurologie a neurochirurgie (2), Journal of Affective Disorders (2).

Porovnání velikosti IF a výše aktuální bodové hodnoty časopisů v RIV

	IF	bodová hodnota časopisu v RIV
Annals of Medicine	5,435	112,365
British Journal of Psychiatry	5,077	145,110
Journal of Medicinal Chemistry	4,898	159,270
Journal of Psychiatric Research	4,679	99,680
Int. J. of Neuropsychopharmacol.	4,378	74,605
J. Clin. Psychopharmacology	4,371	89,355
Molecular Biosystems	4,236	50,120
Current Alzheimer Research	4,132	62,215
Bipolar Disorders	3,959	90,240
Acta Psychiatrica Scandinavica	3,525	43,040
Journal of Affective Disorders	3,271	57,495
Sensors and Actuators B-Chemical	3,122	129,770
Eur. Arch. Psychiat. Clin. Neurosci.	2,852	43,335
Psychiatry Research	2,666	32,125
European Psychiatry	2,433	26,225
Neuroscience Letters	2,200	18,850
Int. J. Develop. Neuroscience	1,869	16,490
Neuropsychobiology	1,752	19,440
Neuroendocrinology Letters	1,359	14,835
Folia Biologica	1,140	18,260
Coll. Czechosl. Chem. Commun.	0,784	18,850
Česko-slovenská neurol. neurochir.	0,319	10,885
Československá psychologie	0,101	10,148